

เริ่มต้นอย่างไร ทำอะไรกันบ้างแล้ว

“The Learning Center for Child Development,
Breastfeeding Promotion and
Integrated Learning 3 mo.- 3yr.”

ศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็กนแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3 เดือน – 3 ปี
โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เริ่มต้นอย่างไร ทำอะไรกันบ้างแล้ว

“The Learning Center for Child Development,
Breastfeeding Promotion and
Integrated Learning 3 mo.- 3yr.”

ศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็กนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3 เดือน – 3 ปี
โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

“เริ่มต้นอย่างไร ทำอะไรกันบ้างแล้ว” เป็นความพยายามของทีมงานโรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในการรวบรวมประสบการณ์การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็ก อายุ 3 เดือน – 3 ปี ที่ต้องการเน้นการให้การเลี้ยงดู ดูแลเด็กเล็กอย่างมีคุณภาพ โดยการสนับสนุนให้ได้รับนมแม่และอาหารตามวัยที่เหมาะสม มีการเรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย เพื่อให้เกิด การเห็น การซึมซับพฤติกรรมดี ๆ โดยอาศัยแนวทาง การบูรณาการ ปรัชญา และ วิธีการเลี้ยงดูเด็กต่าง ๆ ทั้งของต่างประเทศและในประเทศ การบูรณาการขบวนการเลี้ยงดูที่เน้นการเสริมทักษะ ความสามารถหลากหลาย ในการดำรงชีวิตต่อไป เช่น การได้รับอาหารคุณภาพอย่างเพียงพอ การเลือกกินอาหารลดปัญหา NCD (Non Communicable Diseases) การมีพัฒนาการมีทักษะ การเคลื่อนไหว แก้ไขปัญหาฉุกเฉิน ทักษะทางภาษา ทักษะเทคโนโลยี ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้รับฐานรากของชีวิตที่แข็งแรง นำสู่การต่อยอดเด็กไทยคุณภาพ และ คนไทยคุณภาพในศตวรรษที่ 21 (คนไทย4.0)

จากนโยบายมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (พ.ศ. 2560) ที่ต้องการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ที่มีความพร้อม มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ในขณะที่ ข้อมูล สำนักงานสถิติจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2560-61 พบว่า เด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 5 ปีมีจำนวน 39,272 ในจำนวนนี้มีพัฒนาการล่าช้าถึงร้อยละ 36.29 ซึ่งสูงกว่าข้อมูลเฉลี่ยของประเทศที่มีประมาณ ร้อยละ 30 ครอบครัว มีการหย่าร้าง ประมาณ 1 ใน 3 มีครัวเรือนที่อยู่ในภาวะลำบาก มีความบกพร่อง มีปัญหาสุขภาพ ในภาพรวม จำนวน 44,912 ครัวเรือน คิดเป็นประมาณร้อยละ 17 ของครัวเรือนทั้งหมดในจังหวัด และที่สำคัญมากคือ ข้อมูลวิชาการที่ย้ำถึงความ

สำคัญของวัยเริ่มต้นปฐมวัยต่อทุนชีวิตในวัยผู้ใหญ่และการที่จังหวัดมหาสารคาม มีนโยบาย จังหวัดไอไอดีนยั่งยืน มุ่งสู่เด็กตักศิลา 4.0 (Smart Kids Taksila 4.0)

โรงพยาบาลสุทธาเวช โดยกลุ่มงานเวชกรรมสังคมและกลุ่มงานกุมารเวชกรรม จึงได้เสนอจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้ “สถานพัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมนมแม่และการเรียนรู้ แบบบูรณาการ” เน้นที่อายุ 3 เดือน–3 ปี จากสถานการณ์ครัวเรือน เด็กบ้านเรามีความเสี่ยงสูงต่อการไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ จากข้อมูลวิชาการที่ปัจจุบัน ยืนยันถึงการเจริญเติบโตของสมองเด็กที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมากที่สุด โดยเฉพาะในระยะ 3 ขวบปีแรก จากการศึกษาที่สถานพัฒนาเด็กเล็กยังมีน้อยแห่งมาก ที่จะให้การดูแลเด็กกลุ่มนี้ และจากนโยบายจังหวัดที่มีความสอดคล้องกัน เน้นแนวทางดังกล่าวข้างต้น ในการจัดทำเป็นหนังสือเล่มนี้ ได้รับการสนับสนุน ทั้งด้านความรู้ และงบประมาณ จากเครือข่ายหลายภาคส่วน ดังนี้

1. คุณศุภชัย - คุณสงวนศรี สุทธิพงษ์ชัย
2. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย
4. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
5. สำนักงานหลักประกันสุขภาพเขต 7
6. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะทำงานศูนย์เรียนรู้
สถานพัฒนาเด็กเล็กนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3 เดือน-3 ปี
โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สารคดี

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ถาโถมเข้ามาอย่างรวดเร็ว ภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด ล้วนมีผลกระทบต่อระบบครอบครัวที่จะเอื้อหนุนการดูแลสมาชิกในครอบครัว ทั้งในด้านเวลาและคุณภาพ การเลี้ยงดู ตีใจกับเด็ก ๆ คุณพ่อคุณแม่ และผู้ปกครองที่มีบุตรหลานอยู่ในช่วงปฐมวัย และภูมิใจที่จังหวัดเรามีศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3 เดือน - 3 ปี (สถานพัฒนาเด็กเล็กโรงพยาบาลสุทธาเวช) แห่งนี้เกิดขึ้น

ผมต้องขอพระคุณท่าน ศาสตราจารย์สัมพันธ์ ฤทธิเดช อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มอบนโยบายให้แต่ละคณะจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่ ที่มีศักยภาพนำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญอย่างมีความสุข และขอพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พลตรีหญิง แพทย์หญิงวณิช วรรณพฤษ์ อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ ที่ให้การสนับสนุนโรงพยาบาลสุทธาเวชในการดำเนินการเรื่องนี้ การสร้างพลเมืองพันธุ์ใหม่ ต้องเริ่มกันตั้งแต่ปฐมวัย สถานพัฒนาเด็กเล็กโรงพยาบาลสุทธาเวช น่าจะเป็นแหล่งช่วยเพาะบ่มเด็ก ๆ ปฐมวัยของเราให้เติบโตสมวัยมีศักยภาพรอบด้าน โดยมีนมแม่เป็นทุนสมอง มีครูพี่เลี้ยงเป็นผู้นำพา มีครอบครัวและชุมชนเป็นผู้เกื้อหนุน เพื่อเติมเต็มสังคมแห่งการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยของเรา

ขอขอบคุณคณะทำงาน คณะที่ปรึกษา โดยเฉพาะคณะผู้ให้การสนับสนุนที่ได้ริเริ่มและทุ่มเททำสิ่งนี้เพื่อลูกหลานชาวมหาสารคามและลูกหลานไทยของเราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้ในมือท่าน จะจุดประกายขยายผลให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มีเปี่ยมคุณค่าร่วมกัน

ผศ. นพ.เทพลักษณ์ ศิริธนะวุฒิชัย
คณบดีคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สารผู้อำนวยการโรงพยาบาลสุทธาเวช

โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3 เดือน – 3 ปี (สถานพัฒนาเด็กเล็กโรงพยาบาลสุทธาเวช) แห่งนี้ขึ้น เพื่อให้การบริการแก่บุตรหลานบุคลากร และประชาชนทั่วไปโดยมุ่งหวังที่จะขับเคลื่อน ขยายผล และต่อยอดการดำเนินงานกับสถานพัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัดมหาสารคาม

ผมได้เห็นถึงความพยายาม ความมุ่งมั่นตั้งใจของทีมงาน คณะที่ปรึกษา ผู้ให้การสนับสนุน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทุ่มเทเวลา แรงกาย แรงใจ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อหลอมรวมให้เกิดศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ด้วยประกายความหวังที่จะร่วมกันพัฒนาศักยภาพของสถานพัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่นให้เป็นพลังสำคัญเคียงข้างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการก่อร่างสร้างเด็กไทยพันธุ์ใหม่ที่จะก้าวขึ้นมาเป็นอนาคตของชาติ

นับเป็นเรื่องสำคัญในเบื้องต้นที่พวกเราทุกคนจะต้องช่วยกันขยายผลเรื่องนี้ไปยังสถานพัฒนาเด็กเล็กทั้งในจังหวัดมหาสารคาม ในการรองรับให้เด็กที่พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่สามารถมีเวลา หรือไม่สามารถให้การดูแลเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพได้ เป็นการช่วยในการสนับสนุนการขับเคลื่อน จังหวัดไอโอดีนยั่งยืนมุ่งสู่เด็กตักศิลา 4.0 (Smart Kids Taksila 4.0)

ขอขอบคุณทีมงาน คณะที่ปรึกษา ผู้ให้การสนับสนุน ที่เห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “เริ่มต้นอย่างไร ทำอะไรกันบ้างแล้ว” เล่มนี้ จะก่อให้เกิดการต่อยอดยังประโยชน์ต่อสถานพัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม และทั่วประเทศได้

ผศ. นพ. เกรียงไกร โกวิททางกูร
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสุทธาเวช
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

ตั้งใจตั้งชื่อ “เริ่มต้นอย่างไร ทำอะไรกันบ้างแล้ว” เป็นชื่อหนังสือ เพราะอยากเน้นว่าเป็นเรื่องของการบันทึกความเป็นมาของการจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้ สถานพัฒนาเด็ก ส่งเสริมนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ รพ.สุทธาเวช กองบรรณาธิการ คือทีมผู้ปฏิบัติหน้างานของการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าว ยอมรับว่าเราเริ่มต้นการจัดตั้ง จากต้นทุนที่น้อยมาก ทั้งด้านความรู้และประสบการณ์ แต่เมื่อได้เรียนรู้จากการประชุม การแลกเปลี่ยน การศึกษาดูงาน จากหลาย วิทยากร และสถานที่ แล้ว ค่อยเป็นค่อยไป เรียบคิด เรียบถูก จึงนำสู่ หนังสือเล่มนี้

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะที่ปรึกษา คณะผู้ให้การสนับสนุน กองบรรณาธิการ หวังว่าหนังสือจะได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ต่อยอด เพื่อช่วยกันยกระดับคุณภาพเด็กชาวมหาสารคาม ด้วยกันต่อไป กองบรรณาธิการทราบว่าหนังสือเล่มนี้ยังเป็นเพียงจุดเริ่มต้น การจะก้าวสู่ศูนย์เรียนรู้ เราคงต้องช่วยกัน ต่อยอด พัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป ถ้ามีข้อผิดพลาดประการใด โปรดกรุณาให้ความเห็นและแจ้ง ตามช่องทางติดต่อด้านหลังหนังสือ ทีมงานกองบรรณาธิการขออ้อมรับด้วยความขอบพระคุณ

ปาลิตา พูลเพิ่ม
สิรินธร นิลวรรณภา
ปิติพร เบญจจินดา
สุนิสา ไสภาอุทก
ชนนิตา ดีสม

สารบัญ

ภาคที่ 1

ทำไมต้องมี
ศูนย์เรียนรู้
สถานพัฒนา
เด็กเล็ก

16

บทที่ 1

ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

20

บทที่ 2

วัยทองของการพัฒนา 0 - 3 ปี นับวันยิ่งรู้ว่าสำคัญ

24

บทที่ 3

จุดเริ่มต้นการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็ก

ภาคที่ 2

องค์ความรู้
ที่สำคัญสำหรับ
บูรณาการการ
พัฒนาเด็กเล็ก
และนมแม่

32

บทที่ 4

“นมแม่” จิ๊กซอว์สำคัญ
รากฐานการพัฒนาเด็ก 0 - 3 ปี

38

บทที่ 5

เรียนรู้สร้างประสบการณ์พัฒนาชีวิต
ผ่านการเล่นแบบบูรณาการ

<p>ภาคที่ 3 ..... การบริหารและการจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้ สถานพัฒนาเด็กเล็ก .....</p>	<p>56 บทที่ 6 การจัดตั้งและ การบริหารจัดการ</p>
	<p>60 บทที่ 7 การจัดสิ่งแวดล้อมและ กิจกรรมในศูนย์เรียนรู้</p>
<p>ภาคที่ 4 .....</p>	<p>86 ตัวอย่างกิจกรรม การสร้างประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับเด็กเล็ก 3 เดือน - 3 ปี</p>
<p>ภาคที่ 5 .....</p>	<p>126 ต่อยอดขยายแนวทาง สู่สถานพัฒนาการเด็กเล็ก ในจังหวัดมหาสารคาม</p>
<p>ภาคผนวก .....</p>	<p>132 DAYCARE STORY จากใจครูพี่เลี้ยง ร่วมฝัน “ก่อร่างสร้างเด็ก”</p>

ภาคที่ 1

ทำไมต้องมี
ศูนย์เรียนรู้
สถานพัฒนา
เด็กเล็ก

- บทที่ 1** ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- บทที่ 2** วิทยทองของการพัฒนา 0 - 3 ปี นับวันยิ่งรู้ว่าสำคัญ
- บทที่ 3** จุดเริ่มต้นการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็ก

บทที่ 1

.....

ความสำคัญของ การพัฒนาเด็กปฐมวัย

.....

สถานการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นกับเด็กไทยในยุค 4.0

ช่วงวัยเด็กเล็ก เป็นช่วงวัยที่ต้องการความเอาใจใส่ ให้ความสำคัญในการเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการมีต้นทุนสุขภาพ พัฒนาการและมีทักษะการจัดการความคิดที่ดี เพื่อสามารถต่อยอดพัฒนาสู่การเป็นผู้ใหญ่สุขภาพดี เป็นคนดี มีความสุข มีความสามารถ ที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์การอยู่ร่วมกัน ทำงานเป็นทีมกับผู้อื่นได้อย่างดี มีความคิดสร้างสรรค์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตามเป้าหมายของประเทศในการสร้าง “คนไทย 4.0”

ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีทั่วประเทศซึ่งมีประมาณ 3.5 ล้านคน มีจำนวน 1/4 คือประมาณ 9 แสนคน ที่ใช้บริการสถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดระบบ

ข้อมูลการสำรวจ สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555 จัดโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ด้วยการสนับสนุนของยูนิเซฟ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศรวมภาคเอกชนมีประมาณ 20,000 กว่าแห่ง แต่มีเพียงร้อยละ 67 เท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์ และส่วนใหญ่เป็นศูนย์ที่ให้การดูแลเด็ก อายุ 2 – 3.5 ปี

ผลสำรวจพัฒนาการของเด็กไทย ใน พ.ศ. 2542-2557 พบเด็กมีพัฒนาการล่าช้า สูงถึงประมาณร้อยละ 30 ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ 20 เกิดจากการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม และร้อยละ 10 มีพัฒนาการล่าช้าจากความผิดปกติทางชีวภาพของเด็กเอง เช่น ดาวน์ซินโดรม ออทิสติก ฯลฯ

ปี พ.ศ. 2556 กระทรวงศึกษาธิการรายงานว่า เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวนร้อยละ 10-15 อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้

ปี พ.ศ. 2557 สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ได้รายงานผลการวิจัยอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (IMD World Competitiveness) พบว่า ไทยอยู่ในอันดับที่ 29 จาก 60 ประเทศ ซึ่งลดลงจากอันดับที่ 27 ในปี 2556

จากข้อมูลเหล่านี้จะเห็นได้ว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันของคนไทยด้อยลง และยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในโลก จึงเป็นที่น่าเป็นห่วงว่าทรัพยากรบุคคลของเรายังด้อยในด้านความรู้ ความสามารถการคิดวิเคราะห์ ความสามารถการจัดการความรู้ และการมีนวัตกรรม ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องพัฒนาระบบการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง เพราะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาพลเมืองของประเทศให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ภาครัฐโดยกระทรวงสาธารณสุขจึงได้ริเริ่มจัดทำ โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาเด็กไทยมีพัฒนาการและระดับเชาวน์ปัญญาล่าช้า ทั้งยังเป็นส่วนเสริมในการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วางระบบโรงเรียนพ่อแม่ แนวทางการโภชนาการ ระบบการติดตามเฝ้าระวัง ประเมินและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี โดยได้ผลิตคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual, DSPM) และคู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (Developmental Assessment for Intervention Manual, DAIM) เพื่อใช้ติดตามผลจากการเลี้ยงดู ทั้งด้านการศึกษา สุขภาพ และพัฒนาการ

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2562 รัฐบาลยังได้ประกาศใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาบริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศ

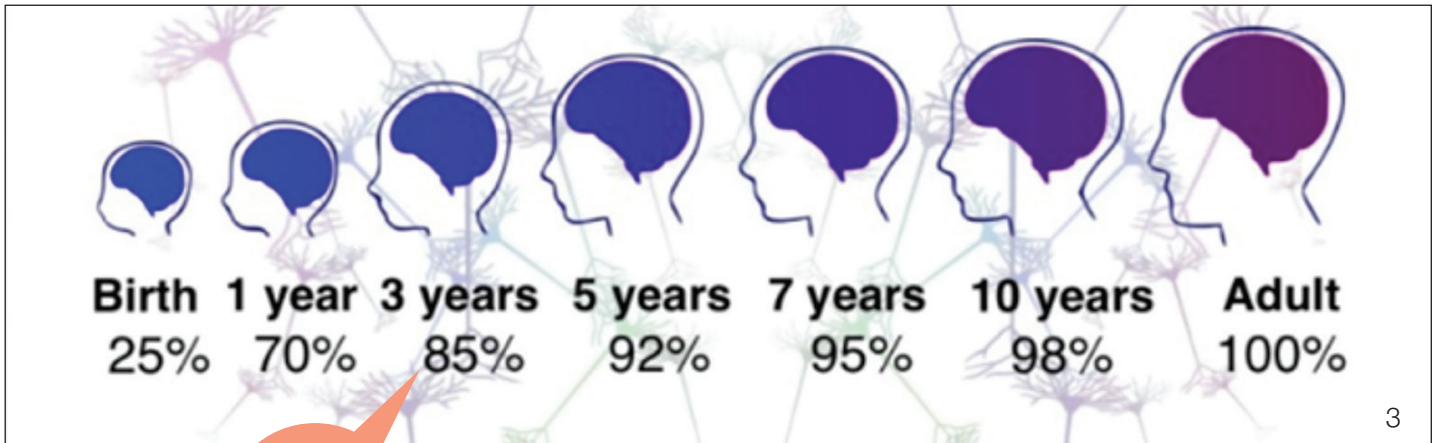
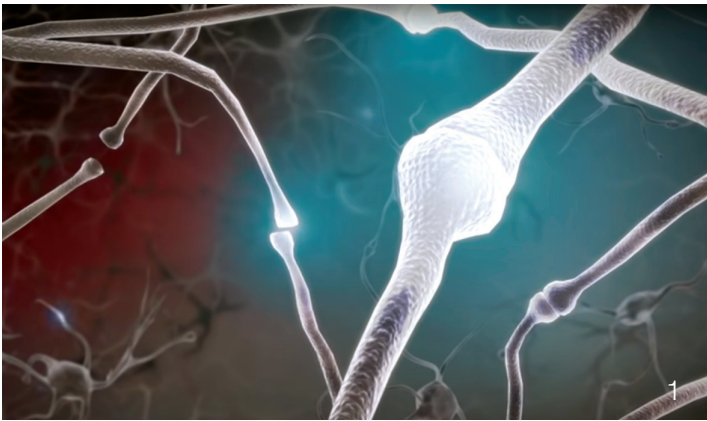
โดยศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็กนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3 เดือน-3 ปี โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ยึดเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวเหล่านี้ในการบูรณาการแนวทางการบริหารจัดการมาอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 2

วัยทองของการพัฒนา
0 – 3 ปี นับวันยิ่งรู้ว่าสำคัญ

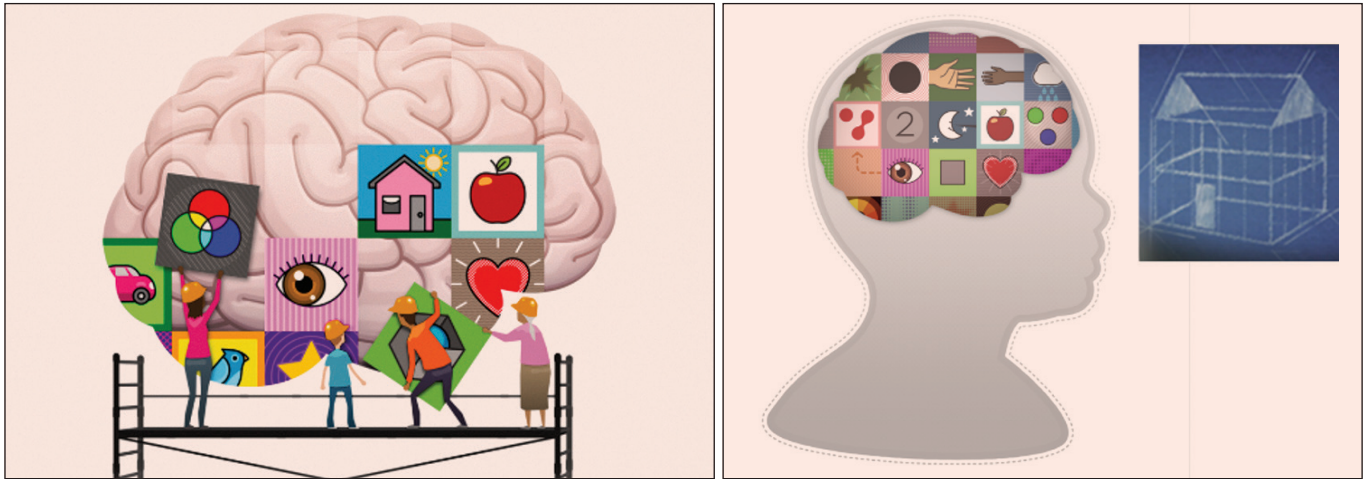
at 3 yr.
85%

Source: Center on the Developing Child, Harvard University

แรกเกิดถึง 3 ปีวัยสำคัญที่สุดของชีวิต

ช่วงแรกเกิดถึง 3 ปี เป็นช่วงสำคัญที่สุดของชีวิต เพราะเป็นช่วงที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุดทั้งทางด้านร่างกายและสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมอง ในช่วงวัยนี้สมองจะสร้างส่วนเชื่อมต่อ (synapse) ระหว่างเซลล์สมอง (neuron) ถึง 1 ล้านส่วนเชื่อมต่อ/วินาที ไปเป็นจำนวนรวมสูงสุดประมาณ 1,000 ล้านล้านส่วนเชื่อมต่อเมื่อเด็กอายุประมาณ 3 ปี หลังจากนั้นจะลดลงไปเรื่อยๆ จนเมื่อเป็นผู้ใหญ่จะมีจำนวนส่วนเชื่อมต่อประมาณ 100 - 500 ล้านล้านส่วนเชื่อมต่อ คือเหลือเพียง 10% - 50% เท่านั้น ส่วนจำนวนเซลล์สมองนั้นไม่ได้เพิ่มมากในช่วงเติบโตจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้ สมองของเด็กอายุ 3 ปีก็มีขนาดถึงประมาณ 85% ของขนาดของสมองผู้ใหญ่แล้ว

1. การสร้างส่วนเชื่อมต่อ (Synapse) ของสมอง
2. การฝ่อของส่วนเชื่อมต่อ (Synapse) ของเซลล์สมองเมื่อไม่ได้ใช้งาน
3. การเจริญเติบโตและขนาดของสมองตามอายุ

Source: Ceter on the Developing Child, Harvard University, Alberta Family Wellness Initiative

โครงสร้างสมองคือรากฐานสำคัญของชีวิต

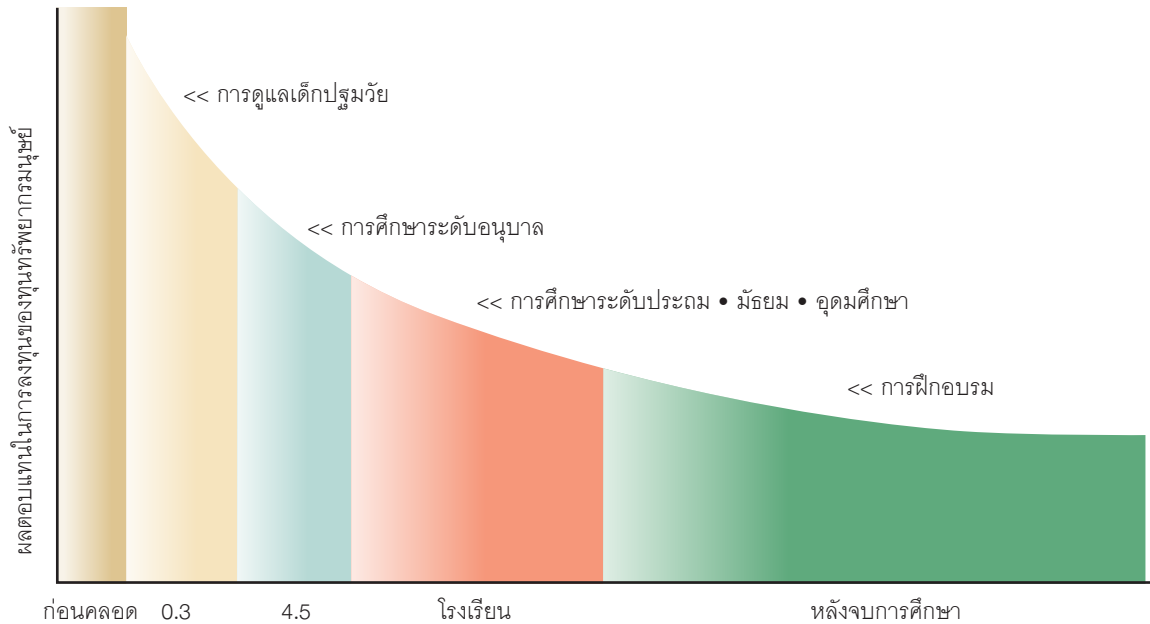
ส่วนเชื่อมต่อจำนวนมากเหล่านี้เชื่อมโยงกันเป็นวงจร (circuit) หรือเครือข่าย (network) กลายเป็นสถาปัตยกรรมหรือโครงสร้างของสมอง (brain architecture) โดยที่เครือข่ายที่ง่ายจะถูกสร้างขึ้นมาก่อน ส่วนเครือข่ายที่ซับซ้อนจะถูกสร้างในภายหลังบนเครือข่ายที่ง่ายนั้น เป็นลำดับขั้นขึ้นไป

โครงสร้างสมองนี้มีความสำคัญเหมือนฐานรากของบ้านหรืออาคาร ตัวบ้านหรืออาคารจะสำเร็จมั่นคงหรือไม่ขึ้นอยู่กับฐานรากของบ้านหรืออาคารนั้น ทำนองเดียวกันโครงสร้างสมองก็เป็นฐานรากที่สำคัญของการเรียนรู้ (learning) สุขภาพกายและใจ (physical and mental health) พฤติกรรม (behavior) และความสำเร็จของชีวิต (life success) ตลอดชั่วชีวิตของเรา ดังนั้นการสร้างโครงสร้างสมองที่ดีตั้งแต่แรกเกิดหรือตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จึงมีความสำคัญยิ่ง

1. การสร้างโครงสร้างของสมอง
2. พัฒนาการของโครงสร้างสมองของเด็กเป็นรากฐานสำหรับการเรียนรู้ สุขภาพ พฤติกรรม และความสำเร็จในชีวิตอนาคต

ผลตอบแทนของการลงทุน

Heckman, James J. (2008). "Schools, Skills and Synapses," *Economic Inquiry*, 46 (3): 289-324

การลงทุนดูแลเด็กก่อนคลอดและช่วง 0-3 ปี ให้ผลตอบแทนสูงสุด

การให้การศึกษาและดูแลที่มีคุณภาพแก่เด็กปฐมวัย (quality ECEC) โดยเฉพาะเด็กช่วงวัย 0 - 3 ปี อย่างทั่วถึงจึงสำคัญและเป็นประโยชน์ยิ่งจากมุมมองของการพัฒนาด้านสมอง การเรียนรู้ สุขภาพ พฤติกรรม และความสำเร็จในชีวิต อีกทั้งยังเป็นการลงทุนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเท่าเทียมจากมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์

บทที่ 3

จุดเริ่มต้นการจัดตั้ง
ศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็ก

จากนโยบายของอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มอบหมายให้แต่ละคณะจัดทำโครงการสนับสนุนบัณฑิตพันธุ์ใหม่ ที่มีสุขภาพดีทั้งกายใจ และมีศักยภาพพร้อมในการดำรงชีวิตคุณภาพในศตวรรษที่ 21 คณะแพทยศาสตร์นำโดย ศ. พญ.พลโท วณิช วรณพฤกษ์ จึงได้ให้แนวคิดกับโรงพยาบาลสุทธาเวช ในการจัดทำโครงการที่จะสนับสนุนนโยบายดังกล่าว

โรงพยาบาลสุทธาเวช โดยกลุ่มงานเวชกรรมและกลุ่มงานกุมารเวชกรรม จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้นี้ขึ้น เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยสำคัญ เป็นหน้าต่างแห่งโอกาส (window of opportunities) ซึ่งในระยะ 3 ปีแรก สมอของเด็กรับการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วถึงร้อยละ 85 ของสมอผู้ใหญ่ การเลี้ยงดูและให้ประสบการณ์ที่มีความหมายต่อการเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็กในช่วงวัยนี้เพื่อให้เติบโตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ถาโถมเข้ามาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นความท้าทายที่เราจะต้องช่วยกันฝ่าทางตันของปัญหาที่ประเทศเรามีมาอย่างต่อเนื่อง

กว่า 15 ปีในการสำรวจสถานการณ์พัฒนาการเด็กไทย (พ.ศ. 2542-2557) พบว่า เด็กกว่าร้อยละ 30 มีพัฒนาการล่าช้า โดย 2 ใน 3 ของเด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการช้าจากผลของการเลี้ยงดู การให้อาหารไม่เหมาะสม เด็กขาดสารอาหาร หรือได้รับอาหารมากเกินไปจนมีปัญหาโรคอ้วน การเลี้ยงดูตามใจเด็ก เด็กไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ติดโทรศัพท์มือถือถือ การให้ฝึกเขียนและท่องเพื่อสอบเข้าโรงเรียนอนุบาลดี ๆ ฯลฯ

http://nwnt.prd.go.th/centerweb/News/NewsDetail?NT01_NewsID=TNSOC6108230010063

<https://www.sarakham360.com/ไอโอดีน-มหาสารคาม/>

ข้อมูล สำนักงานสถิติจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2560-61 พบว่าเด็กปฐมวัย อายุต่ำกว่า 5 ปีมีจำนวน 39,272 คนในจำนวนนี้มีพัฒนาการล่าช้าถึงร้อยละ 36.29 ซึ่งสูงกว่าข้อมูลเฉลี่ยของประเทศที่มีประมาณ ร้อยละ 30 ครอบครัวมีการหย่าร้าง ประมาณ 1 ใน 3 มีครัวเรือนที่อยู่ในภาวะลำบาก มีความบกพร่อง มีปัญหาสุขภาพ ในภาพรวมจำนวน 44,912 ครัวเรือน คิดเป็นประมาณร้อยละ 17 ของครัวเรือน ทั้งหมดในจังหวัด และที่สำคัญมากคือข้อมูลวิชาการที่ย้ำถึงความสำคัญของวัยเริ่มต้นปฐมวัยต่อทุนชีวิตในวัยผู้ใหญ่ และการที่จังหวัดมหาสารคามมีนโยบาย จังหวัด ไอโอดีนยั่งยืน มุ่งสู่เด็กตักศิลา 4.0 (Smart Kids Taksila 4.0)

พ.ศ. 2560-2561 ต้นทุนครอบครัว- ครัวเรือน ชวามหาสารคาม พบว่า “มหาสารคาม” เป็นจังหวัดยากจนอันดับที่ 13 ประชากร 827,494 คน เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ประมาณ 39,272 คน จำนวนครัวเรือน 265,161 ครัวเรือน เด็ก 1 ใน 3 อยู่ในครอบครัวที่หย่าร้าง มีครอบครัวอยู่ในภาวะลำบาก บกพร่อง มีปัญหาสุขภาพ 44,912 ครอบครัว (ร้อยละ 17)ครอบครัวมีการใช้ internet ร้อยละ 50.47 เด็กมีพัฒนาการช้า สูงกว่าระดับประเทศ คือสูงถึงร้อยละ 36.29

จากนโยบายมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (พ.ศ. 2560)

ข้อมูล สำนักงานสถิติจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2560-61

ข้อมูลวิชาการที่ย้ำถึงความสำคัญของวัยเริ่มต้นปฐมวัยต่อทุนชีวิตในวัยผู้ใหญ่
จังหวัดมหาสารคามมีนโยบาย จังหวัดไอโอดีนยั่งยืน มุ่งสู่เด็กตักศิลา 4.0

(Smart Kids Taksila 4.0)

การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็กนี้ มีความตั้งใจในการพัฒนากระบวนการเลี้ยงดูตั้งแต่การให้อาหารเหมาะสมตามวัยอย่างเพียงพอ ด้วยการกินนมแม่อย่างเดียวนะยะ 6 เดือนแรก ต่อด้วยนมแม่และอาหารตามวัยจนถึงอายุ 2 ปีหรือนานกว่านั้น ให้เด็กได้อยู่ในกระบวนการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ quality early education and care เสริมสร้างทักษะหลากหลาย ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพใจ ทักษะภาษา ทักษะสังคม จริยธรรม เทคโนโลยี และทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21

ในสภาพของความจริงที่ พ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถให้การเลี้ยงดูได้เพราะไม่มีเวลาต้องทำงาน หรือมีเวลาแต่ไม่รู้แนวทางหรือปฏิบัติไม่ได้ถ้าเลี้ยงเดี่ยว โครงการจึงมีความพยายามหาวิธี และมั่นใจว่าการบูรณาการวิธีการและแนวคิด การศึกษาและดูแลเด็กที่เป็นที่นิยมและมีประสิทธิภาพ อาทิ Montessori, High Scope, Brain-based Learning, การเลี้ยงดูแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย แนวทางของกรมอนามัย และกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ที่ล้วนมีเป้าหมายคือ การเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (student-centered) และเป็นแบบ active learning จะเป็นคำตอบ

การให้การศึกษและการดูแลเด็กปฐมวัย (Early Childhood Education and Care, ECEC) แบบบูรณาการถือเป็นเรื่องใหม่ ซึ่งกำลังได้รับความสนใจมาก ทั้งในอเมริกาเหนือ ยุโรป เอเชีย และองค์กรระหว่างประเทศ หากเราสามารถบูรณาการแนวทางต่าง ๆ ใช้อุปกรณ์เครื่องมือตามบริบทท้องถิ่นนำมาจัดเป็นกิจกรรมใช้ฝึกฝนประจำวันในสถานพัฒนาเด็กเล็ก ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพ

พละนามัยแข็งแรง โดยเริ่มต้นจากนมแม่ได้ จะยิ่งส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของเด็กได้อย่างเต็มที่

การมีเป้าหมายให้เป็น “ศูนย์เรียนรู้” เพื่ออนาคตต่อไปจะสามารถผลิตงานวิชาการมาพัฒนาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี (best practice) ผลิตหลักสูตร และผลิตบุคลากรผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งการขยายผลการนำไปใช้ในสถานพัฒนาเด็กแห่งอื่น ๆ ในจังหวัดมหาสารคามและในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 54 และมาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา (1) ว่า ให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เด็กปฐมวัย (นับตั้งแต่เป็นทารกในครรภ์มารดา – อายุ 7 ปี ตามนิยามของร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย) ได้รับการดูแลและพัฒนาเพื่อการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) เห็นชอบให้คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้น และประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2562 เป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันในการประเมิน เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนาและจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด - ก่อนเข้าประถมศึกษา ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์ สร้างรากฐานที่แข็งแรงของพลเมืองคุณภาพต่อไป

ศูนย์เรียนรู้ฯ คาดหวังที่จะส่งต่อและขยายผลแนวทางในระยะแรกคือ ภายในจังหวัดมหาสารคามบูรณาการสถานพัฒนาเด็กเล็กนี้ไปยังสถานพัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่น ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานสำคัญในการกำกับดูแล ร่วมพัฒนาเด็กไทยในท้องถิ่นให้มีต้นทุนเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

ภาคที่ 2

.....

องค์ความรู้
ที่สำคัญ
สำหรับบูรณาการ
พัฒนาเด็กเล็ก
และนมแม่

.....

บทที่ 4 “นมแม่” จิ๊กซอว์สำคัญรากฐานพัฒนาการเด็ก 0 – 3 ปี

บทที่ 5 เรียนรู้สร้างประสบการณ์พัฒนาชีวิตผ่านการเล่นแบบบูรณาการ

บทที่ 4

“นมแม่” จิ๊กจอร์สำคัญ
รากฐานพัฒนาการเด็ก 0 – 3 ปี

นับเป็นความท้าทายในการสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้วยการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพื่อรังสรรค์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ช่วงอายุ 3 เดือน - 3 ปี ในศูนย์เรียนรู้สถานพัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ “Learning Center Daycare for Child Development : Breastfeeding Promotion and Integrated Learning” ที่จัดขึ้นโดยกลุ่มงานเวชกรรมสังคมและกลุ่มงานกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาคนและการสร้างบัณฑิตใหม่โดยเริ่มตั้งแต่รากฐานปฐมวัย

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในช่วงปฐมวัย สารอาหารที่เหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุดสำหรับทารกตั้งแต่แรกเกิดอยู่ในนมแม่ เพื่อช่วยการเจริญเติบโตของร่างกาย สมอง เนื้อเยื่อประสาทและจอประสาทตา การกอดสัมผัสและเริ่มต้นการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ภายในชั่วโมงแรกหลังเกิด ช่วยจุดประกายการทำงานของสมอง ยิงได้นมแม่อย่างเดียวตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 เดือน และยังคงได้นมแม่ต่อเนื่อง ควบคู่กับอาหารตามวัยจนถึงอายุ 2 ปี หรือนานกว่านั้น ยิ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาสมอง ความเฉียบคมของสายตารวมทั้งการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจ และการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในวัยเรียน ผลงานวิจัยยืนยันว่าเด็กที่ได้นมแม่และอาหารตามวัยที่มีคุณภาพอย่างเต็มที่ จะมีความฉลาดทางอารมณ์ มีบุคลิกภาพที่ดีในอนาคต

มีระดับสติปัญญาหรือไอคิวดีกว่าเด็กที่ได้รับนมผสม หรือเด็กที่กินนมแม่ไม่ถึง 6 เดือน

ศูนย์เรียนรู้ “สถานพัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ” จึงมุ่งเน้นส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีระเบียบการรับสมัครเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ต้องได้รับนมแม่อย่างน้อย 6 เดือน โดยสร้างความเข้าใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และจัด “มูมนมแม่” ให้บริการภายในศูนย์ฯ พร้อมช่วยเหลือสนับสนุนการให้นมแม่แก่เด็กที่อยู่ในความดูแล เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเต็มที่

“นมแม่” สำคัญต่อพัฒนาการสมองของลูก

สมองส่วนบนหน้าสุด (prefrontal cortex) ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการเรียนรู้ จะโตเร็วมากในช่วง 6 เดือนแรกหลังเกิด ทารกที่ได้นมแม่อย่างเดียว 6 เดือนเต็ม โดยเฉพาะการดูดนมแม่บ่อยครั้งตามความต้องการของลูก จะมีสมองส่วนบนด้านหน้าสุดหนากว่าสมองทารกที่ได้นมแม่บางส่วนหรือไม่ได้รับนมแม่เลย

นมแม่มีโปรตีนเวย์ที่ย่อยง่ายและร่างกายนำไปใช้อย่างเต็มที่ จึงช่วยการเจริญเติบโตทางร่างกายและสมองอย่างเต็มศักยภาพ

นมแม่เป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ของกรดไขมันไม่อิ่มตัว เช่น DHA ซึ่งจำเป็นในการเคลื่อนเซลล์ประสาทและใช้ในจุดเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเจริญของเนื้อเยื่อจอประสาทตา

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ช่วยลดภาวะเครียดของทารก เพิ่มพัฒนาด้านการเรียนรู้ (Cognitive development) ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้สูงกว่าการเลี้ยงด้วยนมผสม ทารกที่กินนมแม่มี IQ เพิ่มขึ้น 7-10 จุด มีความฉลาดทางด้านอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) สูงกว่าทารกที่ได้นมผสม ซึ่งสมรรถนะในการเรียนรู้ขั้นสูง ขึ้นกับระยะเวลาของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

อย่างไรก็ดี ระดับสติปัญญาของลูกไม่ได้ขึ้นกับการได้รับนมแม่และอาหารตามวัยเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นกับปัจจัยด้านการเลี้ยงดู โดยเฉพาะการเสริมสร้างประสบการณ์ให้เหมาะกับวัย ความอบอุ่นในครอบครัว รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการด้านการเรียนรู้

แนวปฏิบัติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในสถานพัฒนาเด็กเล็ก

แม่หลายคนยังต้องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แม้อาจนำลูกมาฝากเลี้ยงที่สถานพัฒนาเด็กเล็ก ครูพี่เลี้ยงต้องสร้างความมั่นใจว่าแม้อย่างคงให้นมลูกได้ด้วยตนเอง หรือมีมุมให้ลูกดูดนมจากเต้าในสถานพัฒนาเด็กเล็กได้ การจัดเตรียมการเก็บนมแม่ที่บีบไว้ต้องแตกต่างจากการเก็บนมผสมหรือนมชนิดอื่น เพื่อให้คงคุณค่าสารอาหารภูมิคุ้มกันโรค และสารชีวภาพนานาชนิดไว้ให้มากที่สุด แม่และครูพี่เลี้ยงควรทำความเข้าใจอุปกรณ์ที่ใช้บีบนมแม่ การบีบนมด้วยมืออย่างมีประสิทธิภาพ การเก็บและการแช่น้ำนมด้วยตู้เย็นที่แตกต่างกันตามระยะเวลาที่ต้องการเก็บ รู้จักวิธีการนํานมที่แช่แข็งออกมาใช้ เข้าใจเทคนิคการป้อนนมแม่อย่างถูกต้องและได้ปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของทารก เน้นการป้อนนมแม่ให้เด็กแต่ละคนด้วยนมแม่ของเด็กตนนั้นเท่านั้น

คณะกรรมการวิชาการกุมารเวชศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (American Academy of Pediatrics : AAP) ได้เสนอแนะใน ค.ศ 2011 ในการดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็กเล็ก ดังนี้

1. จัดหลักสูตรการฝึกอบรม ที่ครอบคลุมคู่มือการช่วยเหลือมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และวิธีการปั๊มนมแม่ การเก็บตุนน้ำนมและการนำนมแม่ที่แช่แข็งออกมาใช้
2. บันได 10 ขั้นที่เป็นมิตรกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในศูนย์เด็กเล็ก เพื่อพัฒนานโยบายและการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่
3. แนวปฏิบัติกรให้อาหารทารกและเด็กเล็กและการจัดเตรียมอาหารสำหรับทารกที่กำลังกินนมแม่
4. วิธีการจัดเก็บน้ำนมแม่และการนำนมแม่ออกมาใช้อย่างถูกวิธี

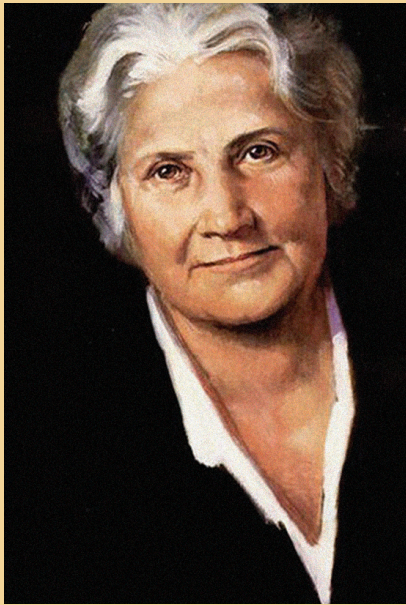
บทที่ 5

เรียนรู้สร้างประสบการณ์
พัฒนาชีวิตผ่านการเล่น
แบบบูรณาการ

เพื่อตอบโจทย์การสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่ สร้างคนไทย 4.0 การดูแลเด็กเล็กวัย 3 เดือน-3 ปี ศูนย์เรียนรู้ “สถานพัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ” จึงบูรณาการปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางวิธีต่างๆ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอายุ 0-3 ปี ซึ่งเป็นที่นิยมได้การยอมรับ และประสบผลสำเร็จจากนานาประเทศ ได้แก่ การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอริ (Montessori) การเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning : BBL) แนวคิดการสอนแบบไฮสโคป (High Scope) การพัฒนาทักษะสมองที่ใช้ในการควบคุมความคิด อารมณ์ และการกระทำ (Executive Function : EF) โดยนำจุดเด่นแต่ละวิธีการมารวมกันและปรับให้เหมาะกับช่วงวัย 3 เดือน-3 ปี ภายใต้บริบทสังคมไทยเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่ตนเองกำหนดได้ที่มุ่งเน้นตรงกันคือ เด็กเป็นศูนย์กลาง รายละเอียดแต่ละแนวคิดมีดังนี้

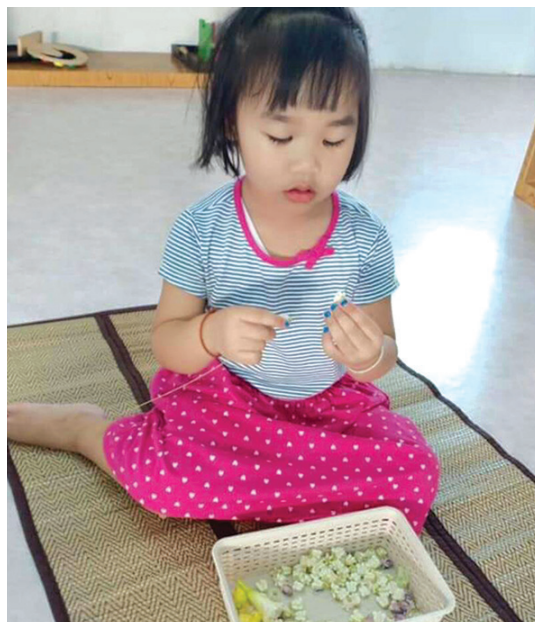
เกิดจากแนวคิดของ
ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี
(Maria Montessori) วิทย
หญิงชาวอิตาลีที่มีความ
เชื่อว่า

“การให้การศึกษาแก่เด็ก
ในวัยเริ่มต้น ไม่ใช่การนำ
ความรู้ไปบอกเด็ก แต่ควร
เป็นการปลูกฝังให้เด็กได้
เจริญเติบโตไปตามความ
ต้องการทางธรรมชาติ
ของเขา”

<http://pracob.blogspot.com/2015/11/montessori-education.html>

1. การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรี (Montessori)

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ความสนใจกับความต้องการตามธรรมชาติของนักเรียน ส่งเสริมพัฒนาการทางสมองและทักษะทางสังคม โดยมีครูเป็นผู้จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ให้การแนะนำให้การสนับสนุนให้เสรีภาพแก่เด็กให้คำปรึกษาและส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ศึกษาด้วยตนเองอย่างอิสระ คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยใช้จิตของตนในการซึมซับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว เกิดความอยากรู้อยากเห็น และแสวงหาความรู้ อย่างมีสมาธิ มีวินัยในตนเอง ซึ่งทำให้เด็กเรียนรู้เต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีสามารถพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยทารกจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งเด็กพิเศษและเด็กปกติ

มอนเตสซอรีเริ่มต้นนำแนวการสอนนี้ไปใช้กับเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาล่าช้าพัฒนาไปสู่เด็กปกติ ด้วยการประดิษฐ์สื่อวัสดุอุปกรณ์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเอง โดยเน้นการฝึกฝนทางด้านประสาทสัมผัสจับต้อง บิดหรือหมุนด้วยมือ เพื่อให้สมองทำหน้าที่ตอบสนองได้ เด็กๆ จะได้เรียนรู้ความสำเร็จ ความล้มเหลว รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตัวเอง เกิดแรงผลักดันที่เด็กทำให้เกิดขึ้นเอง และมีระเบียบวินัยที่เกิดจากความรับผิดชอบของเด็ก โดยไม่จำเป็นต้องมีคำติชมของผู้ใหญ่ หรือการให้รางวัลและการลงโทษ

ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี
ได้กล่าวถึงเด็กในช่วง 0-3 ปี ว่า
“เป็นตัวอ่อนทางจิตวิญญาณ”
เป็นช่วงสำคัญในการกำหนด
ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล
การเรียนรู้ทางสังคม และการ
พัฒนาแก่นแท้ของจิตวิญญาณ

<https://sites.google.com/site/nwathkrmmkarsuksapthmway/home/hlaksutr-kar-sxn-baeb-mxn-tes-sx-ri>

รูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือประสบการณ์ให้กับเด็ก 0 - 3 ปี

1. จัดสภาพแวดล้อมที่หลากหลายอย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทและท้องถิ่นที่เด็กอาศัยอยู่
2. ใช้วัตถุของจริง หรือของจริงที่จำลองขนาดเล็กสำหรับเด็ก เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง สถานการณ์จริง เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง ไม่ควรมีสื่อที่เป็นพลาสติก
3. ให้เด็กได้ฝึกฝนการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อและระบบประสาทสัมผัสต่าง ๆ
4. ให้โอกาสเด็กได้เลือกทำงานด้วยตัวเอง เช่น เลือกชุดสวมใส่ และเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้วยตัวเอง ให้อำนาจการพึ่งพาตนเอง
5. เรียนรู้ด้านภาษาด้วยสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยมีผู้ใหญ่เป็นต้นแบบ อธิบายนำเสนอมือให้ลองทำ ยิ่งเป็นเด็กเล็กยิ่งต้องใช้คำพูดสั้น ๆ สื่อสารผ่านเพลง คำคล้องจอง บทกลอน บทกวี ด้วยสีหน้าท่าทาง ที่สนุก ให้เด็กมองที่ใบหน้า ดูตา ดูปากขณะที่พูดกับเด็กอย่างช้า ๆ ชัดเจน ปล่อยให้เด็กคิด และลงมือทำ
6. ตรวจสอบความเข้าใจของเด็ก เชิญชวน โน้มน้าวให้ทำซ้ำ

การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีช่วงแรกเกิด - 3 ปี เด็ก ๆ จะเรียนรู้ผ่านจิตสัมผัสและรับเอาเข้าสู่ตัวเขา ผ่านประสาทรับรู้และข้อมูลต่างๆ รอบตัว ช่วยสร้างและพัฒนาร่างกายของเขาเป็นตัวตนของเขา ขับเคลื่อนให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านมือ สือ และอุปกรณ์ของจริง เด็กเรียนรู้ไวด้านภาษา การเคลื่อนไหว เพื่อพัฒนาตนเอง สติปัญญาพัฒนาภาษาผ่านสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กๆ มองเห็นรอบตัวและรับเอาสิ่งต่างๆ เหล่านั้นมาโดยการเลียนแบบ ผ่านการสำรวจค้นหาจากการมองและการฟัง ต่อจากนั้นก็ชิมรสชาติทุกอย่าง

2. การจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ IIUU Brain-based Learning (BBL)

เป็นแนวคิดในการจัดเรียนรู้สำหรับเด็ก ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง งานวิจัยจากประสาทวิทยาศาสตร์ (Neuroscience) ช่วยให้เราทราบว่า ในวัยแรกเกิด-3 ปี เป็นช่วงที่สมองเติบโตอย่างรวดเร็วที่สุด ทั้งด้านประสาทสัมผัส ภาษา และการคิด การกระตุ้นเด็กด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น อ่านหนังสือให้ฟัง ทำกิจกรรมเข้าจังหวะ การเล่นกับสิ่งของ หรือการเล่นเคลื่อนไหวร่างกาย ล้วนทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างเซลล์สมอง เป็นวงจรใหม่ๆ และการทำซ้ำย้ำทวน จะทำให้วงจรสร้างใหม่เหล่านี้แข็งแรงขึ้น เราเรียกการพัฒนาแบบนี้ว่า การพัฒนาที่ขึ้นกับประสบการณ์ (experience-dependent development) หมายความว่าถ้าเด็กได้รับการกระตุ้นด้วยประสบการณ์เหล่านี้ เซลล์สมองจะเพิ่มความหนาแน่นมากขึ้น สร้างวงจรใหม่มากขึ้น ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในด้านที่เกี่ยวข้อง ในทางกลับกัน ถ้าเด็กไม่ได้รับการกระตุ้นที่เหมาะสม ถูกปล่อยให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แห้งแล้งหรือถูกทอดทิ้ง สมองก็จะตัดเซลล์ที่ไม่ใช้ทิ้งไป สร้างวงจรใหม่ๆ น้อยกว่าเด็กปกติ นำไปสู่พัฒนาการล่าช้าหรือมีปัญหาในที่สุด

ด้วยเหตุนี้ แนวคิด BBL สำหรับเด็กแรกเกิด-3 ปี จึงต้องการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายและมีคุณภาพ (rich environment) ทั้งในด้าน

สัมผัส ภาษา และการคิด เพื่อพัฒนาสมองเด็กในวัย 0-3 ขวบ การจัดกิจกรรมในสถานพัฒนาเด็กเล็ก จึงควรมีบทบาทในการจัดประสบการณ์ และกระตุ้นพัฒนาการใน 3 ด้านที่สำคัญต่อไปนี้ ได้แก่

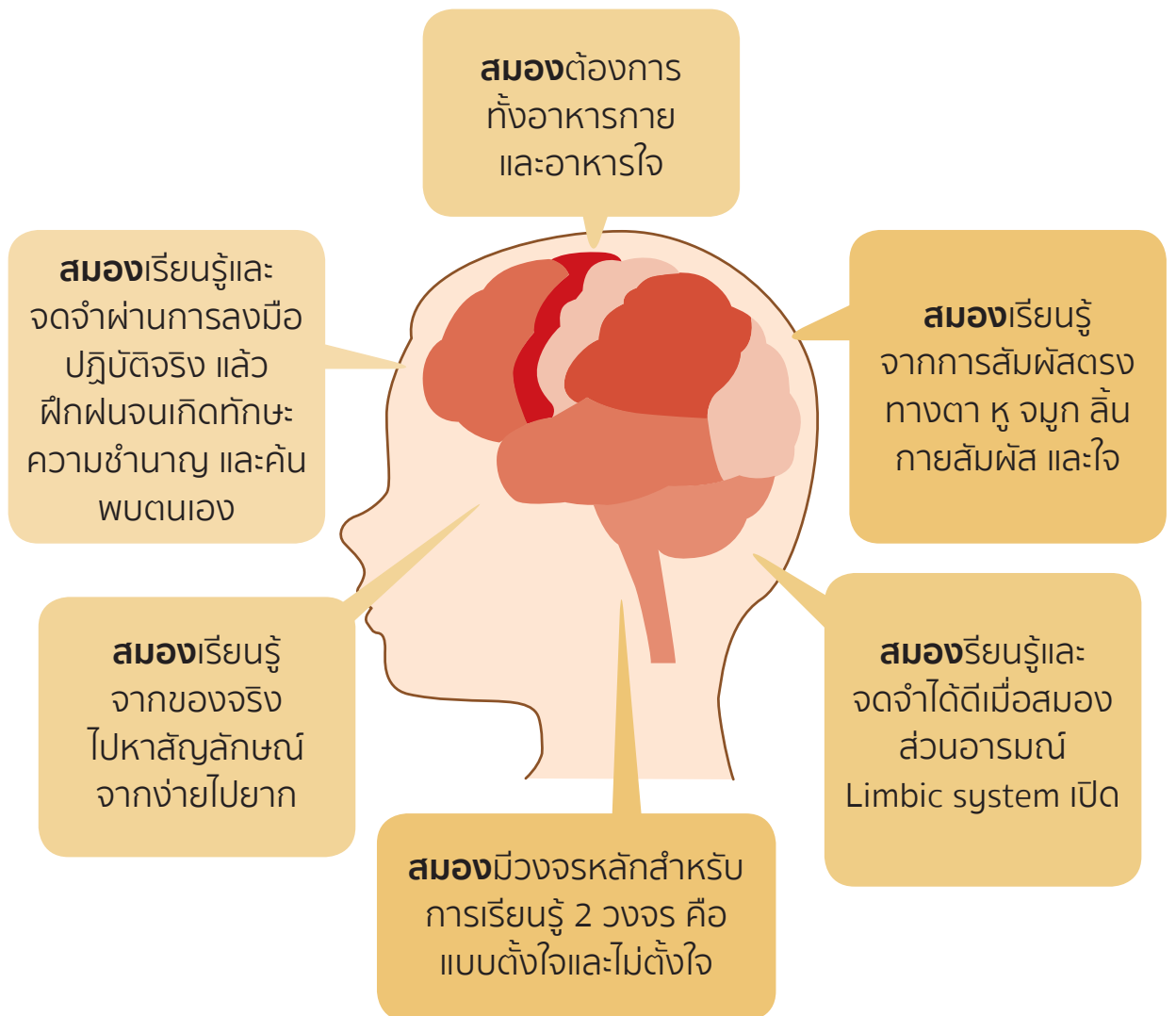
1. พัฒนาการด้านประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ (sensory-motor development) สมองส่วนที่เติบโตเร็วที่สุดในวัยนี้คือสมองส่วนรับภาพ เสียง สัมผัส และเคลื่อนไหว มีหลักการทำงานของสมองที่ว่า ภาพ เสียง สัมผัสคือจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ทั้งหมด เด็กจะต้องสามารถรับภาพ เสียง สัมผัส ประมวลผลและตีความได้อย่างถูกต้อง จึงจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี ดังนั้น เด็กในวัยนี้ควรได้ทำกิจกรรมที่มีสัมผัสหลากหลาย เช่น ได้สัมผัสผ้าที่มีพื้นผิวหลายแบบ ได้เล่นของเล่นที่มีหลายรูปทรง ฟังเสียงดนตรีหลายๆแบบ เล่นฟองสบู่ เล่นกับแบบรูปของสี เป็นต้น ถ้าเด็กได้รับประสบการณ์เหล่านี้ สมองที่ทำหน้าที่รับข้อมูลผ่านทางประสาทสัมผัส ก็จะทำงานเป็นปกติ ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ทุกชนิดในภายหลัง นอกจากนี้ เด็กควรได้ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวกลางแจ้ง (outdoor play) เคลื่อนไหวประกอบดนตรี (Brain exercise) และจะดีที่สุดถ้าเป็นกิจกรรมแบบกลุ่ม (group activities) เพราะเด็กจะได้พัฒนาทักษะ EF ควบคู่ไปด้วย (ดูคำอธิบายข้อ 3 เกี่ยวกับ EF)

2. กระตุ้นพัฒนาการทางภาษา (language development) หนังสือนิทาน บทกวีคล้องจอง บทเพลง เรื่องเล่า และบทสนทนาที่ผู้ใหญ่พูดกับเด็ก นับเป็นการกระตุ้นวงจรภาษาของเด็กทั้งสิ้น เด็กรับรู้เสียงของแม่ตั้งแต่อยู่ในท้อง สามารถแยกแยะคำ และหน้าที่ของคำต่างๆ ที่ได้ยินตั้งแต่ขวบแรก เด็กจะเริ่มสะสมคำศัพท์ และลักษณะประโยคผ่านการฟัง แม้ว่าจะยังไม่สามารถพูดออกมาได้ และจะเรียนรู้ได้ดีมากถ้าประสบการณ์นั้นเป็นปฏิสัมพันธ์แบบ “ส่ง-รับ” (serve & return) ประสบการณ์เหล่านี้ทำให้สมองคุ้นเคยกับภาษา และประมวลผลข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือสมองแต่ละส่วนจะเริ่มทำงานที่เฉพาะทาง รวดเร็ว และแม่นยำมากขึ้น งานวิจัยพบว่า ยิ่งเด็กรู้คำศัพท์มากในวัยนี้ ก็จะมีทักษะการฟังพูดอ่านเขียนที่ดีเมื่ออายุ 10 ปี

3. พัฒนาการด้านการคิดและการควบคุมตัวเอง (executive function & self-regulation) สมองส่วนนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก เพราะเป็นสมองที่ทำหน้าที่ความจำขณะคิด สมาธิ การจดจ่อ การควบคุมตัวเอง ความยืดหยุ่นในการคิด และการคิดวิเคราะห์ให้เหตุผล เด็กสามารถเริ่ม

พัฒนาทักษะเหล่านี้ตั้งแต่วัยทารก ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นจ๊ะเอ๋ ซ่อนของ บทบาทสมมุติ เล่นเลียนแบบ เล่นเกมที่ใช้มือ เพลงต่างๆ และเกมปริศนาอย่างง่าย กิจกรรมเหล่านี้จะได้ผลสูงสุดเมื่อมีการทำอย่างต่อเนื่อง มีความท้าทายและยากเล็กน้อยสำหรับเด็ก เป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจ ปัจจุบันในประเทศไทยพบว่าเด็กเกือบ 1 ใน 3 มีพัฒนาการ EF ที่ล่าช้า ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวและเรียนรู้ในชั้นอนุบาล ไปจนถึงชั้นประถมได้ การเน้นพัฒนา EF ในช่วงปฐมวัยจึงยังมีความสำคัญ

หลักการการทำงานของสมอง (BBL Key Principles)

จุดเน้น การจัดประสบการณ์ กระตุ้นพัฒนาการ 3 ด้านสำคัญ BBL

1

พัฒนาการ
ด้านประสาทสัมผัส
และกล้ามเนื้อ
(sensory-motor
development)

2

กระตุ้นพัฒนาการ
ทางภาษา
(language
development)

3

พัฒนาการด้านการคิด
และการควบคุมตัวเอง
(executive function &
self-regulation)

3. ไฮสโคป (High Scope)

แนวคิดการสอนแบบไฮสโคป (High Scope) ที่มาจากโรงเรียนการสอนแบบไฮสโคป High Scope โดย ดร.ไวคาร์ต (Dr.David Weikart) ประธานมูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮสโคป (High Scope Educational Research Foundation) เป็นผู้ริเริ่มและพัฒนาร่วมกับคณะ นักวิชาการและนักวิจัย อาทิ แมรี ไฮแมน (Marry Hohmann) และ ดร.ชไวฮาร์ท (Dr.Larry Schweinhart) จากโครงการเพอรี พรี สคูล (Perry PreSchool Project) ตั้งแต่ พ.ศ.2505 เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบลงมือทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลาย จัดห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น โดยให้ออกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ เด็กจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้เกิดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และรู้จักลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง

แนวการสอนแบบไฮสโคป (High Scope) ใช้หลักปฏิบัติ 3 ประการ คือ

1. การวางแผน (Plan) คือ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการสนับสนุนความคิด การเลือก และการตัดสินใจของเด็กที่ชัดเจน ว่า จะทำอะไร อย่างไร

ผลที่ได้ เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจ ช่วยส่งเสริมความรู้สึกเชื่อมั่นในและความรู้สึกในการควบคุมตนเอง ทำให้เด็กสนใจการเล่นที่ตนเองได้วางแผนไว้

2. การปฏิบัติ (Do) คือ การลงมือทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ เป็นส่วนที่เด็กได้ร่วมกันคิด แก้ปัญหาร่วมกัน อย่างมีจุดมุ่งหมาย ได้เรียนรู้ตามประสบการณ์ ค้นพบความคิดใหม่ๆ รู้จักตัดสินใจ และทำงานด้วยตนเอง หรือร่วมกับเพื่อนอย่างอิสระตามเวลาที่กำหนด โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก สนับสนุน และช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสม

ผลที่ได้ เด็กมีการพัฒนาการพูด และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสูง เด็กแต่ละคนมีวิธีการคิด ใช้เหตุผล และใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาหลากหลายแบบ

3. การทบทวน (Review) เด็ก ๆ จะเล่าถึงผลงานที่ตนเองได้ลงมือทำเพื่อทบทวนว่าตนเองนั้นได้ปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ผลที่ได้ เด็กได้เชื่อมโยงแผนการปฏิบัติงานกับผลงานที่ทำ ช่วยให้เด็กได้ฝึกการเล่าเรื่อง การบรรยาย ฝึกความสามารถในการแสดงให้ผู้อื่นเห็น เข้าใจประสบการณ์ของตนเอง ทำให้เด็กนึกย้อนไปยังเป้าหมายเดิมที่ตั้งไว้

การเล่นของเด็กคือความต้องการที่จะสำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์ สร้างสรรค์ และเลียนแบบ ดังนั้นเมื่อเด็กได้วางแผน การเล่นหรือกิจกรรมนั้นจึงมีลักษณะ ทั้งการทำงานที่จริงจังและการเล่นที่มีความสนุกสนาน สร้างสรรค์อย่างเป็นธรรมชาติ

4. Executive Functions (EF) ชุดทักษะเพื่อการทำหน้าที่การทำงานให้สำเร็จ

Executive Function : EF คือกระบวนการทางจิตที่ทำให้เราสามารถทำสิ่งต่อไปนี้ได้สำเร็จ

- วางแผนการงานล่วงหน้าและบรรลุเป้าหมาย
- ควบคุมตนเอง
- เฟื่องความสนใจ แม้จะมีสิ่งรบกวน
- จำคำสั่งขั้นตอนต่าง ๆ ของงาน แม้จะถูกขัดจังหวะ
- สลับเปลี่ยนงานหลาย ๆ งาน

EF ประกอบด้วยทักษะพื้นฐาน 3 ทักษะคือ

1. ความจำขณะทำงาน (working memory) คือความสามารถในการจำข้อมูลในใจชั่วคราว แล้วใช้ข้อมูลนั้นเพื่อทำงานบางอย่างตัวอย่างเช่น เด็กจำหมายเลข ลำดับการสร้างโมเดลบ้าน แล้วมาทำชิ้นงานสำเร็จ

2. ความยืดหยุ่นในการรู้จำ (cognitive flexibility) คือความสามารถในการคิดถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่า 1 วิธี หรือความสามารถในการเรียนรู้เรื่องใหม่โดยไม่ลำบาก ตัวอย่างเช่น เด็กสามารถเลือกเดินเครื่องเล่นได้หลายทาง

3. การควบคุมเชิงยับยั้ง (inhibitory control) คือความสามารถในการเพิกเฉยต่อสิ่งที่ทำให้ไขว้เขวและอดทนต่อสิ่งเย้ายวน ตัวอย่างเช่น เด็กใช้ทักษะนี้ในการไม่พูดโพล่งคำตอบออกมาในห้องแม่ตัวเองจะรู้ก็ตาม ทักษะนี้ช่วยให้เด็กควบคุมอารมณ์ตนเองและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่มีลักษณะหุนหันพลันแล่น

ผลวิจัยหลายแห่งระบุว่า เด็กที่มี EF ดี จะมีความพร้อมทางการเรียนมากกว่าเด็กที่ EF ไม่ดี และประสบความสำเร็จได้ในการเรียนทุกระดับ จนกระทั่งในการทำงาน เด็กที่หยุดได้ ไตร่ตรองเป็น ไม่หุนหันพลันแล่น มีเป้าหมาย และทำตามเป้าหมายให้สำเร็จ จะทำให้เขาประสบความสำเร็จเมื่อโตขึ้น หากผู้ใหญ่เข้าใจในการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ใหญ่จะสามารถวางแผน และประเมินเพื่อจัดประสบการณ์ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างเหมาะสม

ศูนย์เรียนรู้ฯ ใช้วิธีการศึกษาแบบทวินิยม (Dualism Education) กล่าวคือใช้แนวทางการศึกษาการเรียนรู้ที่นำส่วนดีของวิธีการที่ต่างกันคนละขั้วมาใช้ด้วยกัน เช่น การเรียนรู้แบบ Plearn (Play & Learn) ที่ให้เด็กเรียนรู้จากการเล่น และได้บูรณาการศึกษาระบบทวินิยมนี้ ในทุกปรัชญารวมทั้งกับภูมิปัญญาไทยท้องถิ่น เพื่อให้เหมาะสมกับเด็กเล็กในพื้นที่และสอดคล้องกับวิถีชุมชน เพื่อบ่มเพาะศักยภาพเด็กปฐมวัยตามเป้าประสงค์ 7 ด้าน คือ

1. ร่างกาย
2. จิตใจและอารมณ์
3. สังคม
4. สติปัญญา
5. ภาษา
6. การคิดสร้างสรรค์
7. จริยธรรม

สรุป

“สถานพัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมนมแม่และการเรียนรู้แบบบูรณาการ
โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงได้นำแนวคิด
วิธีการที่เป็นจุดเด่นแต่ละแนวคิดมาบูรณาการการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก
อายุ 3 เดือน – 3 ปี มีกิจกรรมที่พัฒนาเด็ก (รายละเอียดกิจกรรมในภาค 4 ตัวอย่าง
การจัดกิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้)

เชื่อมต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง “นานาชาติ 3 ขวบปีแรก” ประสบการณ์จริง สู่แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

พฤติกรรมเด็ก เช่น เด็กกัดกัน เด็กแย่งของ เด็กเรียกร้องความสนใจ เป็นยอดปัญหา ครู ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ต้องหุโหวตาไว้ อ่านให้ออก เด็กเกิดปัญหาเพราะอะไร ก่อนจะสร้างลูกให้เกิด 2C คือ C cognitive, C character โดยการจะสร้างให้เกิด 2C ในตัวลูกน้อย ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญมาก คือ “ครู” ที่สำคัญครูต้องมีความรู้ ต้องได้รับการ train จากผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ ต้องมีการเชื่อมโยงร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครองด้วย “Parent education Make a change”

“It takes the whole
village to raise a child”
การเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก
ไม่ใช่หน้าที่ของใคร
คนใดคนหนึ่ง
แต่ควรเลี้ยงลูกเป็นทีม
ทุกคนมีส่วนสำคัญ
ในการพัฒนาเด็ก
สู่เด็กไทย 4.0

ภาคที่ 3

.....

การบริหาร
และการจัดตั้ง
ศูนย์เรียนรู้
สถานพัฒนา
เด็กเล็ก

.....

บทที่ 6 การจัดตั้งและการบริหารจัดการ

บทที่ 7 การจัดตั้งแวดล้อมและกิจกรรมในศูนย์เรียนรู้ฯ

บทที่ 6

.....

การจัดตั้ง และการบริหาร จัดการ

.....

ศูนย์เรียนรู้ฯ นี้เป็นศูนย์ต้นแบบ ที่ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ควบคู่กับขบวนการเลี้ยงดูทารกและเด็กเล็ก ที่มุ่งเน้นให้เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีต้นทุนที่สอดคล้องกับการเจริญเติบโตมีพัฒนาการและความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กเล็ก ที่มีความพร้อมในด้านส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และกิจกรรมพัฒนาการแบบบูรณาการ เพื่อนำสู่พัฒนาการพึงประสงค์เด็กไทย 4.0
2. เพื่อให้บริการ แก่ประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลและคณะแพทยศาสตร์
3. เพื่อเป็นสถานเรียนรู้ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน แนวทางการเลี้ยงดูเด็กส่งเสริมนมแม่ และการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการขยายผลสู่ การเพิ่มสถานพัฒนาเด็ก คุณภาพ ในท้องถิ่น
4. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาวิจัย และการจัดทำหลักสูตร ในการสนับสนุนการเกิด สถานพัฒนาเด็กเล็กคุณภาพของจังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการดำเนินงาน

บทที่ 7

.....
การจัดสิ่งแวดล้อม
และกิจกรรม
ในศูนย์เรียนรู้ ฯ

การจัดสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนา มีความมั่นใจ มีความสามารถ มีอิสรภาพเสรีภาพในการเล่นและการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดวินัยตามมาจึงมีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียนให้สมบูรณ์ เด็กสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการ สิ่งแวดล้อมควรเป็น จุดเริ่ม ต้องคำนึงถึง ความสะอาด ความปลอดภัย Clean Green Safe Convenient Innovation Appropriate Technology โดยมีองค์ประกอบ 3 อย่าง ประกอบด้วย

1. กลุ่มเด็ก (The Children)
2. ผู้ใหญ่ (The Adult)
3. สื่อ/อุปกรณ์และสภาพแวดล้อม (The Materials / Surroundings)

องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้มีความสำคัญเท่า ๆ กัน เปรียบเสมือน สามเหลี่ยมด้านเท่าที่มีด้านเท่ากันทุกด้าน ตามภาพประกอบ

ที่มา : สวสฎิพร แสนคำ, 2562.

องค์ประกอบของการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน ทั้ง 3 ประการนี้ ต้องได้รับการจัดเตรียมอย่างเฉพาะเจาะจง ขึ้นอยู่กับระดับอายุของเด็ก และจะปรับเปลี่ยนไปตามอายุ ประกอบด้วย

1. กลุ่มเด็ก (The Children) การจัดกลุ่มเด็กในห้อง

- 1.1 จัดเด็กเป็นกลุ่มอายุ 3-6 เดือน, 6-12 เดือน, 1-2 ปี และ 2-3 ปี อยู่รวมกันจึงจะเกิดความสมดุลในสังคม แม้เด็กจะอายุต่างกัน แต่ความต้องการพื้นฐานใกล้เคียงกัน สิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมจึงอยู่ในที่เดียวกัน เพื่อตอบสนองความต้องการคล้ายกันได้
- 1.2 การจัดสิ่งแวดล้อมควรจัดที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมและสภาพสังคมโดยรวมของชุมชน
- 1.3 ความสมดุลของเด็กผู้หญิง และเด็กผู้ชายในห้องเรียน ไม่สามารถกำหนดได้ ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 1.4 การสอนเด็กแต่ละอายุเด็กจะเรียนรู้จากกันและกันโดยการสังเกต เช่น เด็กเล็กสังเกตและเรียนรู้จากเด็กโต แต่ก็ไม่สามารถไปบางที จะเห็นเด็กโตเรียนรู้จากเด็กเล็กได้
- 1.5 เด็กเรียนรู้จากการช่วยเหลือกัน ครูสามารถช่วยเหลือสร้างเด็กโต ให้เป็นคนเก่งในกลุ่ม ก็จะสามารถช่วยเหลือกันได้
- 1.6 การเรียนรู้ของกลุ่มเด็ก
  - เรียนรู้จากการสังเกตซึ่งกันและกัน
  - เรียนรู้จากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (คนเก่งในกลุ่ม) เช่น ถ้าเด็กคนไหนทำอะไรไม่ได้มาถามครู ครูก็บอกให้เด็กไปหาคนที่ทำได้ในห้องเรียนเพื่อให้ช่วยเหลือ หลังจากนั้นถ้าเด็กทำได้ ก็จะลดภาระกับครู
  - เด็กที่เรียนรู้ได้แล้วอย่างสมบูรณ์ ก็จะแบ่งปันให้ผู้อื่น เป็นการปฏิบัติซ้ำและทบทวนในสิ่งที่ทำได้แล้ว เด็กโตจะมีความสมบูรณ์มากขึ้น
  - เด็กเป็นแบบอย่างพฤติกรรมการแสดงต่อกันและกัน เช่น มีเด็กโตที่มีมารยาทคุณสมบัติผู้ดีจะเป็นแบบอย่างให้เด็กเข้ามาใหม่ (เด็กที่มีความพร้อมจะเป็นแบบอย่างให้กับรุ่นน้อง)

- เมื่อเด็กได้เรียนรู้ด้วยกันอย่างมีความหมายในกลุ่มเล็ก ๆ จะเป็นการสร้างกลุ่มชุมชนเล็ก ๆ ที่แท้จริง (สังคมชุมชนที่ดี)

2. ผู้ใหญ่ (The Adult)

ผู้ใหญ่ในที่นี้ หมายถึง ครูและผู้ดูแลเด็ก ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง ผู้ใหญ่ที่ดีควรมีคุณลักษณะดังนี้

2.1 คุณลักษณะของผู้ใหญ่ที่ดี

- ผู้ใหญ่ที่ดี คือสิ่งแวดล้อมที่จะมีสัมฤทธิ์ผลต่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กจะต้องได้รับความรู้และผ่านการอบรมตามหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม ถ้าผู้ใหญ่ไม่ได้รับการอบรมหรือการฝึกฝนที่ดี ก็จะส่งผลให้ไม่สามารถวิเคราะห์ความต้องการของเด็กได้ ดังนั้น ผู้ใหญ่จะต้องมีความรู้ดี มีความเข้าใจในการวิเคราะห์ ที่จะสามารถให้บทเรียนและสังเกต ประเมินผลเด็กได้
- ผู้ใหญ่ที่ดี ต้องรู้จักเทคนิควิธีการการจัดประสบการณ์ ระดับปฐมวัย กลุ่มอายุ 3 เดือน – 3 ปี ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจในหลักสูตรเนื้อหาและกิจกรรม
- ผู้ใหญ่ที่ดี จะต้อง สามารถวิเคราะห์เด็กว่าจะให้กิจกรรมใดที่เหมาะสม บทเรียนใด ที่สามารถแก้ปัญหาได้
- ผู้ใหญ่ที่ดีจะต้องมีความประณีตมีบุคลิกภาพที่ทำงานร่วมกับเด็กได้ ผู้ใหญ่จะต้องค้นคว้าหาความรู้ และมีความอดทนอดกลั้น กับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครอง และบุคคล ที่เกี่ยวข้อง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความโอบอ้อมอารีต่อเด็ก และผู้อื่น มีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่แท้จริง

2.2 การเตรียมการของผู้ใหญ่ การเตรียมการผู้ใหญ่ที่สำคัญคือ

- **การจัดห้องเรียน** ผู้ใหญ่เป็นตัวเชื่อมสำคัญ การช่วยของผู้ใหญ่ จะช่วยให้เด็กเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของเขา ช่วยให้เขาเป็นตัวของตัวเอง การทำงานที่ยิ่งใหญ่นี้ได้ต้องเตรียมตัวให้พร้อม ผู้ใหญ่ต้องผ่านกระบวนการการเปลี่ยนแปลงการอบรมการจัดประสบการณ์ มีความเข้าใจเกี่ยวกับห้องเรียนปฐมวัยต้องเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม

- **การเตรียมการทางจิตวิญญาณ** ถึงแม้เราเรียนรู้การ จัดกิจกรรมสำหรับเด็กได้อย่างแม่นยำแต่เราก็ไม่ใช่ครูปฐมวัยหรือ ผู้ดูแลเด็กที่สมบูรณ์แบบแต่ควรมาจากการเปลี่ยนแปลงที่มาจาก จิตใจจึงจะสมบูรณ์แสดงออกถึงพฤติกรรมทางจิตวิญญาณ ของครู เป็นการสะท้อนการเตรียมการทางจิตวิญญาณของผู้ใหญ่ เราต้องเตรียมการให้พร้อม การที่เรามอบความรักโดยไม่ต้องการ ข้อแลกเปลี่ยนใด ๆ เราจะต้องมีความเข้าใจเด็กแบบถูกต้อง
- **ผู้ใหญ่ต้องเรียนรู้ที่จะยอมรับว่าเด็กทุกคนสามารถผลิตผลได้** มิใช่เรื่องอันตราย เช่น เด็กทำงานขัดโต๊ะแล้วมีน้ำท่วมพื้น เราอย่าไปเสียใจแล้วบอกว่า “นี่มิใช่วิธีการที่ถูกต้อง” เราเพียงแคร์ รอวันหลังแล้วนำเสนอวิธีการบิบน้ำออกจากพองน้ำ
  - 1) ผู้ใหญ่ต้องเรียนรู้กับความเป็นมิตรในความบกพร่อง เพราะ ความบกพร่องคือสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าสิ่งไม่ดีทำอะไร สิ่งไหนที่ ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม
  - 2) ผู้ใหญ่ต้องให้เกียรติและเคารพความต้องการในการพัก ของเด็ก เราอาจจะคิดว่าเด็กไม่ต้องการเวลาพัก ขอให้เรารู้ว่า การที่เด็กอยู่นิ่ง ๆ มิใช่ไม่ทำอะไร เขาอาจจะเรียนรู้อะไร บางอย่างอยู่ อาจจะคิดอะไรบางอย่างอยู่ เราต้องสังเกตดี ๆ ว่าบางครั้งเด็กพักโดยการเดินไปรอบ ๆ เด็กอาจนั่งเก้าอี้ หรือ มองไปนอกหน้าต่าง พูดคุยกับเพื่อน ทำงานง่าย ๆ ดังนั้น จึงมีหลายวิธีที่เด็กจะพักอย่างเป็นธรรมชาติเพื่อให้สมองได้พัก
- **การเตรียมการทางกายภาพ ได้แก่**
  - 1) ครูต้องตระหนักถึงตัวเราเองเพราะรู้ว่าเราเป็นต้นแบบ ของเด็ก ๆ ในการเคลื่อนไหวต้องเคลื่อนไหวอย่างสง่างาม มีความสงบ
  - 2) ครูฝึกใช้ภาษาที่เหมาะสม บางคนรู้สึกแปลก ๆ ที่พูดนิดหน่อย แต่ลงมือปฏิบัติ บางครั้งเราต้องรู้ทันคำของตนเองว่าใช้คำ ที่เหมาะสมหรือไม่
  - 3) ครูเตรียมร่างกายของเราให้พร้อมเพราะการทำงานกับเด็ก เป็นงานหนัก เพราะเราต้องดูแลสุขภาพให้จิตใจ สติปัญญา เพื่อให้มีความพร้อมในการทำงานร่วมกับเด็กทุกวัน

- 4) ครูต้องตระหนักถึงภาพลักษณ์ของตัวเองโดยการแต่งกาย สวมเสื้อผ้า เครื่องประดับ เพราะเด็กสังเกตรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ
- 5) ครูต้องเรียนรู้ลักษณะใหม่ ๆ วิธีการปฏิบัติตัวแบบใหม่ที่ ต้องตระหนักตัวตัวเอง

3. สื่อ/อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อม (The Materials and Surroundings)

สื่อ/อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่จะส่งผลต่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีสัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย

3.1 สื่อ/อุปกรณ์

สื่อ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบในการจัดประสบการณ์ ระดับปฐมวัยมี รายละเอียด ดังนี้

- **สื่อต้องมีความเหมาะสมกับกลุ่มอายุเด็ก** เช่น อุปกรณ์สำหรับเด็กที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การตัก การเทน้ำ การคีบวัตถุ การซักผ้า การล้างมือ การตีมน้ำ นม และการรับประทานอาหาร เป็นต้น ดังนั้น ครูหรือผู้ใหญ่ต้องวิเคราะห์สื่ออุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่ม อายุเด็ก
- **สื่อต้องมีความสวยงาม ดึงดูดใจ สะอาดและสมบูรณ์** อุปกรณ์ถ้ามีความสวยงาม ประณีต ละเอียดอ่อน จะทำให้เด็กเรียนรู้ได้ดีมากกว่า
- **สื่อ อุปกรณ์ ที่อยู่บนชั้น ควรมีความท้าทาย** (มีความยากพอสมควรในการเรียนรู้ของเด็ก) สื่อ อุปกรณ์ที่อยู่บนชั้นต้องมีความสามารถคงสภาพความสนใจของเด็กอยู่เสมอ
- **สื่อ อุปกรณ์ ทุกอย่างมีขนาดพอเหมาะ** และเหมาะสมกับเด็ก ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ถ้ามีขนาดพอเหมาะกับเด็ก ก็จะทำให้เด็กทำงานได้ดี

3.2 สภาพแวดล้อม

ลักษณะของสภาพแวดล้อม ในการจัดประสบการณ์ ระดับปฐมวัย กลุ่มอายุ 3 เดือน – 3 ปี ประกอบด้วย ลักษณะของสภาพแวดล้อมและการตกแต่งทั่วไป การจัดสภาพภายในห้องเรียน และสภาพภายนอกห้องเรียน มีรายละเอียดดังนี้

• **ลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน**

- 1) หน้าต่างมีระดับต่ำและสามารถเข้าถึงได้ เช่น เด็กสามารถเปิด-ปิดหน้าต่างเองได้ ช่วยให้เด็กมองออกไปนอกอาคารเห็นโลกภายนอก กระจกหน้าต่างสามารถเช็ดได้
- 2) ลูกบิดประตู มีระดับต่ำ เด็กสามารถเข้าถึงและทำงานได้
- 3) ประตูเบาพอประมาณ เพื่อให้เด็กสามารถเปิดและปิดได้อย่างระมัดระวัง
- 4) ผืนห้องเรียนต้องเป็นสีอ่อน เพราะสีอ่อนมีความสงบ ไม่ใช่สีสดฉูดฉาดหรือสีลูกกวาด
- 5) พื้นไม้ พื้นกระเบื้อง เสื่อน้ำมัน ควรหลีกเลี่ยงพรม เพราะจะทำให้เปื้อนได้ง่าย
- 6) พื้นที่ใช้งานในห้องเรียน สำหรับเด็ก ควรมีขนาด 35 ตารางฟุต หรือ 3 ตารางเมตรต่อคน
- 7) ชั้นวางของต่ำพอที่เด็กหยิบของจากชั้นบนสุดได้ อย่างมั่นคงและปลอดภัย
- 8) โต๊ะควรมีหลายขนาดเพื่อรองรับกลุ่มเด็กคละอายุกัน ดังนี้
  - ลักษณะของโต๊ะ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โต๊ะที่ดีที่สุด คือ โต๊ะทำงานสำหรับคนเดียว โต๊ะ 1 ตัวเท่ากับสี่ 1 ผืน ขนาดของโต๊ะ มีขนาด 18 X 26 X 20 นิ้ว หรือมีขนาดกว้าง 45 ยาว 70 สูง 50 ซม.
  - พื้นผิวหน้าโต๊ะเท่าเดิม แต่ขาของโต๊ะขนาด 18 นิ้ว
  - โต๊ะสำหรับเด็กเล็ก ควรมีขนาด กว้าง 45 ยาว 70 สูง 45 ซม.
  - โต๊ะสำหรับเด็กโต ควรมีขนาดขาที่ยาวขึ้น คือ กว้าง 45 ยาว 70 สูง 60 ซม.
  - โต๊ะมีน้ำหนักเบาเด็ก 4 คนยกเคลื่อนที่ได้
- 9) เก้าอี้ มีลักษณะดังนี้
  - มีน้ำหนักเบา สามารถให้เด็กยกใช้งานได้ง่าย มีพื้นที่ให้เด็กได้จับ มีพนักพิงได้
  - สีของเก้าอี้ ควรเป็นสีอ่อน เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งสกปรกที่ปรากฏ เด็กจะได้ช่วยทำความสะอาดได้ง่าย

- ขนาดของเก้าอี้ ขนาดเล็กที่สุด ควรสูงจากพื้นถึงส่วนที่นั่ง 9 นิ้ว (23 ซม.) ขนาดกลาง ควรสูงจากพื้นถึงส่วนที่นั่ง 11 นิ้ว (28 ซม.) และขนาดใหญ่ ควรสูงจากพื้นถึงส่วนที่นั่ง 12 นิ้ว (30 ซม.)
- เก้าอี้ ควรมีสำหรับเด็กได้นั่งทำกิจกรรมทุกคน

• การตกแต่งทั่วไป

การตกแต่งสภาพแวดล้อมทั่วไป กลุ่มอายุ 3 เดือน-3 ปี มีแนวทาง ดังนี้

- 1) **ภาพบนผนัง** ควรเป็นภาพสวยงาม มีสุนทรียภาพ ติดอยู่ในระดับสายตาของเด็ก ภาพควรกระตุ้น เชิญชวนการสนทนา คำศัพท์ต่าง ๆ จากภาพ ซึ่งคำศัพท์ต่าง ๆ จะเป็นกุญแจสู่โลก การเปลี่ยนภาพควรเปลี่ยนทุกวันศุกร์เย็น ภาพที่นำมาติด ควรเป็นภาพเรื่องราวที่อยู่ในท้องถิ่น หรือภาพแหล่งเรียนรู้ ที่เด็กเคยไปและอยากไป การเลือกภาพอาจให้เด็กเลือกภาพ ที่เด็กชอบที่สุดก็ได้
- 2) **พรม/เสื่อขนาดเล็ก** มีขนาดพอเหมาะกับการวางอุปกรณ์ในการทำงาน และมีจำนวนพอเหมาะกับจำนวนเด็กในห้อง และสามารถวางไว้ในขนาดของห้องเรียน
- 3) **ต้นไม้** ต้องเป็นต้นไม้ที่ไปไม่ไม่มีพิษ และต้นไม้ที่มีขนาดแข็งแรง
- 4) **สัตว์ในห้องเรียน** ควรเป็นสัตว์ที่เด็กสามารถดูแลได้ เช่น ปลาสวยงาม เป็นต้น

• การจัดมุมในห้องเรียน

การจัดมุมในห้องเรียนระดับปฐมวัยต้องจัดห้องเรียน เริ่มต้น จากซ้ายไปขวา ดังนี้

- 1) มุมอุปกรณ์กิจกรรมเบื้องต้นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้เด็กพึ่งพาตนเอง ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในหน้าที่ต่าง ๆ เช่น การประกอบอาหารง่าย ๆ การดูแลตนเอง การล้างมือ การอาบน้ำ/นมดื่ม การสวมใส่ เสื้อผ้า ถูเท้า รองเท้า การดูแลสิ่งแวดล้อม การปิดกวาด การเช็ด การถู เป็นต้น
- 2) มุมอุปกรณ์สำหรับกิจกรรมประสาทรับรู้ จะช่วยกระตุ้นการรับรู้ของเด็ก ได้แก่ รูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต บล็อก ตัวต่อ จิ๊กซอรูปสัตว์ พืช เป็นต้น

- 3) มุมภาษา จะช่วยให้เด็กได้ฝึก ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาอังกฤษ
ได้แก่ หนังสือภาพสำหรับเด็กขนาดต่าง ๆ รูปวัตถุสัตว์ พืช
ของจริงขนาดย่อส่วนชนิดต่าง ๆ เป็นต้น
- 4) มุมคณิตศาสตร์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้สัญลักษณ์ จำนวน
ปริมาณ และพัฒนาการคิด การเชื่อมโยงคณิตศาสตร์ และ
การนำคณิตศาสตร์ไปใช้กับชีวิตประจำวัน
- 5) มุมอุปกรณ์สำหรับการแสดงออกถึงความสามารถของเด็ก
เป็นรายบุคคล ได้แก่ อุปกรณ์ ดนตรี ศิลปะ การละเล่นต่าง ๆ
 เป็นต้น

• **การแบ่งพื้นที่เพื่อการจัดกิจกรรมภายในห้องเรียน** ประกอบด้วย

- 1) พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก รายคู่ และ
รายบุคคล
- 2) พื้นที่สำหรับวางชั้นอุปกรณ์เป็นมุมส่งเสริมการ
เรียนรู้
- 3) พื้นที่พักผ่อนนอนกลางวัน
- 4) พื้นที่สำหรับให้นมแม่
- 5) พื้นที่ทำงานของครู และ
- 6) พื้นที่สำหรับรับแขกพ่อแม่ผู้ปกครอง
ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) **พื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมให้กับเด็กเป็นกลุ่มใหญ่**
(จำนวนเด็ก 6-12 คน) กลุ่มเล็ก (จำนวนเด็ก 3-5 คน) กิจกรรมคู่
และรายบุคคล มีพื้นที่กว้างประมาณเหมาะสมกับเด็กต่อคน
1: 2 ตารางเมตร

2) **พื้นที่สำหรับวางชั้นสื่อ/อุปกรณ์** จัดเป็นมุมเพื่อ ส่งเสริม
ประสบการณ์ให้กับเด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ และ
ความต้องการของตนเองที่เหมาะสมกับวัย โดยชั้นสำหรับวางสื่อ
อุปกรณ์ จัดเป็นมุม ได้แก่ มุมหมวดสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิต
ประจำวัน มุมล้างมือ มุมครัว (พื้นที่สำหรับการประกอบอาหาร)
มีตู้เย็น เครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับการอบ การปิ้ง (สำหรับทำกิจกรรม
ประกอบอาหารง่าย ๆ) เพื่อให้เด็กได้สัมผัสเรียนรู้เทคโนโลยีทันสมัย
มุมบล็อกที่มีสื่ออุปกรณ์สำหรับการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส
มุมคณิตศาสตร์มีสื่ออุปกรณ์ที่เป็นกรอบลูกคิด รูปร่าง รูปทรง
เรขาคณิต จำนวนวัตถุของสัตว์ ผลไม้ สิ่งของต่าง ๆ เพื่อให้เด็ก
คุ้นเคยจำนวนกับสัญลักษณ์ มุมภาษาที่มีหนังสือภาพ สำหรับเด็ก
ชนิดต่าง ๆ มุมสำหรับเคลื่อนไหวอิสระจากสื่อเทคโนโลยี จาก
เครื่องเล่น CD และโทรทัศน์ ที่วางถังขยะ เป็นต้น

3) พื้นที่พักผ่อนนากลางวันสำหรับเด็ก พื้นที่เด็กนอน 1 คน : 2 ตารางเมตร มีอุปกรณ์เครื่องนอนที่ออกแบบให้เด็กสามารถนำมาปู พับเก็บตามรอย เพื่อฝึกการช่วยเหลือตนเอง การเลือกใช้สีไม่ควรเป็นสีฉูดฉาดควรเป็นสีโทนเย็นให้ความรู้สึกสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อน และควรมีตู้เก็บของให้เด็กเป็นรายบุคคล ภายในห้องมีหน้าต่างที่สามารถเปิดรับอากาศถ่ายเทสะดวก

4) พื้นที่สำหรับให้นมแม่ และหรือที่บีบเก็บนม ควรมีบรรยากาศสงบ ผ่อนคลาย มีโซฟาที่นั่ง ให้นม มีอ่างล้างมือ ตู้เย็น มีพื้นที่ให้ความรู้กับแม่ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เช่น แผ่นโปสเตอร์ หนังสือ ขนาดห้องพอเหมาะประมาณ 2 X 3 ตารางเมตร มีหน้าต่างที่สามารถเปิดรับอากาศถ่ายเทสะดวกที่มีความเป็นส่วนตัว

5) พื้นที่/โต๊ะทำงานของครูและผู้ดูแลเด็ก ที่มีพื้นที่ทำงานด้านเอกสารและอุปกรณ์การทำงานที่สะดวกทันสมัย ได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ (ปริ้นเตอร์) กล้องบันทึกภาพเครื่องเล่น CD เป็นต้น ที่นั่งของครูสามารถมองเห็นบรรยากาศของห้องเรียนทั้งห้อง เพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก ช่วยเหลือได้ทันต่อเหตุการณ์ เป็นต้น

6) พื้นที่สำหรับรับแขกและหรือพ่อแม่ผู้ปกครอง มีบริเวณไว้สำหรับต้อนรับผู้ปกครอง เมื่อมาส่งและรับเด็ก และเป็นมุมพบปะสนทนา แลกเปลี่ยนเรียน พูดคุยระหว่างคุณครูกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการของลูกรัก เป็นต้น

• **ธรรมชาติของอุปกรณ์ในศูนย์การเรียนรู้**

ธรรมชาติของอุปกรณ์สำหรับการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย กลุ่มอายุ 2 - 3 ปี มีดังนี้

- 1) มีขนาดเล็กและเหมาะสมกับร่างกายของเด็ก เช่น ไม้กวาด ควรเป็นไม้กวาดสำหรับเด็ก ไม่ควรนำเอาไม้กวาดของผู้ใหญ่ มาตัดให้สั้น
- 2) อุปกรณ์ทำจากวัสดุธรรมชาติ เช่น แก้ว ไม้ โลหะ ตะกร้าสาน ผ้า สิ่งเหล่านี้ทำให้ เด็กรู้จักพื้นผิว สิ่งต่างๆ ในโลกนี้ต่างกัน ครุสนทนาเล่าเรื่องเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ หลีกเลียง พลาสติกเพราะไม่ส่งเสริมการเรียนรู้
- 3) ชุดสี ไซส์เป็นรหัสในการทำงาน เช่น สีของผ้า จะใช้เป็นระบบ เพื่อความชัดเจน มีอิสระในการทำงาน เช่น ชุดผ้าสีขาว สำหรับกิจกรรมการล้างมือ ผ้าสีน้ำตาลสำหรับชุดการเช็ด เป็นต้น
- 4) อุปกรณ์มีความสวยงาม ประณีต มีสุนทรียภาพงดงาม เพื่อชวนเชิญเด็กในการทำงาน

• **การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียน**

การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียน จัดแบ่งพื้นที่เป็น 6 ส่วนประกอบด้วย 1) พื้นที่ประตुरับ/ส่งเด็ก 2) พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมกลางแจ้งแ่งเศรพชชาติไทย 3) พื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร 4) พื้นที่ใช้น้ำ (กอกเปิด/ปิดน้ำ) สำหรับซักล้าง และเปิดน้ำนำไปรดต้นไม้ คูแลสิ่งแวดล้อม 5) พื้นที่งานเกษตรสำหรับการทดลองปลูกพืชผักสวนครัว 6) พื้นที่เครื่องเล่นสนาม (การเล่นตามรอยพยุคลบาทฯ) พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ บ้านต้นไม้ สไลด์เดอร์ ตอไม้สูง ต่ำ ยาว สำหรับการทรงตัว ชิงช้า และพื้นที่บ่อทราย 7) พื้นที่การฝึกใช้ทักษะชีวิตประจำวัน การใช้ห้องอาบน้ำ และห้องน้ำ และการสวมใสรองเท้า ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) **พื้นที่ประตुरับ/ส่งเด็ก** เพื่อความปลอดภัยมีช่องทางรับส่งทางเดียว มีการเซ็นชื่อรับส่งเด็กทุกวัน มีระบบกล้องวงจรปิด พื้นทางเดินไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวางทางเดิน มีรั้วรอบขอบชิด แสดงพื้นที่ของศูนย์เรียนรู้ฯ
- 2) **พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมกลางแจ้งแ่งเศรพชชาติไทย/สร้างวินัย**

- 3) **พื้นที่รับประทานอาหาร** เลือกใช้ภาชนะให้มีขนาดพอเหมาะกับเด็ก ถาด ช้อนส้อม แก้วน้ำ ถ้วยกลาง แก้วอ้อ โต๊ะ เพียงพอ มีขนาดเหมาะสมสำหรับเด็ก มีความแข็งแรงมั่นคง ไม่ลื่น เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ มี Flow ให้เด็กเดินไปตักอาหาร นั่งรับประทานอาหาร เก็บถาดเมื่อรับประทานอาหารเสร็จ โดยควรมีภาชนะไว้สำหรับเด็ก แยกเศษอาหาร ช้อนส้อม ถาด รอล้าง
- 4) **พื้นที่ใช้น้ำ (ก๊อกเปิด/ปิดน้ำ)** สำหรับซักล้าง และนำไปรดต้นไม้ ดูแลสิ่งแวดล้อม
- 5) **พื้นที่งานเกษตรสำหรับการทดลองปลูกพืชผักสวนครัว** จัดแบ่งพื้นที่ในสนาม มีเครื่องมือการเกษตร เช่น ช้อนตักดิน พรวนดิน และบัวรดน้ำ เพื่อให้เด็กได้ฝึกดูแลสิ่งแวดล้อม และพัฒนากล้ามเนื้อ มัดใหญ่ และเพื่อให้เรียนรู้การปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ได้แก่ ไม้ดอกไม้ประดับสวยงาม พืชผักสวนครัวรั้วกินได้ เพื่อใช้ในการประกอบอาหาร เช่น จิงจูฉ่าย กัลฉ่าย ผักคะน้าชಾಯา เม็กซิกัน ต้นอัญชันไม้เลื้อยที่ซุ้มประตูทางเข้า เป็นต้น
- 6) **พื้นที่เครื่องเล่นสนาม /และอุปกรณ์การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง** มีเครื่องเล่นที่หลากหลายเพื่อให้เด็กได้เลือกเล่นตามความสนใจ และช่วงวัยของตนเอง ได้แก่การเล่นตามรอยพยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ ประกอบด้วย บ้านต้นไม้ สไลด์เดอร์ โต๊ะไม้สูงต่ำ ยาว สำหรับการทรงตัว ออกแบบโดยอาจารย์จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ช่วยออกแบบให้ โดยเน้นวัสดุธรรมชาติ สีธรรมชาติ เรียบง่ายสบายตา เน้นการทรงตัว Balance การปีนป่าย ได้ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่-เล็ก และจัดสร้างโดยช่างฝีมือในท้องถิ่น ดำเนินการจัดสร้างและมีการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามประสบการณ์ ดังนี้
  - เลือกเชือกที่มีขนาดหนามากกว่า 1 นิ้วขึ้นไป
  - มัดปมเชือกให้แน่น ป้องกันการคลายหรือขาดได้ง่าย
  - การยึดเชือกกับโครงสร้าง ควรเป็นลักษณะแบบมน เพื่อป้องกันการเสียดสี เชือกอาจจะขาดได้

- รั้วห่างเชือก ควรไม่ห่างเกิน 5 นิ้ว ป้องกันการบาดเจ็บของเด็ก
- ระยะห่างระหว่างช่องไม้ ไม่ควรห่างเกิน 10 เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้เท้าเด็กหลุดเข้าไปติดที่ช่องว่าง
- ควรมีการขัดแผ่นไม้ให้เรียบ เพื่อลดเหลี่ยมที่แหลมคม และป้องกันเสี้ยน
- ควรหาวัสดุ เช่น เชือกป่านพันรอบบริเวณต้นไม้ กิ่งไม้ของบ้านต้นไม้ ที่ความสูงประมาณ 80-100 เซนติเมตร ป้องกันศีรษะเด็กกระแทกกับกิ่งไม้เป็นบาดแผล
- ควรยึดฐานของโครงสร้างบ้านต้นไม้กับพื้นดิน ให้มีความแข็งแรงไม่โยกหรือกระดก เมื่อเด็กกระโดด หรือข้ามสะพานไม้
- บ่อทราย ควรเป็นทรายละเอียด ควรมีความหนา 20-30 เซนติเมตร เพื่อลดแรงกระแทก ป้องกันการบาดเจ็บของเด็ก และควรมีผ้าคลุมหลังใช้งาน ป้องกันสุนัข แมวถ่ายบนกองทราย เกิดความสกปรก ควรมีการสำรวจ เตรียมความพร้อมของสนามก่อนและหลังใช้งานทุกครั้ง เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก เช่น อาจมีไม้แหลมคมในบ่อทราย อาจมีแมงเด็กได้ หรืออาจมีสัตว์มีพิษแอบซ่อนอยู่ใต้ใบไม้ที่ลู่ลงหล่นลงมาได้ เป็นต้น

7) พื้นที่การฝึกใช้ทักษะชีวิตประจำวัน การใช้ห้องอาบน้ำและห้องน้ำ และการสวมใส่รองเท้า ดังนี้

- ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ และห้องส้วม เน้นที่ขนาดโถส้วม ความสูงของอ่างล้างมือ ก๊อกน้ำสำหรับเด็ก เพื่อฝึกให้เด็กพึ่งพาตัวเองได้ ประตุควรเป็นประตุครึ่งบาน เพื่อความปลอดภัย เด็กไม่ติดในห้องน้ำ พื้นห้องน้ำควรเป็นกระเบื้องหยาบ ไม่ลื่น เช่น พื้นทรายล้าง เพื่อป้องกันการลื่นล้มบาดเจ็บ และเด็กได้สัมผัสพื้นผิวธรรมชาติ มีการทำความสะอาดห้องน้ำ อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เข้าและบ่าย มีการใช้สมุนไพรในการดับกลิ่น ใช้ต้นไม้ประดับเพิ่มสีเขียวช่วยดูดกลิ่น เน้นให้อากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอ

- พื้นที่ในการเก็บรองเท้าและสวมใส่รองเท้า มีตู้เก็บรองเท้า และเก้าอี้สำหรับการนั่งเพื่อฝึกสวมใส่รองเท้า ฟังพาดตนเองในชีวิตประจำวัน

การจัดกิจกรรมรายวัน

ทีมได้กำหนดกิจกรรม รายวัน ดังนี้

เวลา	กิจกรรม
07.30-08.30 น.	Welcome at the door
08.30-09.00 น.	Good morning, How are you to day?
09.00-09.30 น.	Activities BBL, Exercise Drinking milk
09.30-10.30 น.	See Teachers do (0-1, 1-2, 2-3 ปี)
10.30-11.00 น.	Do it yourself
11.00-12.00 น.	Lunch
12.00-12.30 น.	Walk around
12.30-14.00 น.	Sleep
14.00-15.00 น.	Play and learn, story song Languages
15.00-15.30 น.	Take story book to home
15.30-16.30 น.	Free activities and go home

กำหนด Meaningful experience / Eduploen program

ศูนย์เรียนรู้ของเรา เน้นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุ 3 เดือน - 3 ปี โดยในแต่ละวันจะมีกิจกรรมที่เตรียมไว้ตามช่วงเวลา เช่น

- **07:30 – 08:30 Welcome at the door**

เป็นกิจกรรมคัดกรอง ซึ่งมีการตรวจสุขภาพเด็กเบื้องต้นแรกรับที่ประตู วัตถุประสงค์ใช้คู่มือ ความสะอาดของช่องปากและฟัน เพื่อป้องกันโรคติดต่อและให้เด็กล้างมือก่อนเข้าห้องเรียน

- **08:30 – 09:00 Good morning, How are you to day?**

- ทักทายสวัสดิ์ การไหว้, เพลงสวัสดิ์, ชื่อของหนู
- สัญลักษณ์ของหนู ของใช้ของหนู เก็บของเข้าที่
- เล่นิทานให้เพื่อนๆ ฟัง กิจกรรมพานิทานกลับบ้าน ฝึกการเล่าเรื่องเล่า การใช้ภาษาในการสื่อสาร

- **09:00 เข้าแถวเคารพธงชาติ+สวดมนต์ไหว้พระ**
ฝึกระเบียบวินัย ปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- **09:30 Activities BBL, Exercise, Drinking milk**
  - BBL**
    - ตบมือ มือตักสลับนับ
    - เพลง 0 2 5 10
    - ไข่พะโล้
    - จีจ้อเจี๊ยบ/ โยเกเยก/ ลอยกระทง
  - Exercise**
    - เคลื่อนไหวประกอบจังหวะช้าเร็ว
    - เคลื่อนไหวประกอบเพลงBaby Shark, Chicken Dance, ออกกำลังกายรับแสงตะวัน, ฉันทาคือเมฆ
    - เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เช่น กระดานรอยเท้า
  - Drinking milk**
    - ฝึกเด็กดื่มนมจากแก้ว ตั้งแต่เด็กอายุ 9 เดือน
    - บ้ายบายขวดนม
    - เด็กช่วยครุยกโต๊ะสำหรับดื่มนม
    - เน้นดื่มนมรสจืด เด็กตัดกล่องเทนมใส่แก้วเองดื่มนมหมดแก้ว
- **09:30 – 10:30 See Teachers do (0 - 1, 1 - 2, 2 - 3 ปี)**

กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ฝึกเด็กให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเข้าสังคม ทำงานร่วมกัน

วันจันทร์	กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เช่น ปั่นแป้งโดว์, ดินเหนียว
วันอังคาร	กิจกรรม Art เช่น ระบายสี, ปะติด, พิมพ์ภาพ, พับสี, เป่าสี
วันพุธ	กิจกรรมวิถีไทย เช่น การละเล่นรื้อข้าวสาร, กระโดดยาง, เป่ากบ, บุญประเพณีต่างๆ
วันพฤหัสบดี	กิจกรรมMusic เช่น การเคลื่อนไหวประกอบเพลง, เคลื่อนไหวประกอบ
วันศุกร์	จังหวะ, เล่นเครื่องดนตรี, ร้องเพลง กิจกรรม Cooking เช่น การเตรียมอาหารง่ายๆ ให้เรียนรู้คุ้นชินกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เห็นขั้นตอนกระบวนการทำ เช่น การปั่นน้ำผักผลไม้, หั่นกล้วยอบ กิจกรรมเสริม เช่น การปลูกผัก ถั่วงอกคอนโด ปลูกผักสวนครัว

- **10:30 – 11:00 Do it yourself**

Montessori กิจกรรมเสรี เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกงานตามความสนใจ มาทำอย่างตั้งใจจนสำเร็จ เป็นการฝึกทักษะ สมาธิ เช่น ต่อบล็อกไม้, รูปสัตว์จำลอง, รูปทรงเรขาคณิต, กรอบไม้ฝึกการแต่งกาย

- **11:00 – 12:00 Lunch**

รับประทานอาหารกลางวัน เน้นการพึ่งพาตนเอง เด็กเตรียมถาดอาหาร ตักอาหารเอง กดน้ำดื่มเอง และเก็บถาด แยกเศษอาหารเอง

- **12:00 – 12:30 Walk around**

กิจกรรมสำรวจธรรมชาติ, ดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น ให้อาหารปลา, รดน้ำต้นไม้, เรียนรู้สิ่งมีชีวิตรอบตัว, เก็บใบไม้ออกจากบ่อทราย

- **12:30 – 14:00 Sleep**

เน้นเด็ก ปูที่นอนด้วยตนเอง การมีเครื่องนอนที่ออกแบบให้เด็กได้ฝึกปู พับ เก็บใส่ตู้ตัวเอง การใช้สีสันทันเหมาะสำหรับการพักผ่อน ไม่ฉูดฉาด เราเลือกสีเทา-เหลือง ซึ่งเป็นสีของมหาวิทยาลัย และเป็นสีโทนอ่อน

สบายตา มีชื่อเด็กปักติดบนเครื่องนอน หลังจากตื่นนอน เด็กจะฝึกเก็บที่นอน พับผ้า และแปรงฟัน

- **14:00 – 15:00 Play and learn, story song Language**
มีสื่อสอนภาษาต่างชาติ เช่น Epic, Caillou, เล่านิทานภาษาอังกฤษ ภาษาไทยและภาษาถิ่น โดยครู / ผู้ปกครอง / นักศึกษา
- **15:00 – 15:30 พานิทานกลับบ้าน Take story book to home**
เด็กได้เลือกนิทาน กลับไปให้คุณพ่อคุณแม่อ่านที่บ้าน มีถุงผ้าใส่หนังสือ ให้เด็กรู้จักทะนุถนอมหนังสือ หนังสือมีคุณค่าและนำกลับมาเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ ในวันถัดไป
- **15:30 – 16:30 Free activities and go home**
  - เล่นสนามเด็กเล่น บ้านต้นไม้
  - ป่อทราย
  - อ่านนิทาน รอผู้ปกครองมารับ

Health and Safety

อาหารที่เด็กได้รับต้องครบ 5 หมู่ เน้นคุณภาพดี สะอาด ปลอดภัยจากยาฆ่าแมลง เน้นส่งเสริมให้เด็กได้กินผัก ผลไม้ทุกวัน และจัดกิจกรรมให้เด็ก ๆ ประกอบอาหาร เครื่องดื่ม ด้วยตัวเอง

บุคลากร

อัตราส่วน บุคลากร ต่อจำนวนเด็ก ขึ้นกับช่วงวัยของเด็ก โดยอัตราส่วนที่เหมาะสมและสามารถดูแลเด็กกลุ่ม 0 - 3 ปี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ

แรกเกิด – 6 เดือน	อัตราส่วน	ครู 1 : เด็ก 2 คน
6 เดือน – 1 ปี	อัตราส่วน	ครู 1 : เด็ก 3 คน
1 ปี – 2 ปี	อัตราส่วน	ครู 1 : เด็ก 4 คน
2 ปี – 3 ปี	อัตราส่วน	ครู 1 : เด็ก 5 คน

การพัฒนาบุคลากร

บุคลากรทุกคนจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันในการดูแลเด็ก ซึ่งจะต้องมีการอบรม เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความรู้ ในการดูแลเด็ก 0 - 3 ปี อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมวิชาการให้ความรู้แก่บุคลากรและบุคคลทั่วไป อย่างน้อย 5 ครั้งต่อปี
2. จัดกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ ทุก 2 เดือน/ครั้ง
3. กิจกรรมประชุมประจำเดือน เพื่อพัฒนาการทำงานและการบริการที่ดีขึ้น
4. กระบวนการทำงานผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ KM จากผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

ครั้งที่	1	อบรมเรื่อง EF อ.พรพีไล เลิศวิชา
ครั้งที่	2	อบรมเรื่องนมแม่ อ.ศิราภรณ์ สวัสดิวัต
ครั้งที่	3	อบรมพัฒนาการ 0-5 ปี อ.อดิษฐ์สุดา เฟื่องพุ่ม, อ.ซิม สกุลนุ้ม
ครั้งที่	4	ศึกษาดูงานสถานสงเคราะห์อุดรธานี
ครั้งที่	5	เรียนหลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรี
ครั้งที่	6	เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรพัฒนานักจัดการความรู้ รุ่น 2 ครั้งที่ 1/2561 19-21 เมษายน 2561
ครั้งที่	7	ประชุมKM แลกเปลี่ยนแนวทางการจัดตั้ง Daycare 26 เมษายน 2561
ครั้งที่	8	ประชุมคณะกรรมการพัฒนาต้นแบบศูนย์เด็กเล็ก 4 พฤษภาคม 2561
ครั้งที่	9	ประชุมคณะกรรมการพัฒนาต้นแบบศูนย์เด็กเล็ก “Breastfeeding Daycare สู้ Smart EF” 4 พฤษภาคม 2561
ครั้งที่	10	ลงพื้นที่กับ อบต.เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเลี้ยงดูเด็ก ศูนย์เด็กเล็กในจังหวัดมหาสารคาม 24 พฤษภาคม 2561
ครั้งที่	11	ลงพื้นที่กับหน่วยงานภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเลี้ยงดูเด็ก ศูนย์เด็กเล็ก ในจังหวัดมหาสารคาม 24 พฤษภาคม 2561
ครั้งที่	12	ประชุม “Jigsaw Smart Daycare in MSK” 24 พฤษภาคม 2561
ครั้งที่	13	จัดอบรมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงดูเด็กสู้ Smart EF 6 - 7 มิถุนายน 2561
ครั้งที่	14	อบรมเคล็ดลับนมแม่สำเร็จได้ใน Daycare อ.กฤษมา ชูศิลป์ 27 มิถุนายน 2561
ครั้งที่	15	เปิดสถานพัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมนมแม่และเรียนรู้แบบบูรณาการ BF and EF Daycare 2 กรกฎาคม 2561

คุณสมบัติในการรับสมัครเด็กเล็กเพื่อเรียนรัฐบุรณาการ

1. เด็กอายุ 3 เดือน ถึง 3 ปี
2. ต้องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 6 เดือน (หากแม่ไม่สามารถให้นมบุตรได้ต้องมีหลักฐานทางการแพทย์มาประกอบการสมัครเรียน)
3. กรณีที่แม่ไม่สามารถเข้ามาให้นมบุตรได้ในมือระหว่างวัน สามารถปั๊มนมมาฝากไว้ให้บุตรได้โดยครูพี่เลี้ยงจะทำการป้อนนมระหว่างมือให้
4. กรณีเด็กที่ต้องทานอาหารระหว่างวัน ให้ผู้ปกครองป้อนอาหารมือเช้าให้บุตรก่อนนำมาส่งศูนย์ทุกครั้ง โดยมีมือกลางวันทางศูนย์จะจัดเตรียมอาหารและครูพี่เลี้ยงจะเป็นคนป้อนให้เด็กเอง
5. มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง กรณีที่มีโรคประจำตัว ต้องได้รับการรักษาและอยู่ในระยะสงบของโรค (หากมีโรคประจำตัวหรือแพ้ยา ส่วนประกอบของอาหารชนิดใดแจ้งก่อนเข้าเรียนทุกคน)
6. กรณีที่เด็กป่วยด้วยโรคติดต่อระหว่างเรียน เด็กต้องหยุดเรียนตามกำหนดของแต่ละโรค
7. กรณีที่เด็กติดขวดนม ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือในการเลิกขวดนมของบุตร
8. ห้ามนำขนมหวานของกินเข้าศูนย์ฯทุกกรณี ยกเว้นนม สำหรับเด็กเท่านั้น

เป้าหมายกิจกรรมรายวัน เพื่อพัฒนาเด็กมีพฤติกรรมพึงประสงค์

- 1) อุดทน 2) รอคอยเป็น 3) มุ่งมั่น 4) แบ่งปัน 5) เห็นใจ 6) กตัญญู
- 7) รับผิดชอบ 8) สัมมาคารวะ 9) พึ่งพาตนเองได้ 10) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 11) ปรับตัวเข้ากับสังคม 12) มีวินัย 13) มีน้ำใจ 14) กล้าแสดงออก 15) แก้ปัญหา
ง่าย ๆ ได้ 16) ไม่รังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า 17) ซื่อสัตย์ 18) มีเหตุผล 19) ใฝ่เรียนรู้
- 20) รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ 21) อยู่อย่างพอเพียง 22) รักความเป็นไทย
- 23) มีจิตอาสา 24) สามัคคี 25) พัฒนาการสมวัย 26) สุขภาพดี 27) อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 28) มีความคิดสร้างสรรค์ 29) สุขจิตดี 30) สื่อสารได้ตรงตามความต้องการ
เหมาะสมกับวัย

ตอบโจทยฯ ตรงไปมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

การบริหารจัดการของศูนย์เรียนรู้ฯ เทียบได้กับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการ

1. การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (บริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ บริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย บริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ)
2. การบริหารจัดการบุคลากร โดยเฉพาะการจัดอัตราส่วนของครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสมพอเพียงต่อจำนวนเด็ก ในแต่ละกลุ่มอายุ

อายุเด็ก	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ศูนย์เรียนรู้ฯ
แรกเกิด – 6 เดือน	ครู 1 : เด็ก 3 คน	ครู 1 : เด็ก 2 คน
6 เดือน – 1 ปี	ครู 1 : เด็ก 3 คน	ครู 1 : เด็ก 3 คน
1 ปี – 2 ปี	ครู 1 : เด็ก 5 คน	ครู 1 : เด็ก 4 คน
2 ปี – 3 ปี	ครู 1 : เด็ก 10 คน	ครู 1 : เด็ก 5 คน

3. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย (โครงสร้าง สภาพแวดล้อม ทางเดิน การจัดแบ่งพื้นที่การเรียนรู้ การใช้งาน สนามเด็กเล่น ระบบป้องกันภัยจากบุคคลและอันตรายในทุกด้าน อุปกรณ์เครื่องใช้)
4. การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้
5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

มาตรฐานด้านที่ 2 กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์ เรียนรู้ และเล่น

1. การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน
2. การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ
3. การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร
4. การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลูกฝังคุณธรรม และความเป็นพลเมืองดี
5. การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป

มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพเด็กปฐมวัย แรกเกิด - 3 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) และ 3 - 6 ปี

1. เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย
2. เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน คือ
  - 2.1 เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)
  - 2.2 เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive)
  - 2.3 เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)
  - 2.4 เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)
  - 2.5 เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม (Personal Social)

โดยในด้านของพัฒนาการสมวัยนี้ ศูนย์เรียนรู้ฯ ได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้
7 ด้านด้วยกัน คือ

1. ด้านร่างกาย
2. จิตใจและอารมณ์
3. สังคม
4. สติปัญญา
5. ภาษา
6. การคิดสร้างสรรค์
7. จริยธรรม

.....
ภาคที่ 4
.....

ตัวอย่าง
การจัดกิจกรรม
การสร้างประสบการณ์
เรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก
3 เดือน - 3 ปี

ตัวอย่าง
การจัดกิจกรรม
การสร้างประสบการณ์เรียนรู้
สำหรับเด็กเล็ก 3 เดือน - 3 ปี

แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยระหว่างอายุ 3 เดือน - 3 ปี แบ่งเป็น 2 ช่วงอายุ คือ 3 เดือน - 2 ปี และ 2 - 3 ปี กิจกรรมปฏิบัติการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันโดยครู/ผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์สำคัญให้เด็กส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ สังคม สติปัญญา ภาษา การคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรม โดยการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กตามช่วงอายุทุกด้าน ที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในวิถีชีวิตของเด็ก อันจะส่งผลเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

1. สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. ให้เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าโดยการดู การฟัง การชิม การดมกลิ่น และการสัมผัส ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. บูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระที่ควรเรียนรู้ทั้งสากล และในท้องถิ่น
4. ให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยครู/ผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
5. ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ เพศหญิง เพศชาย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
6. ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก
7. ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ใช้เทคโนโลยี ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการมีวินัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
8. จัดประสบการณ์ที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง

การจัดประสบการณ์สำคัญประจำวันสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม สติปัญญา ภาษา การคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรม ของเด็กนั้น ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ ด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การทำกิจกรรมประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ การนอนหลับพักผ่อน การดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของตนเอง

การจัดประสบการณ์ส่งเสริมที่สำคัญ ประกอบด้วย การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัย ของใช้ส่วนตัว การรักษาความปลอดภัย และการแสดงมารยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น คว่ำ คลาน ยืน เดิน เล่นนิ้วมือ เคลื่อนไหวตามเสียงดนตรี ปีนป่ายเครื่องเล่น การเล่นออกกำลังกายกลางแจ้งอย่างอิสระ การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาท ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ เล่นหยอดบล็อกรูปทรงกล่อ่ง ตอกหมุด โยนรับลูกบอล เล่นน้ำ ปั่นแป้งโดว์ ใช้สียีนแท่งใหญ่วาดเขียน การฉีก การตัดปะ เป็นต้น

2. การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ร่าเริง แจ่มใส ได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง จากการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือครู/ผู้ดูแลเด็กเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เด็กรู้สึกเป็นที่รัก อบอุ่น มั่นคง เกิดความรู้สึกปลอดภัย

การจัดประสบการณ์ส่งเสริมที่สำคัญ ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น สบตา อุ้ม โอบกอด สัมผัส เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็กแสดงออกอย่างนุ่มนวล อ่อนโยน การควบคุมอารมณ์และการแสดงออก การเล่นอิสระ การเล่นเกมบทบาทสมมติ การชื่นชมธรรมชาติ การเพาะปลูกพืชง่าย ๆ การเลี้ยงสัตว์ ฟังนิทาน ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ตามความสนใจ

ผ่านการเล่นที่มีความหมาย ให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ เป็นต้น

3. การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และปรับตัวอยู่ในสังคม เด็กควรมีโอกาสได้เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยเดียวกันหรือต่างวัย เพศเดียวกันหรือต่างเพศอย่างสม่ำเสมอ

การจัดประสบการณ์ส่งเสริมที่สำคัญ ประกอบด้วย การช่วยเหลือตนเอง ในกิจวัตรประจำวันตามวัย โดยการพูดคุยหยอกล้อหรือเล่นกับเด็ก เช่น เล่นจ๊ะเอ๋ เล่นจ้ำจี้ เล่นโยกเยก เล่นประกอบคำร้อง เช่น จันทร์เจ้าเอ๋ย แมงมุม ตั้งไข่ล้ม การเล่นอย่างอิสระ การเล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น การแบ่งปันหรือการให้ การอดทนรอคอยตามวัย การใช้ภาษา บอกความต้องการ การออกไปเล่นนอกห้องเรียน สนามเด็กเล่น เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ การไปร่วมกิจกรรมงานประเพณีในศาสนสถานในชุมชน เป็นต้น

4. การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า กระตุ้นการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าในการมองเห็น ได้ยิน ลิ้มรส ได้กลิ่น สัมผัสจับต้องสิ่งต่าง ๆ และการเคลื่อนไหว ได้พัฒนาการใช้ภาษาสื่อความหมายและความคิด รู้จักสังเกตคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น สี ขนาด รูปร่าง รูปทรง ผิวสัมผัส จุดจำชื่อเรียกสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

การจัดประสบการณ์ส่งเสริมที่สำคัญ ประกอบด้วย การสำรวจ และการทดลองทำอาหารง่าย ๆ การคิดวางแผนที่ไม่ซับซ้อน การคิดตัดสินใจ หรือคิดแก้ปัญหาในเรื่องที่ง่าย ๆ ด้วยตนเอง การตอบคำถามจากการคิด การเชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิม การเรียงลำดับเหตุการณ์ การยืดหยุ่นความคิดตามวัย การจดจ่อใส่ใจ การสังเกตวัตถุหรือสิ่งของที่มีสีสันและรูปทรงที่แตกต่างกัน การฟังเสียงต่าง ๆ รอบตัว การฟังนิทานหรือเรื่องราวสั้น ๆ การพูดบอกความต้องการ การเล่าเรื่องราว เป็นต้น

5. การจัดประสบการณ์ส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นการฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียงเลียน เสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่าง ๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่ออวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนที่ใกล้ชิดและชื่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ตลอดจนฝึกให้เด็กรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง ชี้ชวนและสอนให้รู้จักชื่อเรียกสิ่งต่าง ๆ จากของจริง สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

การจัดประสบการณ์ส่งเสริมที่สำคัญ ประกอบด้วย กิจกรรมสนทนายามเช้า Good morning, How are you today? การเล่าเรื่องจริง การเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง อ่านหนังสือนิทานภาพ อ่านหนังสือให้ฟัง หรือร้องเพลงง่ายๆ ให้เด็กฟัง ด้วยท่าทางเป็นมิตร เป็นต้น

6. การจัดประสบการณ์การคิดสร้างสรรค์ เป็นการฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางท่าทาง ความคิดตามจินตนาการของตนเอง และทำงานศิลปะตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

การจัดประสบการณ์ส่งเสริมที่สำคัญ ประกอบด้วย การขีดเขียนวาดรูปอย่างอิสระ เล่นบล็อก เล่นของเล่นสร้างสรรค์ พูดเล่าเรื่องตามจินตนาการ เล่นสมมติ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เป็นต้น

7. การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้านจริยธรรม เป็นการฝึกให้เด็กได้ชื่อสัตย์สุจริต บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น และมีความเมตตากรุณา มีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน แสดงความรักเพื่อน มีเมตตาต่อสัตว์เลี้ยง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ

การจัดประสบการณ์ส่งเสริมที่สำคัญ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย ให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติ รับสิ่งของตามคิว เล่นทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ รู้จักเก็บสิ่งของเข้าที่ เป็นต้น

ตัวอย่างแนวทางการจัดกิจกรรม

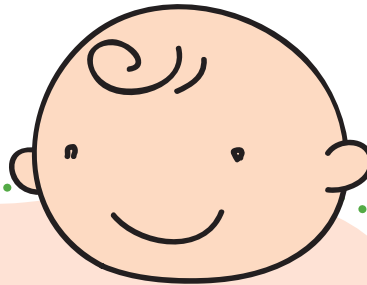
เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านภาษา ด้านการคิดสร้างสรรค์ และ ด้านจริยธรรม สำหรับเด็กอายุ 3 เดือน-3 ปี มี ดังนี้

ที่	กิจกรรม	อายุ
1	การเล่นจ๊ะเอ๋	3-6 เดือน
2	เล่นนิทาน/อ่านหนังสือ	6-9 เดือน
3	การปั้น (ปั้นแป้งโดว์)	1 ปีครึ่งขึ้นไป
4	พิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติ	2 ปีขึ้นไป
5	ใช้กรรไกรตัดกระดาษ	2 ปี 7 เดือนขึ้นไป
6	การจัดโต๊ะและรับประทานอาหาร	2 ปีครึ่งขึ้นไป
7	การอ่านฟังหนังสือนิทานที่หนูชอบ	2 ปีครึ่งขึ้นไป
8	การตัด/หั่น (ผลไม้)	2 ปีครึ่งขึ้นไป

กิจกรรม :

การพับผ้าอ้อม

อายุเด็ก : 3-6 เดือน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวของร่างกาย
2. เพื่อให้เด็กมีสมาธิ รอคอย มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
สนุกสนานเพลิดเพลิน
3. เพื่อเด็กฝึกทักษะทางภาษา

อุปกรณ์

1. ถาด 1 ใบ (สำหรับวางผ้า)
2. ผ้าสีขาว ลักษณะนุ่ม ขนาด 30 x 30 ซม.
มีรูกำหนดจุดอยู่ตรงกลาง 1 ผืน
3. เบาะ/พรม (สำหรับรองนั่ง/หรือให้เด็กนอนหงาย)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม/แนะนำอุปกรณ์

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เตรียมสถานที่การจัดกิจกรรม ปูเบาะ/พรม สำหรับทำกิจกรรม
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก อุ้ม พาเด็กไปที่ชั้นวางอุปกรณ์ หยิบและยก ถาดอุปกรณ์ผ้า พร้อมกับพูด “นี่คือผ้าสีขาว” พวกเขาจะ去玩จะเอ่ด้วยกัน (ครูสนทนาเพื่อฝึกภาษาให้เด็กซึมซับ)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ถือถาดอุปกรณ์ไปยังสถานที่จัดกิจกรรมที่เตรียมไว้

2. ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดเด็กให้นอนหงายบนพรม/เบาะ ข้างครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กมองหน้าครู/ผู้ดูแลเด็ก
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สร้างปฏิสัมพันธ์ มองสบตากับเด็ก สัมผัสแขน/ลำตัวของเด็กเบาๆ ยิ้ม อ้าปากพูดคำว่า “จ๊ะเอ๋” จำนวน 2 - 3 ครั้ง (เด็กดูปาก/การเปล่งเสียง)

3. ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กมองหน้าครู/ผู้ดูแลเด็ก
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ใช้ผ้าที่เตรียมไว้ปิดหน้า แล้วไพล่ออกมาจ๊ะเอ๋เด็ก ด้านใดด้านหนึ่งพร้อมพูดคำว่า “จ๊ะเอ๋”
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก หยุดรอจังหวะเพื่อให้เด็กหันมามองคอยเริ่มใหม่ โดยไพล่หน้าด้านเดียวกัน 2 ครั้ง พร้อมกับพูด “จ๊ะเอ๋” ครั้งที่ 3 ครูไม่ไพล่หน้า แต่ให้พูดว่า “จ๊ะเอ๋”
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก มองผ่านรู้ว่าเด็กจ้องมองด้านที่ครูเคยไพล่หน้าได้หรือไม่

4. ขั้นที่ 4 สรุป/สะท้อนผล

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เล่น “จ๊ะเอ๋” กับเด็กโดยใช้มือปิดหน้าเล่นซ้ำ “จ๊ะเอ๋” กับเด็ก
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก อุ้มพาเด็กนำอุปกรณ์ไปเก็บที่ชั้นวางอุปกรณ์

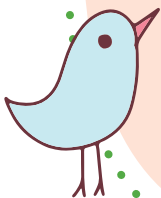

หมายเหตุ (บันทึกเพิ่มเติมสำหรับครู)

ครูผู้ดูแลเด็ก ใช้ผ้าเช็ดหน้าหรือผ้าผืนเล็ก ๆ บังหน้าไว้ ไพล่หน้าออกมาจากผ้าเช็ดหน้า ด้านใดด้านหนึ่งพร้อมพูดคำว่า “จ๊ะเอ๋” หยุดรอจังหวะเพื่อให้เด็กหันหน้ามามองหรือยิ้ม เล่นโต้ตอบกับเด็ก ฝึกบ่อยๆ ปฏิบัติซ้ำจนกระทั่งเด็กสามารถไพล่หน้าร่วมเล่นจ๊ะเอ๋ได้

กิจกรรมต่อเนื่อง

ซ่อนของเล่นไว้ใต้ผืนผ้าแล้วให้เด็กเริ่มหาโดยเริ่มซ่อนไว้บางส่วน แล้วค่อยซ่อนทั้งชิ้น เพื่อฝึกทักษะการสังเกตและความจำ

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน โดยการสังเกตพฤติกรรม

- 1) ด้านร่างกาย : เด็กสามารถไขกั๊กล้มเนื่อมัดเล็กประสานสัมพันธ์กับสายตา, เฟ่งมองหน้าครู
- 2) ด้านอารมณ์และจิตใจ : เด็กมีสมาธิ ร่าเริง เพลิดเพลิน จากเสียงของครู แสดงออกทางอารมณ์ได้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- 3) ด้านสังคม : เด็กสามารถจ้องมองหน้าครู หรือสิ่งของได้นาน 1-2 วินาที
- 4) ด้านจริยธรรม : เด็กได้เรียนรู้การฟังเสียงที่น่าสนใจ
- 5) ด้านการคิดและสติปัญญา : เด็กสามารถจ้องหน้าครูได้นาน 1-2 วินาที
- 6) ด้านภาษา : เด็กสามารถทำเสียงสูงๆ ต่ำๆ เพื่อแสดงความรู้สึกได้ เป็นต้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

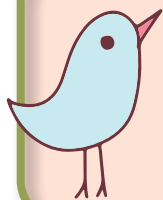

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
1	ด้านร่างกาย	เด็กเฟ่งหน้าครูได้ 1-2 วินาที	เด็กเฟ่งหน้าครู โดยการกระตุ้น	เด็กยังไม่สามารถปฏิบัติ กิจกรรมได้
2	ด้านอารมณ์ และจิตใจ	เด็กมีสมาธิ ร่าเริง เพลิดเพลินจากการเล่น	เด็กมีสมาธิ ร่าเริง เพลิดเพลิน โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่แสดงอารมณ์ ตอบสนองต่อกิจกรรม
3	ด้านสังคม	เด็กสามารถจ้องมองหน้า ครู/ผู้ดูแลเด็ก หรือสิ่งของได้ นาน 1-2 วินาทีได้ด้วย ตนเอง	เด็กสามารถจ้องมองหน้า ครู/ผู้ดูแลเด็กได้นาน 1-2 วินาทีได้ โดยการกระตุ้น ชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถจ้องมองหน้า ครู/ผู้ดูแลเด็ก หรือสิ่งของได้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
4	ด้านจริยธรรม	เด็กจ้องมองหน้าครู/ฟังเสียงได้ด้วยตนเอง	เด็กจ้องมองหน้าครู/ฟังเสียงครูและผู้ดูแลเด็กได้โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้
5	ด้านการคิดและสติปัญญา	เด็กสามารถเล่นฟังเสียงจ้องมอง 1-2 วินาทีได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถฟังเสียงจ้องมองได้นาน 1-2 วินาทีได้โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถเด็กสามารถฟังเสียงจ้องมองภาพในหนังสือ
6	ด้านภาษา	เด็กสามารถเล่นทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อแสดงความรู้สึกได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อแสดงความรู้สึกได้ โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อแสดงความรู้สึกได้

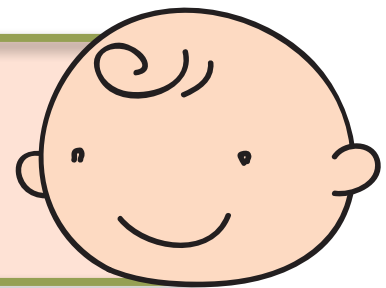
การให้ระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ	ความหมาย
3	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)
2	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM) โดยมีการกระตุ้นและชี้แนะ
1	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)

สิ่งที่เด็กจะได้รับ

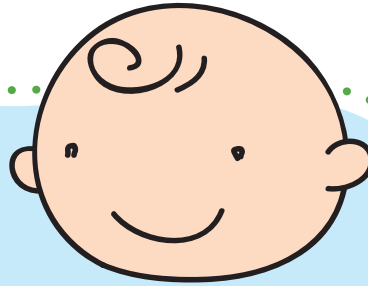
1. เด็กมีสมาธิ การรอคอย
2. เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับครู/ผู้ดูแลเด็ก
3. ฝึกทักษะทางภาษาการฟัง

กิจกรรม :

เล่าขิทาข/อ่าขหขังสิอ

อายุเด็ก : 6-9 ติอข

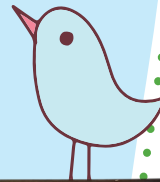

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กนั่งได้มั่นคง
2. เพื่อให้เด็กมีสมาธิจ้องมองไปที่หนังสือพร้อมกับผู้ใหญ่คนอื่นๆ
3. เพื่อเด็กฝึกทักษะทางภาษาเลียนเสียงที่แตกต่างกัน

อุปกรณ์

1. เสื่อ/พรม 1 ผืน (สำหรับปูนั่ง เล่านิทานอ่านหนังสือ)
2. ถาด 1 ใบ (สำหรับวางหนังสือ)
3. หนังสือที่มีภาพชัดเจน ไม่มีข้อความหรือตัวอักษรมากเกินไป 1 เล่ม

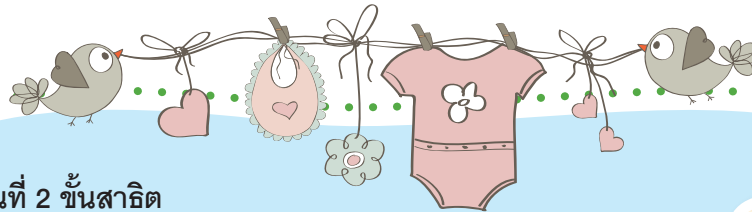

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม/แนะนำอุปกรณ์

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เตรียมสถานที่การจัดกิจกรรม ปูเสื่อ/พรมสำหรับนั่งเล่านิทานอ่านหนังสือให้เด็กฟัง
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก อุ้ม พาเด็กไปที่ชั้นวางหนังสือ
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก หยิบและจับหนังสือพร้อมกับพูด "นี่คือหนังสือนิทานเรื่องปูไต่" พวกเราจะไปอ่านหนังสือด้วยกัน
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ถือหนังสือไปยังสถานที่จัดกิจกรรมที่เตรียมไว้

2. ขั้นที่ 2 ขั้นสาริต

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดเด็กให้นั่งตักคุณครูในท่าที่สบาย
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เปิดหนังสือ พุดอ่านเชิงเล่า ชี้ชวนให้เด็กดูรูปภาพในหนังสือและพุดคุยกับเด็กเกี่ยวกับภาพในหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง เปิดหนังสืออ่านเชิงเล่าที่ละหน้าชี้ชวนให้เด็กดูรูปภาพในหนังสือและพุดคุยกับเด็กเกี่ยวกับภาพในหนังสือ
- หากเด็กยังไม่มองหนังสือ ครู/ผู้ดูแลเด็ก ประคองหน้าเด็กให้มองที่รูปในหนังสือ

3. ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กล้มบนเสื่อ/พรม ด้วยตนเองอย่างอิสระ (ฝึกให้เด็กล้มอย่างมั่นคง)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก นั่งห่างจากเด็กประมาณ 120 เมตร วางหนังสือไว้ข้างหน้าเด็ก (เพื่อฝึกให้เด็กล้ม และเพ่งมองไปที่หนังสือ)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ประบมือเบาๆ และเรียกชื่อเด็กด้วยน้ำเสียงปกติบ่อยๆ ถ้าเด็กไม่หัน

เมื่อเรียกชื่อแล้ว ให้ประคองหน้าเด็กให้หันหน้ามามองหนังสือ หรือเสียงเรียกของครู/ผู้ดูแลเด็ก จนเด็กทำได้

4. ขั้นที่ 4 สรุป/สะท้อนผล

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก อุ้มเด็กล้มบนตัก เปิดหนังสือพร้อมทั้งพุดคุย ชี้ชวนให้เด็กดูรูปภาพในหนังสืออีกครั้ง
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก อุ้มพาเด็กล้มนำหนังสือที่อ่านไปเก็บหนังสือในชั้นวางหนังสือ

หมายเหตุ (บันทึกเพิ่มเติมสำหรับครู)

1. การทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล ควรเลือกหนังสือภาพเล่มเล็ก เพื่อให้เด็กสามารถ หยิบ ไขว่คว้า และฝึกใช้กล้ามเนื้อมือในการหยิบจับ
2. ครู/ผู้ดูแลเด็ก อ่านเชิงเล่า/เปิด/ปิด หนังสือนิทาน ด้วยน้ำเสียงที่น่าสนใจ ตามตัวละครในหนังสือภาพเพื่อ ฝึกให้เด็กจ้องมองไปที่หนังสือพร้อมกับ ผู้ใหญ่นานประมาณ 2-3 วินาที
3. การทำกิจกรรมเล่านิทานโดยใช้หนังสือภาพ ควรทำกิจกรรมกับเด็กทุกวัน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงดูกับเด็ก กับเด็ก ฝึกบ่อยๆ ปฏิบัติซ้ำจนกระทั่งเด็กสามารถไหล่นำร่วมเล่น จะเอ่ได้

กิจกรรมต่อเนื่อง

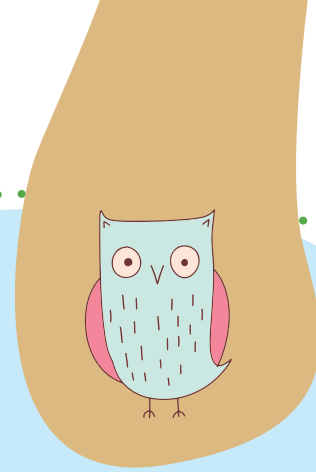
กิจกรรมเลียนเสียงพุดคุย เล่นกับเด็ก และออกเสียงใหม่ๆ ให้เด็กเลียนเสียงตาม เช่น มา จา ปา ดา อู มู ดู ด่า จำ หรือออกเสียงตามทำนองเพลง หรือร้องเพลง เช่น เพลงจับปูดำ เป็นต้น

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน โดยการสังเกตพฤติกรรม

- 1) ด้านร่างกาย : เด็กสามารถชักกล้ามเนื้อมัดเล็กประสานสัมพันธ์กับสายตา, เพ่งมองหนังสือได้
- 2) ด้านอารมณ์และจิตใจ : เด็กมีสมาธิ ว่าเรื่อง เพลิดเพลินจากภาพสีต้นต่างๆ ในหนังสือนิทาน/เสียงที่ครูเล่า แสดงออกทางอารมณ์ได้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- 3) ด้านสังคม : เด็กสามารถจ้องมองหน้าครู หรือสิ่งของได้นาน 1 - 2 วินาที
- 4) ด้านจริยธรรม : เด็กได้เรียนรู้การหยิบ/ถือ/เปิด/ปิดหนังสือ อย่างทะนุถนอมหนังสือจากครูและผู้ดูแลเด็ก
- 5) ด้านการคิดและสติปัญญา : เด็กสามารถจ้องมองภาพในหนังสือได้นาน 1 - 2 วินาที
- 6) ด้านภาษา : เด็กสามารถทำเสียงสูงๆ ต่ำๆ เพื่อแสดงความรู้สึกได้ เป็นต้น
- 7) ด้านการสร้างสรรค์ : เด็กจดจำเรื่องราวที่ได้ฟัง เช่น เสียงร้องของสัตว์ต่างๆ ในนิทาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

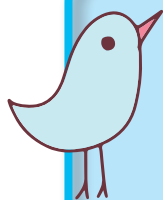

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
1	ด้านร่างกาย	เด็กนั่งอย่างมั่นคง สนใจจดจ่อ กับหนังสือ หรือสิ่งของ หรือเสียงที่ได้ยินได้ด้วยตนเอง	เด็กนั่งมองหนังสือหรือสิ่งของ หรือเสียงที่ได้ยินได้โดยมีผู้ ประคองดูแล	เด็กไม่สามารถปฏิบัติ กิจกรรมได้
2	ด้านอารมณ์ และจิตใจ	เด็กมีสมาธิ ว่าเรื่อง เพลิดเพลิน จากภาพสีต้นต่างๆ ใน หนังสือนิทาน/เสียงที่ครูเล่า ได้ด้วยตนเอง	เด็กมีสมาธิ ว่าเรื่อง เพลิดเพลิน จากภาพสีต้นต่างๆ ใน หนังสือนิทาน/เสียงที่ครูเล่า โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กแสดงอารมณ์ตอบสนอง ต่อกิจกรรม
3	ด้านสังคม	เด็กสามารถจ้องมองหน้า ครู/ผู้ดูแลเด็ก หรือสิ่งของ ได้นาน 1-2 วินาทีได้ด้วย ตนเอง	เด็กสามารถจ้องมองหน้า ครู/ผู้ดูแลเด็ก หรือสิ่งของ ได้นาน 1-2 วินาทีได้ โดย การกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถจ้องมองหน้า ครู/ผู้ดูแลเด็ก หรือสิ่งของได้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
4	ด้านจริยธรรม	เด็กจ้องมองการหยิบ/ถือ/เปิด/ปิดหนังสือ อย่างทะนุถนอมหนังสือจากครูและผู้ดูแลเด็กได้ด้วยตนเอง	เด็กจ้องมองการหยิบ/ถือ/เปิด/ปิดหนังสือ อย่างทะนุถนอมหนังสือจากครูและผู้ดูแลเด็กได้ โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้
5	ด้านการคิดและสติปัญญา	เด็กสามารถฟังเสียงจ้องมองภาพในหนังสือได้นาน 1-2 วินาที ได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถฟังเสียงจ้องมองภาพในหนังสือได้นาน 1-2 วินาที ได้โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถเด็กสามารถฟังเสียงจ้องมองภาพในหนังสือ
6	ด้านภาษา	เด็กสามารถทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อแสดงความรู้สึกได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อแสดงความรู้สึกได้ โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อแสดงความรู้สึกได้
7	ด้านการสร้างสรรค์	เด็กมีสมาธิฟังเสียงและแสดงการโต้ตอบได้ด้วยตนเอง	เด็กฟังเสียงและแสดงการโต้ตอบได้โดยการกระตุ้นชี้ชวนจากผู้อื่น	เด็กไม่สามารถแสดงการโต้ตอบได้

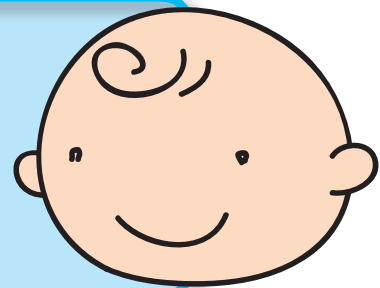
การให้ระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ	ความหมาย
3	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)
2	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM) โดยมีการกระตุ้นและชี้แนะ
1	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)

สิ่งที่เด็กจะได้รับ

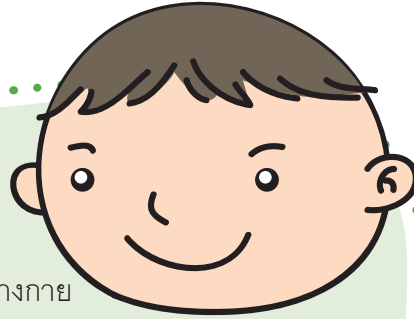
1. เด็กมีสมาธิ
2. เด็กฟังพาดตนเองนั่งได้อย่างมั่นคง
3. เด็กจะได้จดจำเรื่องราวและภาพประกอบ
4. ฝึกปลูกฝังนิสัยให้เด็กรักการอ่าน

กิจกรรม:

การปั้น (ปั้นแป้งโดว์)

อายุเด็ก : 1 ปีครึ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กพัฒนาประสาทสัมผัส และเชื่อมโยงควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกาย
2. เพื่อให้เด็กมีสมาธิ
3. เพื่อเด็กทำงานพึ่งพาตนเองร่วมกิจกรรมการปั้นตามจินตนาการ

อุปกรณ์

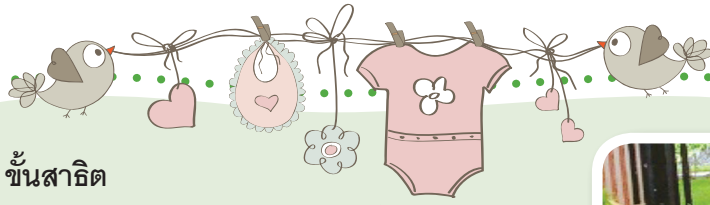
1. ถาดรอง/เสื่อ/พรม/โต๊ะ
2. แป้งสาลีอเนกประสงค์ 1 ถ้วยตวง
3. เกลือ 1/4 ถ้วยตวง
4. น้ำอุ่น 1/4 ถ้วยตวง
5. น้ำมันพืช 1/2 ช้อนโต๊ะ
6. สีผสมอาหาร เหลือง แดง น้ำเงิน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม/แนะนำอุปกรณ์

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เตรียมสถานที่การจัดกิจกรรม รวมเด็กพาร้องเพลง "ปั้น" ให้เด็กทุกคนนั่งรอในบริเวณพื้นที่ที่เตรียมไว้
- ครู/ผู้ดูแลเด็กเชิญชวนเด็กผู้นำ 1-3 คน ไปที่ชั้นวางอุปกรณ์ และครูแนะนำอุปกรณ์ให้ชื่อทุกอย่าง และสาธิตการจับ (นี่คือแป้งสาลี, เกลือ, น้ำอุ่น, น้ำมันพืช, สีผสมอาหาร สีเหลือง สีแดง สีน้ำเงิน)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตการหยิบและอุปกรณ์ให้เด็กดู (อย่างระมัดระวัง)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กช่วยถืออุปกรณ์ไปบริเวณที่เตรียมไว้

2. ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตวิธีการทำแป้งโดว์ให้เด็ก ๆ ดูตามขั้นตอน ดังนี้
  - นำแป้งสาลีอเนกประสงค์ผสมกับเกลือคลุกให้เข้ากัน เติมน้ำอุ่นและน้ำมันพืชลงไป
  - คั้นผสมแป้งจนเข้ากันเป็นเนื้อเดียวกันได้เนื้อแป้งที่เนียนนุ่ม

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตการปั้นแป้งโดว์เป็นรูปทรงเรขาคณิต ทรงกลม ทรงรี ทรงกระบอก และ ผลไม้ (รูปกล้วย : ประสบการณ์เดิมที่เด็กเคยทำกิจกรรมเรื่องกล้วยมา) ให้เด็กดู
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก แบ่งแป้งโดว์เป็นก้อนเท่า ๆ กันให้เด็กเป็นรายบุคคล (ปลูกฝังทักษะการหาร : การหารคือการแบ่งให้เท่ากัน)

3. ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กลงมือปั้นแป้งโดว์เป็นรายบุคคล รายคู่ รายกลุ่ม ปั้นตามจินตนาการของตนเอง

4. ขั้นที่ 4 สรุป/สะท้อนผล

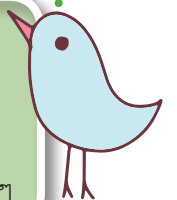
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ชักชวนเด็กให้ร่วมสนทนาเกี่ยวกับผลงานของตนเอง
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก/และเด็กร่วมกันล้าง และเก็บอุปกรณ์
- เสริมกิจกรรมพาเด็กไปล้างมือให้สะอาด
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก/เด็กร่วมกันร้องเพลงปั้นแป้งอีกครั้ง

หมายเหตุ (บันทึกเพิ่มเติมสำหรับครู)

1. การทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่/หรือเริ่มกิจกรรมใหม่ ครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรพาเด็ก ร้องเพลง (สั้น ๆ เนื้อหาสัมพันธ์กับสิ่งที่จะทำ) และแสดงท่าทางประกอบนำเข้าสู่กิจกรรม เช่น “เพลงปั้นแป้ง”
เนื้อหา สวาสนุภพร / ทำนอง เพลงก๊กไก่
ปั้น ปั้น ปั้น ปั้นแล้วสนุกดี เด็กดี ช่วยกัน ปั้น ปั้น
ปั้นแป้ง ปั้นดิน ปั้นทราย ปั้นอย่างหลากหลาย ช่วยกันปั้น ปั้น
2. การปั้น ครูควรสาธิตรูปร่างรูปทรง หรือสิ่งของต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์เดิมในห้องเรียนมาแล้ว
3. ครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรจัดอุปกรณ์การปั้น ได้แก่ ดินน้ำมัน พร้อมทั้งรอง ไว้ในชั้นวางอุปกรณ์ในห้องเรียนเพื่อให้เด็กได้มองเห็น และหากเด็กสนใจ จะสามารถนำมาทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง

กิจกรรมต่อเนื่อง

- การปั้นดินน้ำมัน เป็นรูปร่าง รูปทรง สัตว์ สิ่งของ เป็นต้น
- กิจกรรมกลางแจ้ง การเล่นทราย (บ่อทราย) ควรนำเสนอ ชี้นำให้เด็กปั้นทราย เป็นต้น
- กิจกรรมงานศิลปะแบบเปเปอร์มาเช่ เพื่อพัฒนาการสร้างงานศิลปะตามจินตนาการของเด็ก ๆ

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน โดยการสังเกตพฤติกรรม

1) โดยการสังเกตพฤติกรรม

- ด้านร่างกาย : เด็กสามารถใช้ก้ามเนื้อมัดเล็ก
  - ประสานสัมพันธ์กับสายตา, บั้นเป้งเป็นรูปร่างรูปทรง สิ่งของต่างได้
  - ด้านอารมณ์และจิตใจ : การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ เด็กมีสมาธิร่วมกิจกรรม สนุกสนานร่าเริง แสดงออกทางอารมณ์ได้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม
  - ด้านสังคม : การเล่น/ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ปฏิบัติตามข้อตกลง และควบคุมตนเองได้
  - ด้านจริยธรรม : เด็กไม่ทำลายสิ่งของ อุปกรณ์การปั้นและของเล่นอื่นๆ
  - ด้านการคิดและสติปัญญา : เด็กสามารถเรียนรู้สำรวจ โดยใช้ประสาทสัมผัส
- เด็กสามารถปฏิบัติ เรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมได้
- ด้านภาษา : เด็กสามารถแสดงความรู้สึกและสื่อสารใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย เช่น บอกชื่อและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผลงานของตนเองได้ เป็นต้น
  - ด้านการสร้างสรรค์ : เด็กสามารถปั้นเป้งได้วัดตามจินตนาการและเล่าเรื่องจากผลงานที่ปั้นได้

2) การสนทนา/สอบถาม

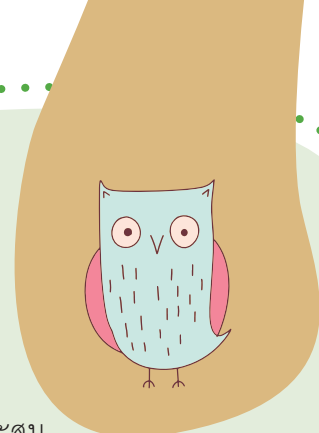
ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนาพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับผลงานของตนเอง เช่น หนูปั้นอะไร ทำไมจึงปั้นรูปนี้ หนูอยากปั้นอะไรต่อไป เป็นต้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

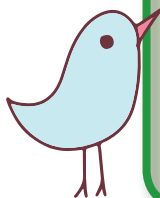
ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
1	ด้านร่างกาย	เด็กสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวมือในการหยิบจับอุปกรณ์ ปั้นเป้งได้ ด้วยตนเอง	เด็กสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวมือในการหยิบจับอุปกรณ์ ปั้นเป้งได้ โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้
2	ด้านอารมณ์และจิตใจ	เด็กมีสมาธิ ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยความสนุกสนานได้ด้วยตนเอง	เด็กร่วมกิจกรรม ด้วยความสนใจปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยความได้ โดยมีผู้ชี้แนะ เด็กสามารถทำกิจกรรม, เล่น	เด็กไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้
3	ด้านสังคม	เด็กสามารถทำกิจกรรม, เล่นร่วมกับเพื่อนปฏิบัติตามข้อตกลงได้ด้วยตนเอง	ร่วมกับเพื่อนปฏิบัติตามข้อตกลงได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่สามารถทำกิจกรรม, เล่นร่วมกับเพื่อนปฏิบัติตามข้อตกลงได้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
4	ด้านจริยธรรม	เด็กปั้นแป้งโดว์ ไม่ทำลาย และปั้นแป้งโดว์ แล้วเก็บ อุปกรณ์ ล้างมือทำความสะอาดได้ด้วยตนเอง	เด็กปั้นแป้งโดว์ ไม่ทำลาย และปั้นแป้งโดว์ แล้วเก็บ อุปกรณ์ ล้างมือทำความสะอาดโดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้
5	ด้านการคิด และสติปัญญา	เด็กสามารถเรียนรู้สำรวจ โดยใช้ประสาทสัมผัส เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรม เรียงลำดับขั้นตอนได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถเรียนรู้สำรวจ โดยใช้ประสาทสัมผัส เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรม เรียงลำดับขั้นตอนได้ โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรม เรียงลำดับขั้นตอนได้
6	ด้านภาษา	เด็กสามารถแสดงความรู้สึก และสื่อสารใช้ภาษา บอกชื่อ และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผลงานของตนเองได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถแสดงความรู้สึก และสื่อสารใช้ภาษา บอกชื่อ และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผลงานของตนเองได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กสามารถแสดงความรู้สึก และสื่อสารใช้ภาษาได้
7	ด้านการสร้างสรรค์	เด็กสามารถปั้นแป้งโดว์ เป็นรูปร่างรูปทรง สิ่งของ ตามจินตนาการได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถปั้นแป้งโดว์ เป็นรูปร่างรูปทรง สิ่งของ ได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กสามารถปั้น แป้งโดว์ เป็นรูปร่างรูปทรง สิ่งของได้

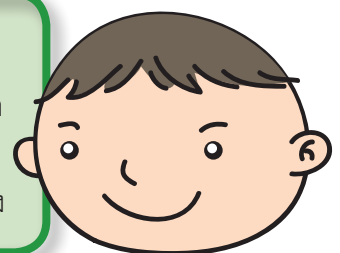
การให้ระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ	ความหมาย
3	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)
2	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM) โดยมีการกระตุ้นและชี้แนะ
1	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)

สิ่งที่เด็กจะได้รับ

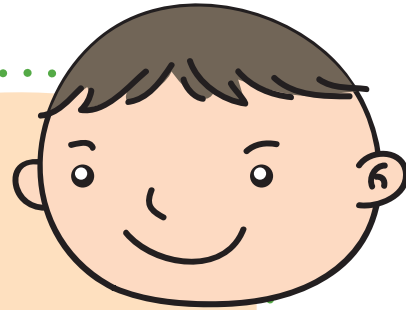
1. เด็กได้ฝึกการใช้กล้ามเนื้อเล็กในการทำงานประสานสัมพันธ์กับสายตา
2. เด็กมีสมาธิมีทักษะการทำงานศิลปะตามจินตนาการของตนเอง
3. เด็กพัฒนาการด้านภาษาสื่อสารได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผลงานของตนเอง

กิจกรรม :

พิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติ

อายุเด็ก : 2 ปีขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เด็กสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่างๆ ได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน
2. เด็กมีสมาธิทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองและเล่นทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. เด็กสามารถพิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติและนำเสนอเล่าเรื่องราวได้

อุปกรณ์

1. ถาดสำหรับใส่อุปกรณ์ 2 ใบ
2. จานสำหรับใส่สีขนาดเล็ก 3 ใบ
3. สีน้ำ 3 สี ประกอบด้วย สีแดง, เหลือง, น้ำเงิน (แม่สี)
4. ใบไม้แห้ง ก้านกล้วย หัวผักกาด อย่างละ 3 - 5 ชิ้น (ขนาดความยาวไม่ควรเกิน 3 นิ้ว)
5. พู่กันขนาดต่างกัน จำนวน 3 อัน
6. ถ้วยเหยือกเล็ก สำหรับใส่น้ำ 1 ใบ (เพื่อละลายสี)
7. กระดาษ A4

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

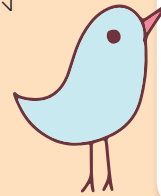
1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม/แนะนำอุปกรณ์

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เตรียมสถานที่ทำกิจกรรม อุปกรณ์ และที่นั่งสำหรับเด็กเตรียมเด็ก เชิญชวนและนำเด็กไปที่ชั้นวางอุปกรณ์
- แนะนำอุปกรณ์ให้ชื่ออุปกรณ์ทุกชนิด (เพื่อฝึกทักษะทางภาษา) และสาธิตการถือถาดอุปกรณ์ให้เด็กดูและให้เด็กลองถือถาดอุปกรณ์ นำถาดอุปกรณ์ไปที่จัดเตรียมไว้ (ที่โต๊ะ หรือที่พื้น ถ้าที่พื้นต้องมีที่รอง เช่น เสื่อหรือพรม เป็นต้น)

2. ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

- ครูจัดวางอุปกรณ์อย่างเป็นระบบให้เด็กดู (เรียงลำดับจากสิ่งที่ใช้ก่อนหน้าไปหลัง เป็นต้น)
- ครู/ผู้ดูแลเด็กสาธิต นำสีน้ำแต่ละสีเทใส่จานปริมาณ 3-5 หยด ทั้ง 3 จาน เทน้ำผสมสีให้เหมาะสมโดยใช้ฟู่กันคน ๆ ผสมระหว่างสีกับน้ำให้ละลายเป็นเนื้อเดียวกัน
- นำเอาวัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติ เช่น ไข่ไม้ จุ่มสีเหลือง ก้านกล้วยจุ่มสีแดง หัวผักกาดจุ่มสีเหลือง
- นำวัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติที่จุ่มสีเสร็จแล้วนำมาพิมพ์ลงที่กระดาษ A 4 ทั้ง 3 ชนิด ให้สวยงาม

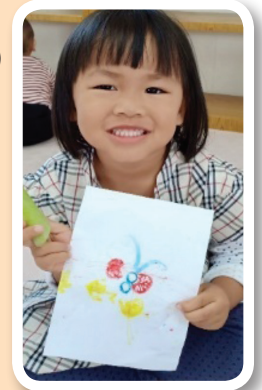
3. ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดเด็กเข้านั่งที่เตรียมไว้ พร้อมแจกอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กลงมือทำโดยอิสระ (ครูเฝ้าสังเกต/ประเมินพฤติกรรมเด็ก)
- เด็กทำงานเสร็จให้เก็บอุปกรณ์เข้าที่ด้วยตนเอง
- เด็กล้างมือให้สะอาด

4. ขั้นที่ 4 สรุป/สะท้อนผล

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนเด็กนำภาพของตนเองที่ทำเสร็จ มานำเสนอ ร่วมสนทนาเกี่ยวกับผลงานของตนเอง
- นำภาพที่ทำกิจกรรมเสร็จไปจัดนิทรรศการ (หนีบหรือแขวนกับเชือก หรือให้เด็กเก็บใน แฟ้มผลงาน) เพื่อให้เด็กเกิดความภูมิใจในผลงาน

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก และเด็กร่วมกันเก็บอุปกรณ์ และนำไปเก็บที่ชั้น (ที่เดิม เพื่อให้เด็กรับรู้ สิ่งของ ทุกอย่างมีชื่อ มีตัวตน และต้องการที่อยู่) และครูพูดสนทนากับเด็ก “นี่คือที่อยู่ของอุปกรณ์ชุดนี้ ทำกิจกรรมแล้วนำมาเก็บไว้ที่นี่, หนูสนใจอยากจะทำกิจกรรมนี้อีกให้มาเอาที่ได้ ทำกิจกรรมแล้วต้องเก็บอุปกรณ์อยู่ในที่อยู่ของอุปกรณ์”

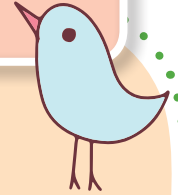
หมายเหตุ (บันทึกเพิ่มเติมสำหรับครู)

1. ระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมครูต้องเตรียมสื่อ /พรม /กระดาษ /โต๊ะเพื่อรองให้เด็กทำงาน กำหนดพื้นที่ให้เด็กทำงานอย่างอิสระเสรีภาพ แต่มีขอบเขต (ป้องกันการเปื้อน หรือ การหกของน้ำ และสี เป็นต้น) การสาธิตให้เด็กดู ระหว่างการสาธิตครู/ผู้ดูแลเด็กไม่ควรพูด (ให้เด็กดูอย่างมีสมาธิ) เวลาครู/ผู้ดูแลเด็กพูด ไม่ควรสาธิต (ฝึกให้เด็กฟังอย่างมีสมาธิ จดจ่อ)
2. ครูให้อิสระเสรีภาพกับเด็กในระหว่างการทำกิจกรรม (ถ้าเด็กทำอุปกรณ์หก ครูก็สาธิตการเช็ด ให้เด็ก ดู เป็นต้น)
3. ไข่ไม้ (วัสดุ) ควรเป็นไข่ไม้แห้ง(เพื่อดูแลอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม)
4. การใช้วัสดุธรรมชาติจุ่มสี สามารถเลือกจุ่มสีได้ตามความสนใจ

กิจกรรมต่อเอง

1. การนำเสนอการชัก ล้าง เก็บอุปกรณ์
2. วันต่อมา การสนทนาจากภาพ (เล่าเรื่องราวจากผลงานของตนเอง)
3. วันต่อมา จากการทำกิจกรรมพิมพ์ภาพด้วยสีน้ำแล้ว ในขั้นต่อไปสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมเป็นการพิมพ์ภาพด้วยนิ้วมือ

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน โดยการสังเกตพฤติกรรม

1.1 โดยการสังเกตพฤติกรรม

- การจับหยิบอุปกรณ์ (ด้านร่างกาย : กล้ามเนื้อมัดเล็กกับสายตาเด็กสามารถนำวัสดุธรรมชาติที่จุ่มสีเสร็จแล้ว นำมาพิมพ์ลงบนกระดาษได้)
- การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ (ด้านอารมณ์และจิตใจ : เด็กสนใจและสามารถเลือกใช้วัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ก้านกล้วย หัวผักกาดนำมาพิมพ์ภาพได้)
- การทำงานด้วยตนเองทำเสร็จเก็บของเข้าที่ (ด้านสังคม : เด็กสามารถเล่น และร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ ความรับผิดชอบ ทักษะกระบวนการทำงาน และด้านจริยธรรม : เด็กสามารถนำวัสดุเหลือใช้ตามธรรมชาติมาพิมพ์ภาพได้)

1.2 การตรวจผลงาน (ชิ้นงาน)

- 1) ด้านการคิดและสติปัญญา : เด็กสามารถพิมพ์ภาพด้วยวัสดุธรรมชาติตามขั้นตอนได้ด้วยตนเอง
- 2) ด้านภาษา : เด็กสามารถบอกชื่อและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผลงานของตนเองได้
- 3) ด้านการสร้างสรรค์ : เด็กสามารถพิมพ์ภาพและเล่าเรื่องจากภาพตามจินตนาการได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน

2.2 แบบประเมินชิ้นงาน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
1	การจับหยิบอุปกรณ์	จับหยิบอุปกรณ์ด้วยนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และรองด้วยนิ้วกลางอย่างมั่นคงถูกวิธีการจับ	จับหยิบอุปกรณ์ด้วยนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และรองด้วยนิ้วกลางได้แต่ยังไม่มั่นคง	จับหยิบอุปกรณ์ด้วยนิ้วมือทั้ง 5 นิ้ว
2	การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จ กระบวนการด้วยตนเอง	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จ กระบวนการด้วยโดยมีผู้ชี้แนะ	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมไม่เสร็จ กระบวนการ

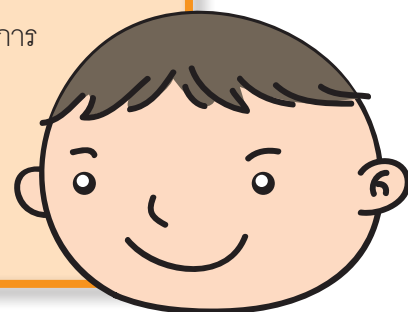
ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
3	เล่น ร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ และเลือกทำกิจกรรมด้วยตัวเอง	เล่น ร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ และเลือกทำกิจกรรมเสร็จแล้วเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเอง มีผลงานและ	เล่น ร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ และเลือกทำกิจกรรมเสร็จแล้วเก็บของเข้าที่ได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เล่น ไม่ร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ และเลือกทำกิจกรรมไม่แล้วเสร็จและไม่เก็บของเข้าที่
4	ผลงาน (ชิ้นงาน)	เล่าเรื่องนำเสนอผลงานของตนเอง เป็นคำ วลีและประโยคสั้นๆ ได้ด้วยตนเอง	มีผลงานและเล่าเรื่องนำเสนอผลงานของตนเองได้โดยมีผู้ชี้แนะ	ผลงานไม่เสร็จและไม่สามารถเล่านำเสนอได้

การให้ระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ	ความหมาย
3	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)
2	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM) โดยมีการกระตุ้นและชี้แนะ
1	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)

สิ่งที่เด็กจะได้รับ

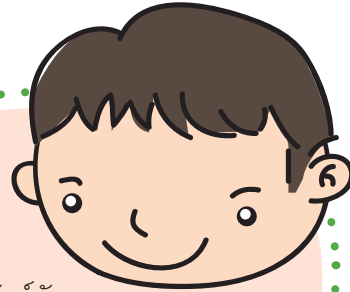
1. เด็กสามารถพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและสายตา เชื่อมโยงประสานสัมพันธ์การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้อย่าง คล่องแคล่ว
2. เด็กมีสมาธิ สามารถพึ่งพาตนเอง ทำงานได้ด้วยตนเอง ปลุกฝังทักษะกระบวนการทำงาน (วัฏจักรการทำงาน)
3. เด็กพัฒนาด้านสติปัญญา และมีจินตนาการปลุกฝังด้านศิลปะ

กิจกรรม :

ใช้กรรไกรตัดกระดาษ

อายุเด็ก : 2 ปี 7 เดือนขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน
2. เพื่อเด็กมีสมาธิ
3. เพื่อเด็กสามารถพึ่งพาตนเองได้
4. เพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะการใช้ภาษา

อุปกรณ์

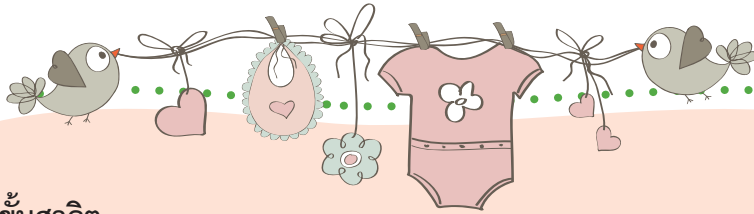
1. กรรไกรขนาดเล็กปลอดภัยสำหรับเด็ก
2. ถาด 1 อัน
3. กระดาษสี 3 สี ตัดเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง 2 เซนติเมตร ยาว 10 เซนติเมตร มีเส้นแบ่งในแนวกกระดาษสีขาว 2 เซนติเมตร
4. ถ้วยเล็ก สำหรับใส่กระดาษที่ตัด 1 ใบ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม/แนะนำอุปกรณ์

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนเด็กไปที่ชั้นวางอุปกรณ์
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก แนะนำอุปกรณ์ให้ชื่ออุปกรณ์พูดกับเด็ก “นี่คืออุปกรณ์การตัดกระดาษ” (เพื่อฝึกทักษะทางภาษา)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตการจับ/ยก/ถืออุปกรณ์ ให้เด็กดู (สาธิตซ้ำๆ ชัดเจน) และให้เด็กถืออุปกรณ์มาที่เตรียมไว้ ได้แก่ บนโต๊ะ บนเสื่อ/พรม (ถ้าทำกิจกรรมบนพื้น ให้ปูเสื่อ/พรม)

2. ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก นั่งข้าง ๆ เด็กให้เด็กนั่งอยู่ด้านซ้ายมือของครู
- ครูพูดสนทนากับเด็กแนะนำอุปกรณ์ให้ชื่ออุปกรณ์ทุกอย่าง ได้แก่ นี่คือ กระดาษสีน้ำเงิน, สีฟ้า, สีม่วง, กรรไกร และถ้วยใบเล็ก เป็นต้น
- ครู/กับเด็ก สร้างข้อตกลง/ข้อควรระวังการใช้กรรไกร
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตการจับกรรไกร จับกระดาษ และการตัดกระดาษ ด้วยกรรไกรตามรอยเส้นที่ขีดไว้บนกระดาษให้เด็กดู (อย่างช้า ๆ ชัด ๆ เป็นขั้นตอน) ครูตัดกระดาษ 1 - 3 ชิ้น และให้เด็กลองทำตาม
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ยืนกรรไกรให้เด็กถือจับครูพูดว่า “ลองตัดดูซิคะ”
- ครูเฝ้าดูเด็กตัดกระดาษ ประมาณ 1 - 2 นาที ถ้าเด็กเริ่มตัดได้ ครูพูด “หนูตัดได้แล้ว ... เชิญหนูทำต่อไปนะคะ ครูจะไปดูเพื่อนคนอื่น เดี่ยวครูกลับมาคะ (การมอบหมายภาระงาน)” ครูลุกจากเด็กไปดูเด็กคนอื่น แต่สายตาครูก็ยังสังเกตเฝ้าระวัง การทำกิจกรรมของเด็กอยู่ตลอดเวลา (ครูปฐมวัยเป็นนักสังเกต)

3. ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษด้วยตนเองโดยอิสระ
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สังเกต/ประเมินพฤติกรรมเด็ก (คอยดูแลความปลอดภัย/ประเมินพฤติกรรม)

4. ขั้นที่ 4 สรุป/สะท้อนผล

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนเด็กให้ร่วมสนทนาเกี่ยวกับรูปร่างของกระดาษที่ตัด จำนวนชิ้นที่ตัด เป็นต้น
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก และเด็กร่วมกันเก็บอุปกรณ์เข้าชั้นที่เก็บ/วางอุปกรณ์ และครูพูดกับเด็ก “นี่คือที่เก็บอุปกรณ์ของเรา หนูอยากจะทำกิจกรรมอีกเมื่อไหร่ก็มาเอาที่นี่ได้นะคะ และตัดกระดาษเสร็จแล้วให้อากกลับมาเก็บคืนเข้าที่เดิมตรงนี้นะคะ”

หมายเหตุ (บันทึกเพิ่มเติมสำหรับครู)

1. กิจกรรมก่อนนี้ ครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรพาเด็กทำกิจกรรมการเล่นนิ้วมือประกอบเพลง เช่น เพลงนิ้วมือ ทั้ง 5 นิ้ว และทำท่าทางการใช้นิ้วเป็นกรรไกร ทำท่าทางตัดกระดาษด้วยกรรไกร เป็นต้น
2. กระดาษสีที่ใช้ครั้งแรกควรเป็น แม่สี คือ สีแดง เหลือง น้ำเงิน ครั้งต่อไปจึงเป็นสีอื่น ๆ และครั้งต่อไปเป็นโทนสี และเรียงลำดับความเข้มของสี เป็นต้น
3. กระดาษที่ใช้ตัดสามารถนำกระดาษอื่นที่ใช้แล้วมาตัดได้ เช่น กระดาษห่อของขวัญ เป็นต้น (Recycle)

กิจกรรมต่อเชื่อง

1. การนำชิ้นกระดาษที่ตัดแล้วมาทำงานศิลปะ โดยการปะติดเป็นรูปต่างๆ แล้วนำไปปะติดเป็นเรื่องราว เป็นการต่อยอดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ได้
2. การตัดกระดาษตามรอยที่หลากหลายรูปแบบ เช่น เส้นหยัก เส้นโค้ง เป็นต้น

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน โดยการสังเกตพฤติกรรม

1.1 โดยการสังเกตพฤติกรรม

- การใช้กรรไกร (ด้านร่างกาย : พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและการประสานสัมพันธ์ มือ-ตา ได้เหมาะสมกับวัย การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย)
- การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ (ด้านอารมณ์และจิตใจ : เด็กร่วมกิจกรรมได้จนเสร็จ มีความสุขและมีความสุขกับกิจกรรมที่ทำ)
- เด็กสามารถพึ่งพาตนเองได้ (ด้านสังคม : เด็กสามารถรับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เด็กสามารถทำงานด้วยตนเองได้, และด้านจริยธรรม : เด็กสามารถช่วยเหลือทำงานต่างๆ โดยไม่ต้องร้องขอเล่นแล้วเก็บของเข้าที่มีความรับผิดชอบ)
- ด้านการคิดและสติปัญญา : เด็กสามารถเล่นปฏิบัติกิจกรรมตามข้อตกลงได้ตามขั้นตอน อย่างปลอดภัยได้ด้วยตนเอง
- ด้านภาษา : เด็กรับรู้และเข้าใจความหมายของภาษา ที่ครูแนะนำได้ เช่น เด็กสามารถบอกชื่ออุปกรณ์ บอกข้อตกลง ใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อน กับครู/ผู้ดูแลเด็ก

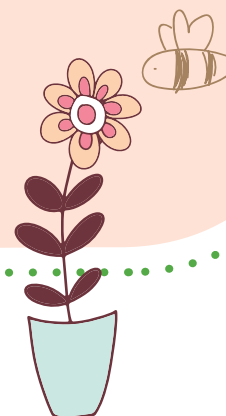
1.2 การสนทนา/สอบถาม

- ครูสนทนาพูดคุยกับเด็ก เช่น ชอบไหม สนุกไหม อยากเล่นอีกไหม เป็นต้น
- เด็ก ๆ อยากให้ครูพาทำตัดเป็นอะไรต่อไปดีคะ เป็นต้น (สร้างทางเลือก, วางแผนในการทำกิจกรรมต่อไปตามความสนใจของเด็ก)

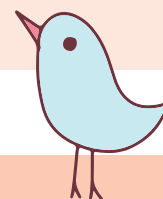
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
1	การใช้กรรไกร	จับกรรไกรด้วยนิ้วมือที่ถนัด 3 นิ้ว (นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง) ด้วยความมั่นคงและตัดกระดาษตามรอยที่กำหนดให้จนแล้วเสร็จ ได้ด้วยตนเอง	จับกรรไกรด้วยนิ้วมือที่ถนัด 3 นิ้ว (นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง) ด้วยความมั่นคง และตัดกระดาษตามรอยที่กำหนดให้ ได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่สามารถจับและใช้กรรไกรได้
2	การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ	สนใจเข้าร่วมกิจกรรม จนเสร็จกระบวนการด้วยตนเอง เล่น และเลือกทำกิจกรรมทำ	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จ กระบวนการด้วยโดยมีผู้ชี้แนะ	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมไม่เสร็จ กระบวนการ
3	ความรับผิดชอบการใช้ภาษา (สนทนา/ สอบถาม)	กิจกรรมเสร็จแล้วเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเอง เด็กสนทนาพูดสื่อสารกับครู/ ผู้ดูแลเด็กและปฏิบัติตามข้อตกลง บอกชื่อสื่อและอุปกรณ์ได้ด้วยตนเอง	เล่น และเลือกทำกิจกรรมทำกิจกรรมเสร็จแล้วเก็บของเข้าที่ได้โดยมีผู้ชี้แนะ เด็กสนทนาพูดสื่อสารกับครู/ ผู้ดูแลเด็กและปฏิบัติตามข้อตกลง บอกชื่อสื่อและอุปกรณ์ได้ด้วยโดยมีผู้ชี้แนะ	เล่น และเลือกทำกิจกรรมไม่แล้วเสร็จและไม่เก็บของเข้าที่ได้

การให้ระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ	ความหมาย
3	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)
2	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM) โดยมีการกระตุ้นและชี้แนะ
1	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)

สิ่งที่เด็กจะได้รับ

1. เด็กได้ฝึกใช้กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ มือ-ตา
2. เด็กมีสมาธิ สามารถฟังพาดตนเอง ใช้กรรไกรตัดกระดาษ หรือสิ่งของอื่นได้
3. เด็กพัฒนาด้านภาษาปฏิบัติตามข้อตกลง และการสื่อสาร บอกชื่อสื่ออุปกรณ์และการใช้กระดาษได้

กิจกรรม :

การจัดโต๊ะและรับประทานอาหาร

อายุเด็ก : 2 ปีครึ่งขึ้นไป

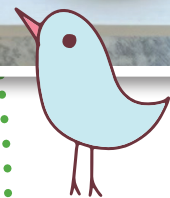

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว
2. เพื่อเด็กมีสมาธิ เรียงลำดับเหตุการณ์
3. เพื่อปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันพึ่งพาตนเอง
4. เพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะการใช้ภาษาแสดงความรู้สึกและใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย

อุปกรณ์

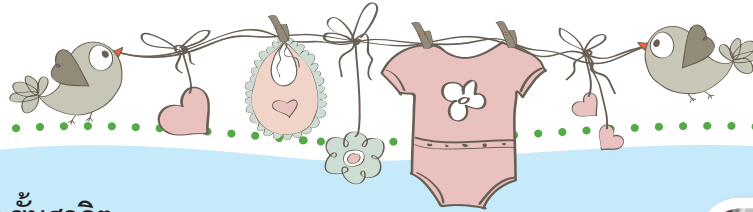
1. โต๊ะ/เก้าอี้ ขนาดสำหรับเด็ก
2. ถาดอาหาร
3. ช้อน/ช้อม
4. ถ้วยกลางสำหรับแบ่งตักอาหาร
5. ท็อปปิ้งเล็กตักอาหาร
6. ถาด/ผ้า สำหรับรองถ้วย/ช้อน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม/แนะนำอุปกรณ์

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนเด็กไปที่ชั้นวางอุปกรณ์ (ที่เก็บอุปกรณ์)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก แนะนำอุปกรณ์ให้ชื่ออุปกรณ์และพูดกับเด็ก “นี่คืออุปกรณ์การจัดโต๊ะอาหาร มีถาดหลุมสำหรับใส่อาหาร ช้อน/ส้อม ถาดรองถ้วยจานช้อน” (เพื่อฝึกทักษะทางภาษาและให้รู้ที่อยู่ของสิ่งของ)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตการจับ/ยก/ถือถาดอุปกรณ์อาหาร (สาธิตซ้ำๆ ชัดเจน) และให้เด็กถือช่วยถืออุปกรณ์ของแต่ละคนไปที่โต๊ะอาหารที่เตรียมไว้

2. ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

- ครู/ผู้ดูแลเด็กเชิญเด็กทุกคนมาที่โต๊ะอาหารสร้างข้อตกลงร่วมกันในการจัดโต๊ะอาหารพร้อมแนะนำการใช้งานของอุปกรณ์แต่ละชนิดที่ถูกต้องวิธี ให้เด็กฟัง
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตการจัดโต๊ะอาหารให้เด็กดูตามขั้นตอน (ขณะที่สาธิตไม่พูดอธิบาย) ครูกระตุ้นเด็กโดยเชิญชวนด้วยสายตา/มือแตะแขนเด็กเบาๆ เชิญชวนให้เด็กดูขั้นตอนการจัดโต๊ะอาหาร

3. ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนให้เด็กจัดโต๊ะอาหารด้วยตัวเอง
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กๆ ตักอาหารจากถ้วยกลางใส่ถาดอาหารของตัวเองในปริมาณที่พอเหมาะ (2 ใน 3 ของถ้วย)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก พาเด็กท่องบทกวีสั้นๆ เพื่อสร้างความตระหนักเห็นคุณค่าของข้าว/อาหาร(ประมาณ 1 - 2 นาที) ก่อนรับประทานอาหาร
- เด็กรับประทานอาหารด้วยตนเอง

4. ขั้นที่ 4 สรุป/สะท้อนผล

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก แนะนำให้เด็กรับประทานอาหารเสร็จแล้วให้เก็บถาดอาหารไปยังที่เตรียมไว้ด้วยตนเอง
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก กระตุ้นแนะนำเด็กล้างมือหลังรับประทานอาหาร
- เด็กและครู/ผู้ดูแลเด็ก พูด/สนทนา ให้กำลังใจกับเด็ก โดยการยิ้ม สัมผัสที่ร่างกาย (แขน/ลำตัว) “หนูทำได้แล้ว จัดโต๊ะอาหาร ร่วมกันรับประทานอาหาร และเก็บภาชนะที่ใช้ในการรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง”
- ครูสนทนาสอบถามเด็กวันต่อไปเด็ก ๆ อยากรับประทานอาหารประเภทไหนบ้างคะบอกคุณครูได้ (วางแผนต่อไป)

หมายเหตุ (บันทึกเพิ่มเติมสำหรับครู)

1. กิจกรรมก่อนนี้ ครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรพาเด็กทำกิจกรรมการตัก (ถั่ว/สิ่งของ) เท (น้ำ/สิ่งของอื่น) การพับผ้า การล้างมือ การเช็ด เป็นต้น
2. การที่เด็กจัดโต๊ะอาหาร/ตักอาหารเอง/การรับประทานอาหาร อาจจะหกละเอะเทอะ หรือเปื้อน เป็นเรื่องธรรมดาที่การเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวร่างกาย กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ อาจจะยังไม่ประสานสัมพันธ์กันดี ครู/ผู้ดูแลเด็ก ใจเย็นๆ และให้โอกาสการทำกิจกรรมด้วยตนเองต่อไป
3. หลังจากที่เด็กรับประทานอาหารเสร็จครู/ผู้ดูแลเด็ก กลับมาทำความสะอาดโต๊ะอาหารและอื่นๆ ภายหลังต่อไป
4. กิจกรรมการท่องบทกวี/คำคล้องจองเกี่ยวกับอาหาร ควรสั้น กระชับ และมีเนื้อหาที่ปลูกฝังคุณลักษณะนิสัย เช่นการรับประทาน ผัก ผลไม้ ปรับเปลี่ยนไปแต่ละสัปดาห์ เป็นต้น

กิจกรรมต่อเนื่อง

1. การล้างจาน ล้างแก้ว ภาชนะอื่น การกวาดพื้น การเช็ดโต๊ะ เป็นต้น
2. การประกอบอาหารว่างง่าย ๆ เช่น การทำกล้วยอบ การทำน้ำผลไม้ปั่น การทำอาหารพื้นบ้านต่างๆ ตามฤดูกาล เป็นต้น
3. การเล่านิทาน อ่านหนังสือ เกี่ยวกับอาหารชนิดต่างๆ เป็นต้น

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน โดยการสังเกตพฤติกรรม

1.1 โดยการสังเกตพฤติกรรม

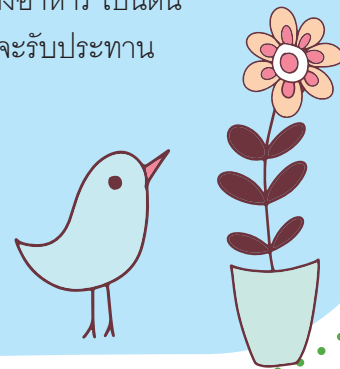
- การจัดโต๊ะอาหาร (ด้านร่างกาย : เด็กสามารถใช้ช้อนส้อมเนื้อมัดเล็ก/ใหญ่ในการหยิบจับอุปกรณ์ การประสานสัมพันธ์ มือ-ตา ได้เหมาะสมกับวัย การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย)
- การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ (ด้านอารมณ์และจิตใจ : เด็กร่วมกิจกรรมเด็กแสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ)
- การพึ่งพาตนเอง (ด้านสังคม : เด็ก ๆ ร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลงในการจัดโต๊ะ/รับประทานอาหาร เด็กสามารถควบคุมตนเองได้ และด้านจริยธรรม : เด็กมีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน ทำงานแล้วเก็บของเข้าที่มีความรับผิดชอบ)
- ด้านการคิดและสติปัญญา : (เด็กสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมตามข้อตกลงเรียงลำดับขั้นตอนการจัดโต๊ะอาหาร/การรับประทานอาหาร/การเก็บภาชนะต่างๆ และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น การจัดเก็บภาชนะที่ใช้แล้ว เป็นต้น)
- ด้านภาษา : เด็กสามารถแสดงความรู้สึกและใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย เช่น เด็กสามารถบอกชื่ออุปกรณ์ บอกข้อตกลง การท่องบทกลอน บทกวีสั้นๆ ก่อนรับประทานอาหาร ใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อน กับครู/ผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น

1.2 การสนทนา/สอบถาม

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนาพูดคุยกับเด็ก เช่น ชื่อของอาหาร รสชาติของอาหาร เป็นต้น
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนา สอบถามความต้องการ อาหารที่เด็กอยากจะรับประทาน (สร้างทางเลือก, วางแผนในการทำกิจกรรมต่อไปตามความสนใจของเด็ก)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน
เกณฑ์การประเมิน

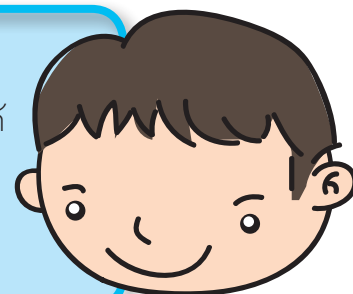
ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
1	การจัดโต๊ะอาหาร/ การรับประทาน อาหาร (ด้านร่างกาย)	เด็กสามารถจัดโต๊ะอาหาร หยิบ จับอุปกรณ์ เรียงตาม ลำดับอุปกรณ์ และรับ ประทานอาหารโดยไม่หก เลอะเทอะ ได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถจัดโต๊ะอาหาร หยิบ จับอุปกรณ์ เรียงตาม ลำดับอุปกรณ์ และรับ ประทานอาหารโดยไม่หก เลอะเทอะได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่สามารถจัดโต๊ะอาหาร และรับประทานอาหารได้ ด้วยตนเอง
2	การร่วมกิจกรรม ด้วย ความสนใจ (ด้านอารมณ์และ จิตใจ ด้านสังคม)	สนใจเข้าร่วมกิจกรรม จน เสร็จกระบวนการ ด้วย ตนเอง	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จ กระบวนการด้วยโดยมีผู้ชี้แนะ	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมไม่เสร็จ กระบวนการ
3	ความรับผิดชอบ (ด้านจริยธรรม)	รับประทานเสร็จแล้วเก็บ ภาชนะได้ได้ด้วยตนเอง	รับประทานเสร็จแล้วเก็บ ภาชนะได้โดยมีผู้ชี้แนะ	รับประทานเสร็จแล้วไม่ สามารถเก็บภาชนะได้
4	การใช้ภาษา/ สนทนา/สอบถาม (ด้านการคิดและสติ ปัญญา, ด้านภาษา)	เด็กสนทนาพูดสื่อสารกับครู/ ผู้ดูแลเด็ก บอกชื่ออาหาร และห้องบทกวีและคำ คล้องจอง ได้ด้วยตนเอง	เด็กสนทนาพูดสื่อสารกับครู/ ผู้ดูแลเด็ก บอกชื่ออาหารและ ห้องบทกวีและคำคล้องจอง ได้ด้วยตนเองได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่สามารถสนทนาพูด สื่อสารกับครู/ผู้ดูแลเด็กได้

การให้ระดับคุณภาพ

ระบบ ตัวเลข	ระบบที่ใช้ คำสำคัญ	ความหมาย
3	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)
2	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM) โดยมีการกระตุ้นและชี้แนะ
1	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)

สิ่งที่เด็กจะได้รับ

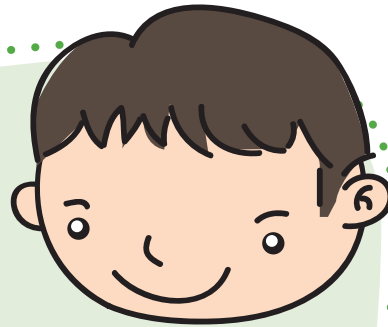
1. เด็กเรียงลำดับเหตุการณ์ จัดวางอุปกรณ์การรับประทานอาหารในชีวิตประจำวันได้
2. ได้ฝึกใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่/เล็กในการจัดโต๊ะอาหาร ตักอาหารใส่ถาดด้วยตัวเอง
3. เด็กได้ช่วยทำงานง่าย ๆ ขึ้นตอนเดียวด้วยตนเอง
4. เด็กมีความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ

กิจกรรม :

การอ่านฟังหนังสือที่หนูชอบ

อายุเด็ก : 2 ปีครึ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวของร่างกายสามารถหยิบจับหนังสือได้
2. เพื่อเด็กมีสมาธิ เรียงลำดับเหตุการณ์
3. เพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะการใช้ภาษา ฟัง ตามองตามภาพ แสดงความรู้สึกได้ตอบ และใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย

อุปกรณ์

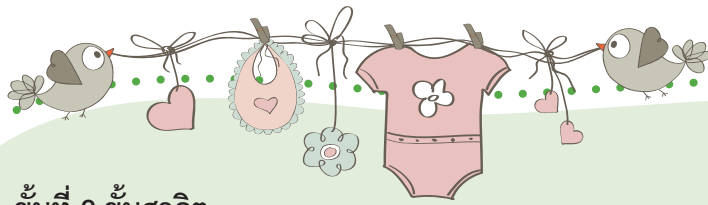
1. เสื้อ/พรม
2. หนังสือนิทานประกอบภาพเล่มใหญ่

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม/แนะนำอุปกรณ์
  - ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนเด็กไปที่ชั้นวางหนังสือ
  - ครู/ผู้ดูแลเด็ก แนะนำให้ชื่อหนังสือนิทาน และพูดกับเด็ก “นี่คือหนังสือนิทานเล่มใหญ่มีหลายเรื่องหนูชอบเรื่องอะไรชี้ให้ครูดู” (เพื่อฝึกทักษะทางภาษาและให้รู้ที่อยู่ของหนังสือ)
  - ครู/ผู้ดูแลเด็ก หยิบหนังสือที่เด็กชอบ(สนใจ) สานิตการจับ/ยก/หนังสือเล่มใหญ่ (สานิตซ้ำ ๆ ชัดเจน) และให้เด็กถือช่วยถือหนังสือไปที่โต๊ะ/เสื้อ/พรมที่เตรียมไว้

2. ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตการเปิด/ปิด หนังสือและแนะนำ อ่านหน้าปกหนังสือนิทานให้เด็กฟัง (ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบ)
- ครู/ผู้ดูแลเด็กให้เด็กดูภาพประกอบพร้อมอ่านนิทานสั้น ๆ ให้เด็กฟังด้วยน้ำเสียงที่สนุกสนาน เชีชวน ระวังใจตามเรื่องราว ชวนติดตาม

3. ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนให้เด็กสนทนาเกี่ยวกับตัวละครในนิทาน
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เด็ก ๆ เปิด/ปิด อ่านหนังสือ (ดูภาพจากหนังสือนิทาน) ด้วยตนเองตามลำพัง(อิสระตามความสนใจ)
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สังเกต/ประเมินพฤติกรรมเด็ก (โดยไม่让孩子รู้ว่าครูกำลังสังเกต)

4. ขั้นที่ 4 สรุป/สะท้อนผล

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนให้เด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวละครที่เด็ก ๆ ชอบ ถ้าเด็กยังไม่กล้าพูดสนทนา ครู/ผู้ดูแลเด็ก ใช้คำถามนำกระตุ้น พาเด็กพูดคุย สนทนา
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนา พูดกับเด็ก “หนูชอบหนังสือนิทานเล่มไหนซีให้ครูดู ครูให้หนูยืมกลับไปให้คุณพ่อคุณแม่/คุณตา คุณยาย/คุณปู่คุณย่า อ่านให้ฟังที่บ้าน แล้วจึงนำมาคืนคุณครูนะคะ”
- เด็กและครู/ผู้ดูแลเด็ก พาเด็กนำนิทานไปเก็บที่ชั้นวาง พูด/สนทนา “หนูชอบนิทานเล่มไหนสามารถนำไปอ่านได้ อ่านเสร็จแล้วให้นำกลับมาคืนที่ชั้นนี้คะ”

หมายเหตุ (บันทึกเพิ่มเติมสำหรับครู)

1. จากการทำกิจกรรมนิทานที่หนูชอบ ในระยะแรกใช้นิทานสั้น ๆ ที่ใช้เวลา 2-3 นาที ต่อเรื่องก่อน ต่อไปจึงเพิ่มความยาวของนิทานให้มากขึ้นจนใช้เวลาประมาณ 5 นาที
2. กิจกรรมการอ่านหนังสือของเด็ก คือ เด็กสามารถเปิด/หนังสือได้ และดูภาพประกอบ เด็กอาจจะพูดตามเรื่องราวจินตนาการของเด็ก (ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน) เป็นต้น
3. เด็กอาจจะสนใจการอ่านเป็นรายบุคคล หรือรายคู่ หรือกลุ่มเล็ก (3-5 คน) ครูควรจัดกิจกรรมตามความสนใจในหนังสือนิทานที่เด็กชอบคนละเรื่อง เป็นต้น
4. ถ้าเด็กฉีกหนังสือ หรือเล่น ทำลายหนังสือ ครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรเข้าไป แนะนำห้ามไม่ให้ทำ (หยุดอย่างมีเหตุผล)
5. ครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรจำชื่อเรื่องนิทานและเรื่องราวได้เป็นอย่างดี และใช้ภาษาในการอ่านเชิงเล่าและเล่าเรื่องอย่างสนุกสนาน ระวังใจ ชวนติดตาม
6. ควรจัดกิจกรรมการอ่านหนังสือ/เล่านิทานทุกวัน (ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน)

กิจกรรมต่อห้อง

1. การพาเด็กประดิษฐ์หน้ากากของสัตว์/ตัวละคร ตามหนังสือนิทาน เป็นต้น
2. พาเด็กแสดงท่าทางประกอบการเคลื่อนไหวเล่าเรื่องประกอบนิทาน เป็นต้น
3. การให้ยืมหนังสือนิทานกลับบ้าน ให้พ่อแม่ผู้ปกครองอ่านให้ฟัง เป็นต้น

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน โดยการสังเกตพฤติกรรม

1) โดยการสังเกตพฤติกรรม

- การเปิด/ปิดหนังสือ (ด้านร่างกาย : เด็กสามารถไขก๊อมน้ำมันัดเล็ก/ใหญ่ ในการหยิบ จับ การประสานสัมพันธ์ มือ-ตา ได้เหมาะสมกับวัย การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย)
- การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ (ด้านอารมณ์และจิตใจ : เด็กมีสมาธิ ร่วมกิจกรรม แสดงความสนใจ)
- การเล่น/อ่านหนังสือกับเพื่อน (ด้านสังคม : เด็ก ๆ ร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลงในการอ่านหนังสือกับเพื่อน เด็กสามารถควบคุมตนเองได้ และดำเนินกิจกรรม : เด็กรู้จักการฟัง เล่น ทำงานแล้วเก็บของเข้าที่มีความรับผิดชอบ)
- ด้านการคิดและสติปัญญา : (เด็กสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมตามข้อตกลง เรียงลำดับขั้นตอนรับรู้และเข้าใจ ความหมายของภาษาได้ตามวัย เป็นต้น)
- ด้านภาษา : เด็กสามารถแสดงความรู้สึกและใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย เช่น เด็กสามารถบอกชื่อนิทาน ,ตัวละคร ใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อน กับครู/ผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น
- ด้านการสร้างสรรค์ : เด็กสามารถได้ตอบตามเรื่องราวในหนังสือนิทานได้

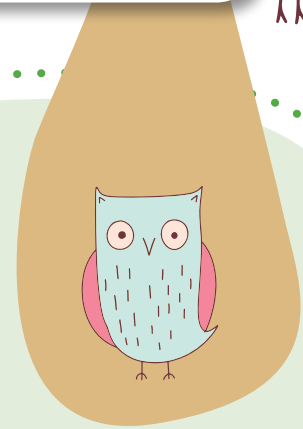
1.2 การสนทนา/สอบถาม

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนาพูดคุยกับเด็ก เช่น บอกชื่อนิทาน ตัวละคร ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องราวของนิทาน เป็นต้น
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนา สอบถามความต้องการของเด็กวันต่อไปอยากฟังนิทานเรื่องอะไร เป็นต้น (สร้างทางเลือก, วางแผนในการทำกิจกรรมต่อไปตามความสนใจของเด็ก)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน

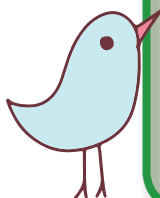
เกณฑ์การประเมิน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
1	การเปิด/ปิดหนังสือ (ด้านร่างกาย)	เด็กสามารถเปิด/ปิดหนังสือได้ที่ละหน้าได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถเปิด/ปิดหนังสือได้ที่ละหน้าได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่เปิด/ปิดหนังสือได้
2	การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ (ด้านสังคม)	เด็กมีสมาธิ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จกระบวนการด้วยตนเอง	เด็กมีสมาธิ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จกระบวนการด้วยโดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่มีสมาธิ เข้าร่วมกิจกรรมไม่เสร็จกระบวนการ
3	ความรับผิดชอบ (ด้านจริยธรรม)	เด็กไม่ทำลายหนังสือ/อ่าน/เล่นแล้วเก็บหนังสือที่ชั้นวางได้ด้วยตนเอง	เด็กไม่ทำลายหนังสือ/อ่าน/เล่นแล้วเก็บหนังสือที่ชั้นวางได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กทำลายหนังสือเล่นแล้วไม่เก็บหนังสือที่ชั้นวาง
4	การใช้ภาษา (ด้านการคิดและสติปัญญา และด้านภาษา)	เด็กสามารถสนใจฟัง สายตามองตามภาพ พูดตาม หรือพูดโต้ตอบตามเรื่องราวในหนังสือนิทานได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถสนใจฟัง สายตามองตามภาพ พูดตาม หรือพูดโต้ตอบตามเรื่องราวในหนังสือนิทานได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่ฟังนิทานและไม่พูดโต้ตอบ

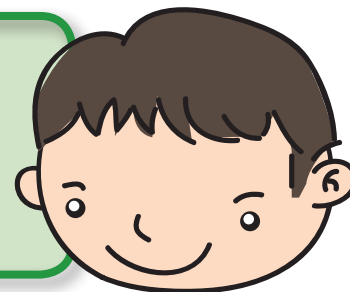
การให้ระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้ คำสำคัญ	ความหมาย
3	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)
2	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM) โดยมีการกระตุ้นและชี้แนะ
1	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)

สิ่งที่เด็กจะได้รับ

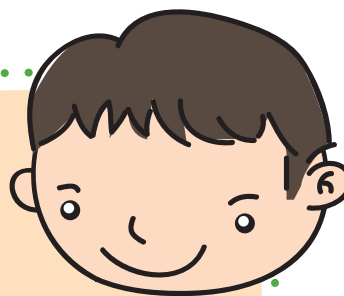
1. เด็กได้ฝึกใช้ภาษาในการสื่อสารโต้ตอบตามเรื่องราวในหนังสือนิทาน
2. เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

กิจกรรม :

การตัด/หั่น (ผลไม้)

อายุเด็ก : 2 ขี่ขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกายได้
2. เพื่อให้เด็กมีสมาธิ
3. เพื่อเด็กพึ่งพาตนเองใช้มีดและแก้ปัญหาด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย

อุปกรณ์

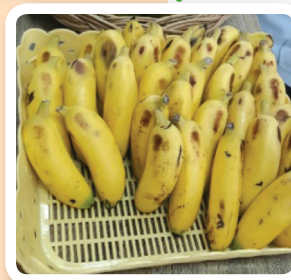
1. ถาดสำหรับใส่ผล/อุปกรณ์
2. เชียง
3. มีดเล็ก (ไม่คมมาก)/ มีดตัดขนม เป็นต้น
4. จานรอง
5. กล้วยไข่
6. เหล็กคียบ (อาหาร)

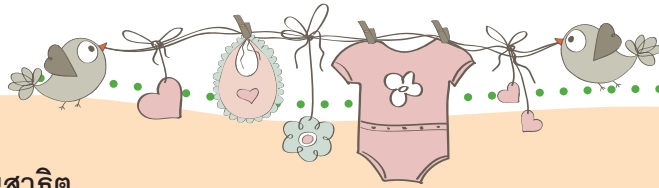

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม/แนะนำอุปกรณ์

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เตรียมสถานที่โต๊ะสำหรับทำกิจกรรม
- 1.2 ครู/ผู้ดูแลเด็กเชิญชวนเด็กไปที่ชั้นวางอุปกรณ์ แนะนำ และให้ชื่อ “นี่คืออุปกรณ์ สำหรับ การตัด/หั่นผลไม้ มีถาดรอง มีด เชียง เหล็กคียบ และกล้วยไข่” (เพื่อฝึกทักษะทางภาษาและให้รู้จักชื่อเพลง)
- 1.3 ครู/ผู้ดูแลเด็ก สราิตการถืออุปกรณ์ (มันคง/ช้า/ชัดเจน) ให้เด็กดู และ ให้เด็กช่วยกันถืออุปกรณ์ ไปวางที่โต๊ะทำกิจกรรม (ที่เตรียมไว้)

2. ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก แนะนำชื่อ วิธีใช้ และข้อควรระวังในการใช้อุปกรณ์ที่ถูกต้องให้เด็กฟัง
- ครู/ผู้ดูแลเด็กและเด็กร่วมกันสร้างข้อตกลงในการใช้อุปกรณ์หั่นผลไม้เพื่อความปลอดภัยในการทำกิจกรรม
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สาธิตการใช้อุปกรณ์ในการหั่นผลไม้ให้เด็ก ๆ ดู ตามขั้นตอน (เข้า/ขาด/ไม่พูดอธิบายระหว่างสาธิต/ถ้าจะพูดให้พูดเฉพาะคำสำคัญ เช่น ตัด หั่น นับ 1, 2, 3 .....) ดังนี้
  - ปลอกเปลือกกล้วยที่ละผลให้เด็กดู (ครูยิ้ม ๆ ใช้สายตา เชิญชวนเด็กทำกิจกรรม)
  - มือซ้ายถือเหล็กคิบบนกล้วยที่ปลอกแล้ววางบนเขียง/มือขวา จับมีดอย่างมั่นคง และหั่น/ตัดที่ละชิ้น (ความยาวประมาณ ครึ่งเซ็นต์เมตร) คุรนับที่ละชิ้นพร้อมกับตัด
  - ตัดเสร็จ 1 ผล ครูใช้เหล็กคิบบนกล้วยใส่จานที่ละชิ้นพร้อมนับตามจำนวนที่คิบบ

3. ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

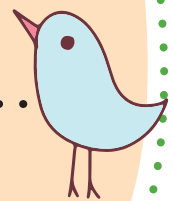
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก เชิญชวนเด็กทีละคน ออกมาปลอกเปลือกกล้วย พร้อมกับใช้เหล็กคิบบและใช้มีดหั่นกล้วย/คิบบชิ้นกล้วยที่ตัดแล้วใส่จาน
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สังเกต/ประเมินพฤติกรรมเด็ก

4. ขั้นที่ 4 สรุป/สะท้อนผล

- ครู/ผู้ดูแลเด็กและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความรู้สึกของเด็กได้ทำกิจกรรมหั่นผลไม้
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนา พูดกับเด็ก “มีผลไม้อะไรอีกที่เราสามารถตัด/หั่นได้”
- ครู/ผู้ดูแลเด็ก พาเด็กเช็ด/ล้างอุปกรณ์/เก็บอุปกรณ์ไว้ที่ชั้นวางอุปกรณ์

หมายเหตุ (บันทึกเพิ่มเติมสำหรับครู)

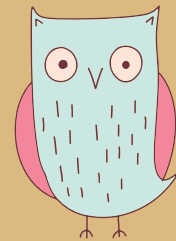
1. จากการทำกิจกรรมใช้มีดหั่นผลไม้ ครูควรแนะนำวิธีใช้ที่ถูกต้องและคอยดูแลอย่างใกล้ชิดระหว่างที่เด็กใช้อุปกรณ์
2. มีดที่ใช้สำหรับตัดควรขนาดเล็ก ไม่คมมาก ควรเป็นมีดสำหรับตัดขนม เป็นต้น

กิจกรรมต่อตัวเอง

1. การนำกล้วยที่ตัด/หั่นแล้วไปทำเป็นอาหารว่างสำหรับเด็ก
2. การทำกิจกรรมอาหารจากกล้วย เช่น การทำกล้วยอบ/การทำกล้วยตาก/การทำขนมกล้วยบวดชี เป็นต้น
3. การตัด/หั่นสามารถปรับเปลี่ยนผลไม้ให้เป็นผลไม้เนื้อแข็งขึ้น เพื่อฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กกับอุปกรณ์ได้คล่องแคล่วมากขึ้น

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน

1.1 โดยการสังเกตพฤติกรรม

- การใช้อุปกรณ์และการหั่นผลไม้ (ด้านร่างกาย : เด็กสามารถใช้กล้วยเนื้อมัดเล็ก/ใหญ่ในประสานสัมพันธ์ การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย)
- การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ (ด้านอารมณ์และจิตใจ : เด็กมีสมาธิ สนใจ ร่วมกิจกรรม สนุกสนาน ว่าเรีงแจ่มใส)
- การเล่น/ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน (ด้านสังคม : เด็ก ๆ ร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลงในการ เด็กสามารถควบคุมตนเองได้, และด้านจริยธรรม : เด็กรู้จักการฟัง เล่น เด็กให้ความร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มได้)
- ด้านการคิดและสติปัญญา : (เด็กสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมตามข้อตกลง เรียงลำดับขั้นตอนรับรู้และเข้าใจ ความหมายของภาษาได้ตามวัย เป็นต้น)
- ด้านภาษา : เด็กสามารถแสดงความรู้สึกและใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย เช่น ใช้ภาษาชื่อผลไม้ชื่อ อุปกรณ์ และจำนวนชิ้นของกล้วย สื่อสารกับเพื่อน กับครู/ผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น
- ด้านการสร้างสรรค์ : เด็กสามารถออกแบบการตัดผลไม้ได้

1.2 การสนทนา/สอบถาม

- 1) ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนาพูดคุยกับเด็ก เช่น บอกชื่อผลไม้ ความรู้สึกเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรม เป็นต้น
- 2) ครู/ผู้ดูแลเด็ก สนทนา สอบถามความต้องการของเด็กวันต่อไปอยากตัด/หั่นอะไรบ้าง เป็นต้น (สร้างทางเลือก, วางแผนในการทำกิจกรรมต่อไปตามความสนใจของเด็ก)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

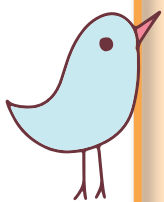
ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		3	2	1
1	การตัด/หั่นผลไม้ (ด้านร่างกาย ด้านการสร้างสรรค์)	เด็กสามารถใช้อุปกรณ์ในการตัด/หั่นเป็นรูปร่าง ลักษณะที่ต้องการ/คืบ/วาง ผลไม้ในงานได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถใช้อุปกรณ์ในการตัด/หั่นเป็นรูปร่าง ลักษณะที่ต้องการ/คืบ/วาง ผลไม้ในงานได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมได้
2	การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ (ด้านสังคม)	เด็กมีสมาธิ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จกระบวนการ ด้วยตนเอง	เด็กมีสมาธิ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จกระบวนการ ด้วยโดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่มีสมาธิ เข้าร่วมกิจกรรมไม่เสร็จกระบวนการ
3	ความรับผิดชอบ (ด้านจริยธรรม)	เด็กให้ความร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ รอคอยของกลุ่มได้ ทำความสะอาด เก็บอุปกรณ์ได้ด้วยตนเอง	เด็กให้ความร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ รอคอย ของกลุ่มได้ ทำความสะอาด เก็บอุปกรณ์ได้โดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่กิจกรรมร่วมกับกลุ่ม
4	การใช้ภาษา (ด้านการคิดและสติปัญญา และด้านภาษา)	เด็กสามารถเด็กสามารถสำรวจ เรียงลำดับการใช้อุปกรณ์ บอกชื่อผลไม้ แสดงความรู้สึกและแก้ปัญหาได้ ด้วยตนเอง	เด็กสามารถเด็กสามารถสำรวจ เรียงลำดับการใช้อุปกรณ์ บอกชื่อผลไม้ แสดงความรู้สึกและแก้ปัญหาได้ ได้ตามวัยโดยมีผู้ชี้แนะ	เด็กไม่แสดงพฤติกรรม

การให้ระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ	ความหมาย
3	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)
2	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM) โดยมีการกระตุ้นและชี้แนะ
1	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย (ตามคู่มือ DSPM)

สิ่งที่เด็กจะได้รับ

1. เด็กได้ฝึกใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ มือ-ตา ในการใช้ที่คืบและมีดในการหั่นผลไม้
2. เด็กมีสมาธิ ได้เรียนรู้การรอคอยให้ถึงรอบของตนเองในการทำกิจกรรม
3. เด็กได้ฝึกแก้ปัญหาต่างๆ โดยใช้เครื่องมือด้วยตนเอง
4. เด็กมีทักษะชีวิต/ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง

.....

ภาคที่ 5

.....

ต่อยอด
ขยายแนวทางสู่
สถานพัฒนาการเด็กเล็ก
ในจังหวัด
มหาสารคาม

.....

ต่อยอด
ขยายแนวทางสู่
สถานพัฒนาการเด็กเล็ก
ในจังหวัดมหาสารคาม

.....

จากการสำรวจข้อมูลสถานพัฒนาเด็กเล็ก ในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม เพื่อการขยายแนวคิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมนมแม่และเรียนรู้แบบบูรณาการ

โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์มหาวิทาลัยมหาสารคาม จัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้ สถานพัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมนมแม่ และการเรียนรู้แบบบูรณาการ Learning Center Daycare for Child Development : Breastfeeding Promotion and Integrated Learning ขึ้น โดยมุ่งหวังเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในกลุ่ม 3 เดือน - 3 ปี ให้เกิดพฤติกรรมเพื่อพัฒนาการที่ดี นำไปสู่พื้นฐานการสร้างเด็ก ไทย 4.0 หรือพลเมืองในศตวรรษที่ 21 เช่นการคิดแบบมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่น และการสื่อสารกับผู้อื่น เป็นต้น และมีเป้าหมายให้เป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อนำผลวิจัยมาพัฒนา ผลิตภัณฑ์และผลิตบุคลากรที่ เลี้ยงเด็ก รวมทั้งขยายผลการนำไปใช้ต่อสถานพัฒนาเด็กอื่น ๆ ในจังหวัด มหาสารคาม ตามภารกิจของศูนย์และสอดคล้องกับการเป็นหนึ่งในองค์การที่ร่วมขับเคลื่อนจังหวัดไอโอทีนี่ยั่งยืนมุ่งสู่เด็กตักศิลา 4.0 (Smart Kids Taksila 4.0) โดยมี ภารกิจให้ดำเนินการ “จัดทำรูปแบบการพัฒนาการดูแลเด็กก่อนปฐมวัยต้นแบบ” เพื่อให้เกิดการขยายแนวคิดที่สอดคล้องกับบริบทของ จ.มหาสารคาม ทางโรงพยาบาลสุทธาเวช และศูนย์เรียนรู้ “สถานพัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมนมแม่และการ เรียนรู้แบบบูรณาการ” ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด อบท. ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 13 อำเภอ จำนวน 17 แห่ง พบว่า

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สังกัดเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เปิดรับ ดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 2-5 ปี ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ผ่านมายังท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบ เพื่อจัดให้เป็นสวัสดิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแก่คนในชุมชน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้แต่ละแห่ง ได้มีมาตรฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาเด็ก อาทิ การผลักดันให้ครู ผู้ดูแล และเด็กมี คุณวุฒิด้านปฐมวัย การเพิ่มสัดส่วนครูให้สอดคล้องกับจำนวนเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่ค่อนข้าง

ข้างเป็นไปตามมาตรฐาน คือ อัตราส่วน 1 : 10 สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และ 1 : 15 สำหรับเด็กที่มีอายุมากกว่า 3 ปี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์ฯ แต่ละแห่ง ได้ยึดหลักสูตรการพัฒนาเด็กปฐมวัยผ่าน 6 กิจกรรมหลัก และประยุกต์ตามบริบทของชุมชน ในบางแห่งมีการนำแนวคิดการพัฒนาเด็กอื่นๆ มาปรับใช้ อาทิ BBL, Hi Scope, STEM, STEAM แต่ทั้งนี้ในบางศูนย์ฯ จะยังมีข้อจำกัดด้านสื่อการเรียนการสอน ที่ค่อนข้างทรุดโทรมและชำรุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนามเด็กเล่นภายนอกอาคารที่ตั้งอยู่กลางแจ้ง สภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ยังไม่เหมาะสมและได้มาตรฐานแก่การใช้งาน สำหรับคุณภาพเด็กในศูนย์ฯ จากการสำรวจพบว่า มาตรฐานเป็นไปตามคู่มือ DSPM มีกระบวนการเฝ้าระวัง และติดตามพัฒนาการเด็กอย่างใกล้ชิดระหว่าง ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ปกครอง

จากข้อค้นพบดังกล่าว นับว่าเป็นฐานทุนที่ดีในการพัฒนาเด็กให้ ดี เก่ง มีสุข ตามเป้าหมายของวาระจังหวัด Smart Kids Taksila 4.0 โดยต้องอาศัยกลไกการพัฒนาเด็กทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับนโยบาย ควรมีการขับเคลื่อนร่วมกันระหว่างจังหวัด ท้องถิ่น โดยมีแผนและข้อตกลงการพัฒนาร่วมที่ชัดเจน 2) ระดับปฏิบัติการ ควรมีการส่งเสริมครูหลัก (ครู/ครูผู้ดูแลเด็ก) และครูเสริม (พ่อแม่ ผู้ปกครอง) ให้มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ผ่านการเลี้ยงดู อาหาร และกิจกรรมที่สอดคล้องกับช่วงวัย 3) ระดับสนับสนุน ต้องมีการส่งเสริมความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ให้กับบุคลากรที่มีส่วนในการดูแล บุคลากรทางสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาของท้องถิ่นควรมีการสนับสนุน สื่อเสริมพัฒนาการ เครื่องเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น การพัฒนาภาษาที่สอง ยังเป็นความท้าทายของทุกที่ เราจะเริ่มยังไง และทำอะไรได้บ้าง

ดังนั้น จากประสบการณ์ในการจัดตั้งและบริหารงานศูนย์เรียนรู้ สถานพัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมแม่ และการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงพยาบาลสุทธาเวช ได้พบปัจจัยความสำเร็จ 3 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพครู/ผู้ดูแลเด็ก/พี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่องและมีสัดส่วนเพียงพอต่อการดูแลเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐาน 2) กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่หลากหลายจากหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศและสอดคล้องกับบริบทในท้องถิ่นของจังหวัดมหาสารคาม สอดรับกับการสร้างเด็กไทยในยุค 4.0 และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) ระบบการเชื่อมต่อกับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่องระหว่างสถานพัฒนาเด็กเล็กและครอบครัว สุดท้ายนี้ หากพิจารณาเป้าหมายในการสร้างเด็กมหาสารคามให้มีคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข เชื่อ

ว่าการนำบทเรียนความสำเร็จจาก ศูนย์เรียนรู้ฯ โรงพยาบาลสุทธาเวช และแนวคิด ขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่าน 3 กลไกการพัฒนาเด็ก ทั้ง 3 ระดับ โดยเริ่มจากศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดท้องถิ่น ที่มีความพร้อม สมครใจ และเห็นเป้าหมายของการ พัฒนาเด็กร่วมกัน ทำในพื้นที่นำร่อง “1 อำเภอ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ” เพื่อ สร้างให้เกิดโมเดลที่สามารถนำไปขยายผลยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ ในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการต่อประสานเชื่อมต่อไป และกระจายการพัฒนาเด็กเล็กใน จ.มหาสารคามให้ ดี เก่ง มีสุข ทั่วทั้งจังหวัดต่อไป

ส่งเสริมการเลี้ยงดูด้วยนมแม่ ให้เด็กได้รับนมแม่อย่างเดียวนะยะ 6 เดือนแรก และให้นมแม่ต่อเนื่องควบคู่อาหารตามวัยที่เหมาะสมจนถึงอายุ 2 ปี หรือนานกว่านั้น ผัก และผลไม้ เพียงพอ ปลอดภัย

มีการเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับเด็กเพื่อนำสู่พฤติกรรมพึงประสงค์ตาม วัยผ่านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการจากปรัชญา แนวคิด และแนวทางต่าง ๆ อาทิ ภูมิปัญญาวิถีการเลี้ยงดูเด็กแบบไทย (local Thai wisdom) แนวทางกรมอนามัย

แนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของ Montessori, High Scope, Brain - Based Learning, การพัฒนาทักษะ Executive Function

โดยอาศัยสื่ออุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมตามบริบทท้องถิ่นของชาว จังหวัดมหาสารคาม ควบคู่กับการส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงด้วย สนามเด็กเล่น Nature touch

รวมทั้งการเชื่อมโยงต่อความรู้แนวทางเลี้ยงดูเด็กกับผู้ปกครอง

ภาคผนวก

DAYCARE STORY
จากใจครูพี่เลี้ยง

.....

DAYCARE
STORY
จากใจครูพี่เลี้ยง

.....

น้องเอ (อายุ 2 ปี 6 เดือน)

น้องโอลิมปิค เข้าเรียนในวัย 2 ขวบ ซึ่อายก่อนข้างติดคุณแม่ ช่วงสัปดาห์แรกร้องไห้หนักมากและไม่ยอมออกจากอ้อมกอดของคุณแม่เลย มักทำร้ายตัวเองด้วยการตีหัวหรือเอาหัวโขกพื้นเมื่อแม่หรือครูไม่อยู่ด้วย ชอบเล่นคนเดียวในมุมเงียบๆ ไม่เล่นกับเพื่อน โยนและขว้างปาของ ใช้มือหยิบอาหารกินเลอะเทอะเพราะยังใช้ช้อนส้อมไม่เป็น แต่ครูสังเกตเห็นน้องชอบสัมผัสพื้นผิวนุ่มๆ ชอบเรียนรู้การนับจำนวนตัวเลข ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพลิดเพลินกับการเล่นสื่อที่เกี่ยวกับเรื่องของตัวเลข สนใจและชอบฟังนิทาน น้องชอบกิน ชอบเล่นน้ำ

จากวันแรกจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 6 เดือน ครูใช้วิธีการสร้างความไว้วางใจ โดยใช้บรรยากาศที่เงียบสงบและอบอุ่นเข้าช่วย อุ้มและกอดด้วยสัมผัสที่อบอุ่น ชวนพูดคุย ใช้ “กิจกรรมฝึกจิตสงบ” ทำท่าประกอบเพลง “ดั่งดอกไม้บาน” ตอนนี้น้องมีพัฒนาการดีขึ้น ทำร้ายตัวเองน้อยลง สามารถร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ได้ โยนหรือขว้างปาข้าวของ สามารถใช้ช้อนตักอาหารเข้าปากได้เอง สามารถนั่งรับประทานอาหารพร้อมกับเพื่อนจนเสร็จ (อืม) และสามารถเก็บถาดอาหาร แยกเศษอาหาร ช้อน ส้อม ลงในกะละมังที่ครูเตรียมไว้ได้ มีความสนใจนั่งเปิดดูภาพในหนังสือนิทานด้วยตนเองได้มากกว่า 5 นาที สามารถปฏิบัติตามกติกาต่างๆ ได้มากขึ้น เช่น “นำนิทานไปเก็บที่ชั้นนะคะ” “นำกล่องนมที่ดื่มหมดแล้วไปทิ้งลงถังขยะนะคะ” “นำผ้าเช็ดตัวไปเก็บที่ตู้แต่งโมนะคะ” เป็นต้น

น้องปี (อายุ 2 ปี)

น้องเอสต้ามีพัฒนาการทางด้านร่างกายที่ดีขึ้น เดิน เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่อง กล้าทำในสิ่งที่เพื่อนวัยเดียวกันยังทำไม่ได้ เช่น การปีนบันได, การไต่เชือกขึ้นบ้านต้นไม้

พัฒนาการทางด้านภาษา น้องสามารถเข้าใจคำสั่ง จดจำคำสั่งได้ดี มีการตอบรับเป็นคำพูดกับคุณครูและเพื่อนๆ ได้ครั้งละ 1-2 พยางค์ สามารถเข้าใจภาษาทางกาย เช่น การโบกมือเรียก, โบกมือปฏิเสธ

น้องมีการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น การปูที่นอนเอง/นอนที่นอนของตนเอง, การดื่มนมจากแก้ว จากที่น้องเคยติดขวดนม ครูใช้วิธีค่อยๆ ฝึกด้วยการเปลี่ยนให้ดูดหลอดแทนขวดและใส่แก้วดื่มด้วยตนเอง ปัจจุบันน้องดื่มนมจากแก้วเสร็จก่อนแล้วจึงเข้านอนเอง ส่วนการรับประทานอาหาร น้องสามารถใช้ทัพพีตักอาหารจากถ้วยกลางใส่ถาดอาหารของตนเองได้ และสามารถใช้อ้อนส้อมตักอาหารเข้าปากรับประทานเองได้ และที่สำคัญสามารถเคี้ยวรับประทานอาหารได้ทุกประเภท จากที่เคยรับประทานอาหารที่บดละเอียดเท่านั้น เมื่อรับประทานเสร็จ (อิ่ม) น้องยังสามารถเทแยกเศษอาหาร ก้อนเก็บถาดอาหารใส่อุปกรณ์ที่ครูเตรียมไว้ได้ด้วยตนเอง

น้องซี (อายุ 3 ปี 4 เดือน)

พัฒนาการของน้องแย้มมี เมื่อ 6 เดือนก่อน น้องยังไม่เล่นกับเพื่อน ไม่รับประทานอาหารพร้อมกับเพื่อน จะพูดสื่อสารกับเฉพาะครูที่พูดภาษาอังกฤษ ชอบนั่งอยู่คนเดียวในมุมห้องและไม่ร่วมกิจกรรมกลุ่ม หลังจากมาเรียนที่ศูนย์ฯ น้องสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในกิจวัตรประจำวัน บอกขับถ่ายได้ รับประทานอาหารเองและทานพร้อมกับเพื่อน สวมเสื้อผ้าได้เอง และสามารถช่วยเหลือน้อง ๆ ในการทำกิจวัตรประจำวันได้ ปัจจุบันน้องมีพัฒนาการตามวัย

น้องดี (อายุ 2 ปี 9 เดือน)

น้องปริญา เมื่อพบกันครั้งแรก ทุกเช้าที่ผู้ปกครองมาส่ง น้องร้องไห้หนักมาก ไม่ยอมร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนเลย ได้แต่ร้องไห้กอดกระเป๋ากของตัวเองนั่งอยู่กับที่ทั้งวัน ครูใช้วิธีเข้าไปพูดคุยกับเด็ก เพื่อสร้างความไว้วางใจ ชักชวนให้เล่นกับเพื่อน น้องก็ดีขึ้นมาก รู้สึกไว้วางใจไม่ร้องไห้ สามารถปฏิบัติกติกาและคำสั่งง่าย ๆ ได้ เช่น ปล่อยก่อนแล้วค่อยนำของเล่นลงมาเล่นนะคะ เมื่อเล่นเสร็จก็สามารถเก็บของเข้าที่ได้อีกค่ะ ปริญามีความใจเย็น มีระเบียบ ทุกครั้งเมื่อเล่นเสร็จจะเก็บของเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ ปัจจุบันน้องปริญาสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นและยังอาสาช่วยคุณครูปูที่นอน, เก็บของเล่น, พับผ้าเช็ดมือและช่วยพับผ้าห่มเก็บที่นอนหลังตื่นนอนด้วยค่ะ

น้องอี

(อายุ 1 ปี 8 เดือน)

มาเรียนครั้งแรกน้องอีสายยังไม่เลิกขวดนม แต่สามารถดื่มจากกล่องดูดหลอดได้ ครูจึงค่อยๆ เปลี่ยนโดยชักชวนน้องมานั่งดื่มนมรวมกับเพื่อนๆ พี่ๆ ที่ดื่มนมจากแก้ว ในครั้งแรกที่ครูลองให้น้องดื่มนมจากแก้วน้องไม่ยอมได้แต่ร้องไห้ แต่พอถึงช่วงเวลาดื่มนมทุกครั้งครูก็จะพาน้องมานั่งดื่มพร้อมเพื่อน น้องนั่งดูเพื่อนอยู่พักใหญ่ พอน้องเห็นเพื่อนๆ ดื่มจากแก้ว น้องได้มาขอคุณครูดื่มจากแก้วด้วยตนเอง ครูก็แอบยิ้มดีใจที่น้องซึมซับและเรียนรู้จากการเลียนแบบ เมื่อน้องเริ่มไว้วางใจครูหยุดร้องไห้ ครูก็พยายามชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ และเสริมพัฒนาการต่างๆ น้องยังไม่พูด ไม่สามารถสื่อสารได้ ครูก็ฝึกให้ทำตามแล้วนำรูปสัตว์มาวางและบอกชื่อสัตว์ให้น้องพูดตาม ช่วงแรกน้องสามารถจดจำได้แต่ยังไม่พูด เมื่อครูบอกชื่อและให้ไปหยิบ น้องสามารถหยิบได้ถูก ต่อมาเริ่มบอกชื่อของสัตว์ได้ 1 พยางค์ และเริ่มทำตามคำสั่งง่ายๆ ได้ดีขึ้นค่ะ ตอนนี้ออกได้มาดื่มนม, ใส่แก้ว, แปรงฟัน, เข้านอน และสามารถช่วยเหลือตนเองไปมาเข้า ดื่มนมเสร็จเก็บแก้ว, รับประทานอาหารเสร็จเก็บถาดด้วยตนเองค่ะ

รายชื่อคณะกรรมการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ :

1. ผศ. นพ. เกรียงไกร	โกวิททางกูร	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสุทธาเวช
2. นางศิริพร	รองทานาม	รองผู้อำนวยการ
3. ศ.นพ. สุรพล	เวียงนนท์	รองผู้อำนวยการ
4. พญ. พรรณีพิศ	วงศมีฤทธิ์	อาจารย์แพทย์
5. นางปาลิตา	พูลเพิ่ม	หัวหน้างานการพยาบาล
6. นางสิรินธร	นิลวรรณภา	หัวหน้างานเวชกรรมสังคม
7. นพ.บวร	แสนสุโพธิ์	รองผู้อำนวยการ
8. นางปิติพร	เบญจจินดา	พยาบาลวิชาชีพ
9. นางสาวฝน	ป็องชาติ	นักวิชาการสาธารณสุข
10. นางสาวสุนิสา	โสภาคอุทก	ครูพี่เลี้ยง
11. นางสาวชนันธิชา	ดีสม	ครูพี่เลี้ยง
12. นางณัทกาญจน์	ทันบาล	ครูพี่เลี้ยง
13. นางสาวจุฑามาศ	พลทอน	ครูพี่เลี้ยง

ที่อยู่ :

โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำบล ตลาด อำเภอ เมือง จังหวัด มหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 043-712980-3 ต่อ 7702 โทรสาร 043-722031

โทรศัพท์เคลื่อนที่ 084 7420443

E-mail pikky_s@hotmail.com

คณะที่ปรึกษาโครงการ :

1. ศ. คลินิก พญ.ศิราภรณ์ สวัสดิ์วิระ ที่ปรึกษาสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชนี
อดีตรองคณบดี และผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ศ. ดร.วิลาศ ววงค์ ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยด้านวิจัยและ
เทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อดีตรองอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยี
แห่งเอเชีย
3. นางพรพิไล เลิศปรีชา เมธีวิจัยอาวุโส สำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ
4. ดร.สวาสฎิพร แสนคำ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 1
5. รศ. พญ.กุสุมา ชูศิลป์ อาจารย์คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น และกรรมการ
มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย
6. พญ.อดิศรีสุดา พูเฟื่อง หัวหน้าหน่วยพัฒนาการเด็ก
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชนี
7. พญ.นัยนา ณีคะนันท์ หัวหน้าหน่วยกุมารเวชกรรมสังคม
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชนี
8. นางสุดาเรศ ศิริสิทธิ์ธนาภาค อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม
9. นายสันทนา ภิรมย์เกียรติ อาจารย์ประจำภาควิชา
สถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ร่วมฝัน “ก่อร่างสร้างเด็ก”

เป็นโอกาสดีมาก ที่พวกเราจากต่างสาขาวิชาชีพ ได้มาร่วมกันทำหน้าที่ที่มิที่
ปรึกษากิจการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กเล็กนมแม่และเรียนรู้แบบบูรณาการ ของคณะ
แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทีมที่ปรึกษามีต้นทุน ประสบการณ์ ความ
รู้ความสามารถเรื่องการศึกษาเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ต่างกัน

ศาสตราจารย์ ดร.วิลาศ ววงค์ อดีตรองอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีแห่ง
เอเชีย (AIT) วิศวกรผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ ผันตัวเองหลังเกษียณเข้าเรียน
คอร์สการพัฒนสมองในเด็กจริงจั่ง Brain Story-Harvard University รวมทั้งศึกษา
ปรัชญาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการจัดการศึกษาปฐมวัยและการอบรมเลี้ยงดูเด็กต่าง ๆ

คุณ พรพิไล เลิศปรีชา เมธีวิจัยอาวุโส สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ผู้คร่ำหวอดประสบการณ์ตรงความสำเร็จในการเลี้ยงดูลูกตัวเอง ได้ถ่ายทอดการ
เลี้ยงดู การให้การศึกษาเด็กปฐมวัยตามแนว Brain-based Learning ทั่วประเทศ

ดร.สวาสฎิพร แสนคำ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ผู้มีประสบการณ์ ด้านการนิเทศ และพัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัยและ
ผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย มาเป็นเวลาเกือบ 20 ปี คลุกคลีอยู่กับการฝึก
อบรมคุณครูปฐมวัย และผ่านการอบรมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนแบบมอน
เตสซอริ (Montessori) ระดับปฐมวัย จากสมาคมมอนเตสซอริสากล (Association
Montessori Internationale) หรือ AMI มีประสบการณ์ทั้งในระดับประเทศและ
นานาชาติ

รศ.พญ.กฤษมา ชูศิลป์ ผู้เปี่ยมประสบการณ์ความรู้ความสามารถเรื่องการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วย นมแม่ และการบูรณาการการเลี้ยงดู การให้อาหารตามวัย ทำอย่างไรให้กินได้ กินดี กินพอ

ศาสตราจารย์คลินิก พญ.ศิราภรณ์ สวัสดิ์วิตร อดีต ผอ.สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ผู้มีประสบการณ์ขับเคลื่อนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในสังคมไทย และการบริหารจัดการโครงการด้านแม่และเด็กหลายโครงการ และสนใจการขับเคลื่อน ป้องกัน NCD ตั้งแต่เยาว์วัย

อาจารย์ สันทนา ภิรมย์เกียรติ อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ออกแบบ ปรับปรุง อาคารและพื้นที่ และแบบ play ground ที่กำลังพอเหมาะ สอดคล้องธรรมชาติที่มีอยู่

พ.ญ.อดิสรส์สุดา พูเพ็อง, พ.ญ.นัยนา ณีชนะนันท์, อ.ชิม สกุลนุ้ม และ ผศ.ดร.สุดาเรศ ศิริสิทธิ์ธนาภาค เป็นอีก อาจารย์ที่กรุณาให้ความรู้และให้คำแนะนำต่อเนื่อง

ความต่างของแต่ละคนเป็นแรงเสริมซึ่งกันและกัน สิ่งที่เหมือนกันของทีมที่ปรึกษา คือ เราเห็นคุณภาพเด็กไทย ที่แม่จะมีเด็กแนวหน้าด้านวิชาการระดับโอลิมปิกเก่งกาจเป็นเยี่ยมในเมืองใหญ่ ในภาคเอกชนมีสถานที่ มีโรงเรียนดูแลเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเป็นเยี่ยมมากมาย มีหลักสูตรและคอร์สพิเศษสำหรับเด็กเยอะแยะมากมาย แต่มีเด็กอีกมหาศาลในชุมชนยังไม่มีโอกาสนั้น พวกเราเชื่อมั่นว่าเด็กทุกคนสามารถมีต้นทุนสมอง ร่างกายและจิตใจ ที่สามารถพัฒนาให้เติบโตเป็นคนคุณภาพ ตามแนวทางทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ขอเพียงได้รับการดูแล อาหารการกิน การเลี้ยงดู ที่เหมาะสม มีเทคนิคในการสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ ในแต่ละวัน ด้วยความรักความเข้าใจ ถ้าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูไม่ว่าง สถานพัฒนาเด็กเล็กยังสามารถทำหน้าที่แทนได้อย่างน้อย 6-8 ชั่วโมง ต่อวัน ในการให้เด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพุ่มพักทักษะและพฤติกรรมพึงประสงค์ ให้พร้อมในการไปต่อปลักกับสถานพัฒนาเด็ก 2-3 ปีขึ้นไปในจังหวัดมหาสารคามต่อไป เพื่อเสริมฐานสร้างเด็กไทย 4.0 สร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่

วิธีคิดวิธีการทำงาน ผู้ให้การสนับสนุนหลัก

คุณศุภชัย-คุณ สงวนศรี สุทธิพงษ์ชัย

ผู้ริเริ่ม โครงการทุนการศึกษา บริษัทกรุงเทพการไฟฟ้า จำกัด

- มีความตั้งใจในการมอบโอกาสแห่งความเสมอภาคทางการศึกษา ให้จบมาแล้วดำรงตนให้เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง

- ถ้าจะสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศไทย ต้องช่วยให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด และมากเท่าที่เป็นไปได้

- ทุนมีการออกแบบ ที่มีความแตกต่างในวิธีคิดจากการให้ทุนทั่วไปคือ

- มอบทุนให้เป็นรายปี และมอบให้เพื่อให้มีโอกาสเรียนได้จบมาประกอบอาชีพ
- มอบความรัก ความเมตตา ในระหว่างปี มีกิจกรรมส่งเสริม การมีคุณธรรม จริยธรรม และได้เห็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

หวังผล ให้นักเรียนเติบโตในวิถีคิดที่ดี เมื่อจบมีงานทำ คิดเผื่อแผ่
ได้ให้โอกาสกับผู้อื่นด้วย

ในการสนับสนุน การก่อตั้งศูนย์เรียนรู้ สถานพัฒนาเด็ก ส่งเสริมนมแม่ และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ขอให้

- 1 เน้นคุณภาพการให้บริการ ไม่เน้นปริมาณ
- 2 เมื่อมีการขยายผล ไปสถานพัฒนาเด็กอื่น ให้มีการวัดผลได้
- 3 พยายามให้เด็กในโครงการสามารถเข้าสู่โครงการต่อเนื่องกับโครงการคุณภาพ ในจังหวัดต่อไป
- 4 เน้นการพัฒนาสถานที่ ให้สะอาด น่าเข้ารับบริการ โดยเฉพาะห้องน้ำ ต้องสะอาดและเป็นมิตรกับเด็ก ต้องการให้เด็กได้อยู่ในสถานที่ที่ดีที่สุดที่เป็นไปได้
- 5 ขอให้ดำเนินการทางการเงิน ให้สะดวก ในการจัดทำโครงการให้ได้ตามเป้าหมาย

8 มิย 2561

ขอบคุณ

1. คุณศุภชัย - คุณสงวนศรี สุทธิพงษ์ชัย
2. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย
4. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
5. สำนักงานหลักประกันสุขภาพเขต 7
6. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบล ตลาด อำเภอบึงเมือง จังหวัด มหาสารคาม 44000
โทรศัพท์ 043-712980-3 ต่อ 7702 โทรสาร 043-722031
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 084 7420443
E-mail pikky_s@hotmail.com